

Technická univerzita v Liberci
**FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A
PEDAGOGICKÁ**

Katedra: primárního vzdělávání
Studijní program: Učitelství pro ZŠ
Studijní obor Učitelství pro 1.stupeň ZŠ
(kombinace)

**SOCHA VE MĚSTĚ JAKO NÁMĚT PRO HODINU
VÝTVARNÉ VÝCHOVY NA ZÁKLADNÍ ŠKOLE
V JABLONCI NAD NISOU**
**THE STATUE IN THE TOWN AS THE SUBJECT
FOR THE VISUAL ART LESSON
AT THE ELEMENTARY SCHOOL IN JABLONEC
NAD NISOU**

Diplomová práce: 08-FP-KPV-0053

Autor:
Klára HAVLOVÁ

Podpis:

Adresa:
Pražská 131
466 06, Jablonec nad Nisou

Vedoucí práce: Pošarová Markéta, ak. mal.

Počet

stran	grafů	obrázků	tabulek	pramenů	příloh
141	29	0	20	44	4

V Liberci dne: 4. 12. 2008

Prohlášení

Byl(a) jsem seznámen(a) s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracoval(a) samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

V Liberci dne: 4. 12. 2008

Klára Havlová

Poděkování:

Ráda bych poděkovala vedoucí mé diplomové práce, ak. mal. Markétě Pošarové, za odborné a podnětné rady a konzultace.

Poděkování patří i paní Ing. Jaroslavě Vaňové za pomoc při výběru tématu diplomové práce a za její odborné rady a konzultace.

Také bych chtěla poděkovat paní učitelce, Mgr. Daně Loudové, za umožnění realizace výtvarných prací s dětmi.

Děkuji rovněž všem, kteří mi při psaní diplomové práce poskytli cenné rady.

SOCHA VE MĚSTĚ JAKO NÁMĚT PRO HODINU VÝTVARNÉ VÝCHOVY NA ZÁKLADNÍ ŠKOLE V JABLONCI NAD NISOU

HAVLOVÁ Klára

DP–2009

Vedoucí DP: Pošarová Markéta, ak. mal.

Resumé

Diplomová práce je zaměřena na sochy ve městě Jablonci nad Nisou a zabývá se jejich využitím při hodinách výtvarné výchovy na prvním stupni základní školy ve městě Jablonci nad Nisou. Práce je rozdělena na dvě části – teoretickou a praktickou. Obsahem teoretické části je náhled do dějin sochařství a seznamuje se sochařskými díly v Jablonci nad Nisou a s jejich autory. Praktická část zjišťuje znalosti žáků na prvním stupni základní školy o sochách v jejich městě. Věnuje se i rozboru výtvarných hodin na téma „Socha ve městě“ realizovaných ve druhé třídě.

Klíčová slova: moderní socha, prostorový objekt, plastika, městské prostředí, výtvarná výchova na prvním stupni základní školy

THE STATUE IN THE TOWN AS THE SUBJECT FOR THE VISUAL ART LESSON AT THE ELEMENTARY SCHOOL IN JABLONEC NAD NISOU

Summary

The diploma thesis is aimed at statues in the town Jablonec nad Nisou and is concerned with using them at Visual Art lesson at elementary school in Jablonec nad Nisou. This work is divided in two parts – a theoretical and practical part. The theoretical part contents an outline of sculpture history and familiarizes readers with statues and sculptors in Jablonec nad Nisou. The practical part

discovers pupils' knowledge about statues in their town. This part also deals with analysis Visual Art lessons on the theme „The statue in the town“ which was realized in year two at elementary school.

Key words: modern statue, cubic object, sculpture, urban surroundings, Visual Art lesson at elementary school

DIE STATUE IN DER STADT ALS DAS THEMA FÜR EINE ZEICHENSTUNDE AN DER GRUNDSCHULE IN JABLONEC NAD NISOU

Zusammenfassung

Die Diplomarbeit beschäftigt sich mit den Statuen in der Stadt Jablonec nad Nisou und deren Vermittlung in den Unterrichtsstunden (Kunst) an der Grundschule in der Stadt. Die Arbeit ist in zwei Abschnitte geteilt, den theoretischen und den praktischen. Der theoretische Teil beinhaltet einen Einblick in die Geschichte der Bildhauerei und macht sie mit den Autoren der Kunstwerke in der Stadt bekannt. Der praktische Teil prüft das Wissen der Schüler der Grundschule über die Kunstwerke in ihrer Stadt. Er widmet sich der in der zweiten Klasse realisierten Analyse der Kunstunterrichtsstunden der Grundschule mit dem Thema „Statue in der Stadt“.

Schlagwörter:

moderne Statue, Raumobjekt, Plastik, Stadtumgebung, Kunstunterricht in der Unterstufe der Grundschulen

Obsah:

1	Úvod.....	9
2	Teoretická část	10
2.1	Vznik sochy	10
2.1.1	Co vlastně slovo „socha“ znamená	10
2.1.2	Způsob tvoření sochy	10
2.2	Sochařství v historických souvislostech	11
2.2.1	Pravěk	11
2.2.2	Starověk	12
2.2.2.1	<i>Egypt</i>	12
2.2.2.2	<i>Mezopotámie, Kréta, Kypr, Mykény a umění Keltů a Germánů</i>	13
2.2.2.3	<i>Antika</i>	14
2.2.3	Středověk	17
2.2.3.1	<i>Byzantské umění</i>	17
2.2.3.2	<i>Románské sochařství</i>	18
2.2.3.3	<i>Gotika</i>	18
2.2.4	Novověk	20
2.2.4.1	<i>Renesance</i>	20
2.2.4.2	<i>Baroko</i>	21
2.2.4.3	<i>Klasicismus</i>	22
2.2.4.4	<i>Romantismus</i>	22
2.2.4.5	<i>Realismus</i>	23
2.2.4.6	<i>Impresionismus</i>	23
2.3	Sochařství v exteriéru v současnosti	25
2.3.1	20. století	25
2.3.1.1	<i>Secesní symbolismus</i>	26
2.3.1.2	<i>Expresionismus</i>	27
2.3.1.3	<i>Kubismus</i>	27
2.3.1.4	<i>Futurismus</i>	28
2.3.1.5	<i>Nefigurativní sochařství</i>	29
2.3.1.6	<i>Konstruktivismus</i>	29
2.3.1.7	<i>Dadaismus</i>	30
2.3.1.8	<i>Surrealismus</i>	31
2.3.1.9	<i>Nový klasicismus – neoklasicismus</i>	32
2.3.1.10	<i>České meziválečné sochařství</i>	32
2.3.1.10.1	<i>Sociální civilismus</i>	32
2.3.1.10.2	<i>Meziválečná avantgarda</i>	33
2.3.1.10.3	<i>Meziválečné figurální sochařství</i>	33
2.3.1.10.4	<i>Barokizace</i>	34
2.3.1.11	<i>Sochařství po druhé světové válce</i>	35
2.3.1.11.1	<i>Organická objemová plastika</i>	36
2.3.1.11.2	<i>Kinetické umění</i>	36

2.3.1.11.3	Minimal art.....	37
2.3.1.11.4	Konceptuální umění.....	37
2.3.1.11.5	Land art.....	38
2.3.1.11.6	Umění při stavbě.....	38
2.4	Sochařství v exteriéru ve městě Jablonec nad Nisou.....	40
2.4.1	Sochařství ve městě Jablonci nad Nisou.....	41
2.4.1.1	Kamenný smírčí kříž.....	41
2.4.1.2	Getsemanská zahrada.....	42
2.4.1.2.1	Ignác Martinec.....	43
2.4.1.3	Alegorická socha průmyslu a obchodu.....	43
2.4.1.4	Panna Marie Karlovská.....	44
2.4.1.4.1	Jan Chládek starší.....	44
2.4.1.5	Kovová plastika.....	44
2.4.1.5.1	Jiří Novák.....	45
2.4.1.6	Udice neboli Prut.....	46
2.4.1.6.1	Vratislav Karel Novák.....	47
2.4.1.7	Návěští roku 2000.....	48
2.4.1.8	Mír nebo Mateřství.....	48
2.4.1.8.1	Eva Tesařová.....	49
2.4.1.9	První kroky.....	50
2.4.1.9.1	Karel Pešat.....	50
2.4.1.10	Dětská školka.....	50
2.4.1.10.1	Alois Hubička.....	51
2.4.1.11	Kompozice krychlí.....	51
2.4.1.11.1	Ivan Jirkal.....	52
2.4.1.11.2	Jan Lukáš.....	52
2.4.1.12	Tanečnice neboli Roztančená panenka.....	52
2.4.1.12.1	Jaroslav Brejcha.....	53
2.4.1.12.2	Václav Hanuš.....	53
2.4.1.13	Socha těhotné ženy s dítětem.....	54
2.4.1.13.1	Tibor Matúz.....	54
2.4.1.14	Betonové sloupky.....	55
2.4.1.14.1	Oldřich Plíva.....	55
2.4.1.15	Betonová plastika.....	56
2.4.1.16	Plnost života.....	56
2.4.1.16.1	Jiří Koňák.....	57
2.4.1.17	Vlak a parník.....	57
2.4.1.17.1	Jan Vančura.....	57
2.4.1.18	Kužel.....	58
2.4.1.18.1	Jiří Dostál.....	59
2.4.1.19	Rozkrojené jablko.....	59
2.4.1.20	Pískovcová plastika.....	59
2.4.1.20.1	Zdeněk Linka.....	60
2.4.1.21	Dětství.....	60
2.4.1.22	Jablko.....	60
2.4.1.23	Keramická plastika.....	61

2.4.1.24	Čedičové varhany.....	61
2.4.1.25	Krychle.....	61
2.4.1.26	Rozbité perly.....	62
2.4.1.27	Prsten.....	62
2.4.1.27.1	Jan Solovjev.....	62
2.4.1.28	Leštěná žulová plastika.....	63
2.4.1.29	Duše stromu.....	63
2.4.1.30	Kovová plastika.....	63
2.4.1.31	Žulová plastika.....	64
2.4.1.31.1	Pavel Mizera.....	64
2.4.1.31.2	Jiří Nepasický.....	65
3	Praktická část.....	66
3.1	Výzkum.....	66
3.1.1	Formulace výzkumných problémů.....	66
3.1.1.1	Cíl výzkumu.....	66
3.1.1.2	Stanovení otázek a předpokladů.....	66
3.1.1.2.1	Otázky.....	66
3.1.1.2.2	Předpoklady.....	66
3.1.2	Metodologie výzkumu.....	67
3.1.2.1	Dotazník.....	67
3.1.3	Realizace výzkumu.....	68
3.1.4	Prezentace výsledků a jejich komentář.....	70
3.1.4.1	Druhé třídy.....	70
3.1.4.2	Třetí třídy.....	80
3.1.4.3	Čtvrté třídy.....	90
3.1.4.4	Porovnání tříd.....	100
3.1.5	Shrnutí výsledků.....	112
3.2	Práce realizované s dětmi.....	114
3.2.1	První hodina – restaurování obrazu.....	114
3.2.2	Druhá hodina.....	117
3.2.3	Třetí hodina – obraz na stěnu.....	119
3.2.4	Čtvrtá hodina – omalovánky.....	121
3.2.5	Pátá hodina.....	123
3.2.6	Šestá hodina – plastický návrh na sochu.....	126
3.2.7	Sedmá hodina – pexeso.....	129
4	Závěr.....	132

1 Úvod

Diplomová práce se zabývá sochami, plastikami a objekty s důrazem na moderní objekty v Jablonci nad Nisou a je zaměřena na problematiku instalace soch ve veřejných prostorech, o kterých mnozí lidé téměř nic nevědí. Informací není mnoho a jejich zjišťování také nebylo jednoduché. Lidé, na které jsem se obrátila, o těchto dílech sami příliš informací neměli. Začala jsem pátrat v jablonecké galerii, pak jsem se obrátila na radnici a archiv. Dost informací však ještě stále chybí.

Cílem diplomové práce je zjistit aktuální stav znalostí žáků o jabloneckých sochách, plastikách a objektech, mají-li o nich informace, uvědomují-li si je. Na základě výsledků dotazníků realizuji na základní škole hodiny výtvarné výchovy tak, aby se v nich děti o sochách mohly dozvědět nějaké zajímavosti.

Teoretická část práce se zabývá stručným přehledem dějin sochařství, poté následují informace, které se mi podařilo získat. Jsou to nejen informace o sochách, ale také o životě jejich autorů. Nejprve jsem přiblížila několik známých starších soch z Jablonce nad Nisou, potom jsem se pustila do zajímavějšího tématu – moderní sochy.

Praktická část práce obsahuje terénní šetření, jehož cílem je zjistit aktuální stav znalostí žáků o jabloneckých sochách, plastikách a objektech a popisuje v praxi ověřené hodiny výtvarné výchovy na toto téma.

2 Teoretická část

2.1 Vznik sochy

2.1.1 Co vlastně slovo „socha“ znamená

Vznik slova socha nám nejlépe přiblížil I. Zhoř¹. Podle jeho výkladu vznikl pojem socha ze slova rozsocha, což je kmen stromu, který se na konci rozdvojuje do jakési vidlice. U starých Slovanů rozsochy sloužily jako podpěry stropu a byly často zdobeny řezbami. Postupem času se z tohoto podpěrného sloupu stala volně stojící socha, na které byly, stejně jako na rozsoše, vyřezány plastické ornamenty nebo hlavy bůžků. Rozsocha tedy sloužila k ochraně před jakýmkoli neštěstím stejně jako např. volně stojící totemy, které si každý z nás jistě pamatuje z filmů o Indiánech nebo ze svého mládí z dětských letních táborů.

2.1.2 Způsob tvoření sochy²

Existují dva základní technologické postupy tvorby sochy. První používá měkkého materiálu, například hlíny, vosku nebo sádry, ze kterých se dá socha vytvarovat. Při takové práci je potřeba hlavně sochařových rukou. Sochařský materiál se jimi buď přidává, nebo odebírá. Druhým způsobem je využití kusu tvrdého materiálu, například dřeva, kamene nebo slonoviny. V tomto případě ruce nestačí, proto sochař používá kladivo a dláto. Socha tedy vzniká odstraňováním, odsekáváním nebo odřezáváním materiálu.

¹ ZHOŘ, I. *Klíče k sochám*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1989, s. 21.

² V kapitole jsem čerpala z knihy:
ROMEI, F. *Historie sochařství*. 1. vyd. Praha: Svojtka a Vašut, 1996. ISBN 80-7180-095-3, s. 4.

2.2 Sochařství v historických souvislostech

2.2.1 Pravěk³

„První doklady o sochařství pocházejí ze starší doby kamenné (asi 15 000 let př. n. l.).“⁴ Vzpomeňme na Věstonickou venuši⁵ a mnoho dalších venuší, které v době pravěku vznikly. I když byly tyto sošky malé, byly to první sochy, které člověk vytvořil. Jako všechny sošky, vzniklé v této době, i soška venuše měla určitý význam – uctívala ženu jako bytost, která dokáže zachovávat a rozmnožovat lidský rod. „Na sklonku doby kamenné přibyly k ženským idolům (modlám) i figury zvířat. Měly přinášet úspěch při lovu.“⁴ Již v tomto období vytvářeli lidé sošky nejen dřevěné a hliněné, ale dokonce i ze slonoviny, kostí a ke konci pravěku také z kovů. Byly zpracovávány technikami jako je např. obušování, hlazení nebo vrtání. V období pravěku zaznamenáváme také tzv. menhiry – osamocené vztyčené kameny, dolmeny – stolovité útvary vytvořené položením deskového kamene na podstavec z několika oddělených kamenů a kromlechy – kamenné kruhové útvary. Podle I. Zhoře⁶ jsou „... napůl plastikami a napůl stavbami, označovanými jako megalitické, protože jsou zřizovány z velkých kamenů...“

³ V kapitole jsem čerpala z těchto titulů:

HLAVÁČEK, L. *Řeč tvarů*. 1. vyd. Praha: Horizont, 1984, s. 101.

ROMEI, F. *Historie sochařství*. 1. vyd. Praha: Svojtka a Vašut, 1996. ISBN 80-7180-095-3, s. 6-7.

SLOUKA, J. *Kámen: od horniny k soše*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1258-1, s. 58.

ZHOŘ, I. *Hledání tvaru*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1967, s. 9.

ZHOŘ, I. *Klíče k sochám*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1989, s. 157.

⁴ ZHOŘ, I. *Klíče k sochám*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1989, s. 157

⁵ Novější zdroje uvádí Věstonickou venuši do období 29000 – 25000 let př. n. l.

⁶ ZHOŘ, I. *Hledání tvaru*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1967, s. 9.

2.2.2 Starověk⁷

Je to období vzniku prvních státních celků. Toto období přineslo lidstvu řadu významných výtvarných památek. Starověk se stal východiskem pro mnohé umělce pozdějších století a řada z těchto umělců se ke starověku obracela jako k vzácnému zdroji poučení.

2.2.2.1 Egypt⁸

„Egyptský umělec harmonicky spojuje v celek jednotlivé roviny pohledu, navzájem otočené o 90 stupňů, takže vzniká nejen věrohodný, ale i přesvědčivý nový obraz, který už nemůže být důkladnější a jenž podává optimální výpověď.“

Egyptolog Dietrich Wildung⁹

Egyptští umělci znázorňují gigantické sochy vladařů a bohů již od 2700 př. n. l. a podle I. Zhoře¹⁰ zhruba do doby 1. století našeho letopočtu. Význam jednotlivých panovníků určuje velikost sochy. Řekové stavěli sochy tak, že na kamenný kvádr nakreslili pomocí mřížky, která určovala správné proporce lidského těla, její obrys inkoustem. Podle těchto obrysů pak hrubě otesávali kámen. Sochy tohoto období vykazují typickou strnulost bez jakékoli známky pohybu, většina z nich sedí, nebo stojí. Postavy jsou oděny do přiléhajícího šatu, který netvoří drapérii. Jediný pokus o pohyb je v nakročení jedné nohy vpřed. Noha však vykročuje anatomicky nesprávně, protože je prodloužena tak, aby ukázala, že je socha v pohybu, zatímco

⁷ ZHOŘ, I. *Klíče k sochám*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1989, s. 33, 157.

⁸ V kapitole jsem se opírala o tyto knihy:

HLAVÁČEK, L. *Řeč tvarů*. 1. vyd. Praha: Horizont, 1984, s. 102.

ROMEI, F. *Historie sochařství*. 1. vyd. Praha: Svojtka a Vašut, 1996. ISBN 80-7180-095-3, s. 8-11, 20.

STADLER, W. *Dějiny sochařství*. 1. vyd. Praha: Rebo Productions, 1996. ISBN 80-85815-67-2, s. 13, 15-16, 20.

ZHOŘ, I. *Hledání tvaru*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1967, s. 97.

ZHOŘ, I. *Klíče k sochám*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1989, s. 27-29, 157.

⁹ STADLER, W. *Dějiny sochařství*. 1. vyd. Praha: Rebo Productions, 1996. ISBN 80-85815-67-2, s. 13.

¹⁰ ZHOŘ, I. *Hledání tvaru*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1967, s. 97.

ostatní části těla jsou ve svislé poloze. Z této doby se nám od egyptských sochařů dochovaly také podobizny a sochy posvátných zvířat. Námětem výtvarného umění jsou i lidské představy. Egyptské umění bylo také zakladatelem polychromie. „Muži byli obvykle natíráni hnědou, ženy světle žlutou pleťovou barvou.“¹¹ Na plastiky byl používán granit. Tento nejtvrdší materiál měl chránit duši zemřelého, jejíž posmrtný život pak trval tak dlouho, dokud vydržela podoba zemřelého.

2.2.2.2 Mezopotámie, Kréta, Kypr, Mykény a umění Keltů a Germánů¹²

Téměř současně s uměním Egypta vzniká i umění Mezopotámie. Zde pro lepší vystižení vševědouceho boha použili umělci vousy a veliké oči. Právě zpracování očí bohů ukazuje využívání řady materiálů, například mušlí. V Mezopotámii došlo k prvnímu rozmachu kovotepectví, kovolitectví a zlatnictví. Velice obvyklé jsou – kromě jiných zvířat – sochy býka, který symbolizoval plodnost. Postava býka s lidskou hlavou nejspíše připomíná boha a je inspirována Egyptem. Mezopotámské umění nám nově přináší reliéfy z barevně glazovaných cihel. I sošky byly často hliněné, což odkazuje k nedostatku kamene a dřeva v této oblasti.

Významným městem se stala zhruba kolem roku 1500 př. n. l. Kréta. Byla obchodním městem a nemusela se bát žádného útoku. To se odráží i v dílech této doby tzv. minojském umění. Z tohoto ostrovního umění se zachovaly převážně malé sošky bohyně míru a plodnosti. Dochovala se díla ze slonoviny a mnohých

¹¹ ROMEL, F. *Historie sochařství*. 1. vyd. Praha: Svojtka a Vašut, 1996. ISBN 80-7180-095-3, s. 20.

¹² V kapitole jsem čerpala z těchto knih:

HLAVÁČEK, L. *Řeč tvarů*. 1. vyd. Praha: Horizont, 1984, s. 103-104.

STADLER, W. *Dějiny sochařství*. 1. vyd. Praha: Rebo Productions, 1996. ISBN 80-85815-67-2, s. 23, 25, 27, 29, 31, 77, 79, 80.

TROJAN, R., MRÁZ, B. *Malý slovník výtvarného umění*. 1. vyd. Praha: SPN, 1990. ISBN 80-04-22 338-9, s. 126.

jiných materiálů. Většina těchto děl zobrazovala každodenní život lidí, např. žence, ale i fáze porodu. I zde byl jako symbol síly uctíván býk. Mykénská epocha je oproti minojskému pevninskému období dobou válek, proto má i rozdílné umění.

Mezi již zmíněné kultury patří i umění Keltů a Germánů. Začátek tohoto umění se datuje přibližně kolem 14. století před naším letopočtem. Dařilo se jim lití bronzů, a to nejen na stylizovaných postavách, ale i na nádobách denní potřeby, které byly bohatě zdobené. Oblíbeným vzorem sochařského umění byly spirály a kružnice. Z této doby jsou známy Keltské kříže, ale dochovalo se málo soch nebo reliéfů se zobrazením lidské postavy. Možná je to i proto, že pro tyto národy bylo velice těžké zobrazit lidskou postavu.

2.2.2.3 Antika

Toto období se skládá z řeckého a římského umění a je na něm závislá budoucí evropská kultura. **Řecké umění**¹³ se datuje od 7. století př. n. l. až k hranici našeho letopočtu. Antičtí sochaři se poučili od egyptských a připojili k jejich znalostem i znalosti z jiných zemí. Nejprve se objevují nazí jinochové, kterým se říká kúros. Dívky oděné do dlouhého řaseného oděvu jsou označovány koré. Byly to kamenné vzpřímené postavy bez pohybu s patrným nakročením sochy. Dalším znakem těchto soch byl takzvaný „archaický úsměv“ – kde obličej zůstává v klidu, jen koutky jsou povytažené nahoru. V klasickém období Řecka známe

¹³ V kapitole jsem čerpala z titulů:

HLAVÁČEK, L. *Řeč tvarů*. 1. vyd. Praha: Horizont, 1984, s. 57, 106.

ROMEI, F. *Historie sochařství*. 1. vyd. Praha: Svojtka a Vašut, 1996. ISBN 80-7180-095-3, s. 15-17.

SLOUKA, J. *Kámen: od horniny k soše*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1258-1, s. 125.

STADLER, W. *Dějiny sochařství*. 1. vyd. Praha: Rebo Productions, 1996. ISBN 80-85815-67-2, s. 35, 38.

zdejší sochaře už i podle jména. I. Zhoř¹⁴ definuje sochařství v tomto období takto: „Řekové přiblížili sochařství ke skutečnému životu, i postavy bohů mají u nich podoby lidí. Mnoho řeckých soch však zobrazuje štíhlé dívky a svalnaté sportovce.“ Sochy různých sportovců souvisí s faktem, že v tomto období vznikly první Olympijské hry. Umělci se zabývali i sousoším s literárními náměty. Řeční umělci se naučili odlévat sochy ze základního modelu. Na svá díla používali bronz (hlavně na postavy atletů), mramor (k zobrazování božstev), hlínu, slonovinu i dřevo. Dokonalosti a krásy sochaři dosahovali dodržováním vypracovaných matematických pravidel. „Postavy byly proto vyvážené, symetrické a proporcionální, jak ani skutečné postavy nejsou.“¹⁵ Vztah hlavy k celkové výšce postavy byl jedna sedmina a později jedna osmina. Pas dělí postavu v pěti osminách. I postoj figury se mění, má vychýlená ramena i boky a esovité prohnutí páteře, jeden pohyb reaguje na druhý a vzniká tzv. kontrapost. Zvláštností je, že podle J. Slouky¹⁶ „sochy byly nejen barevné, ale že měly dokonce i oči z drahých kamenů, nalepené vlasy a obočí a byly oblékány do skutečných oděvů...“

Římské umění¹⁷ je bohaté, i když opakuje řecké vzory. „Není však pochyb, že Římanům chyběl onen smysl pro krásu a harmonii pohybu, který dokázal oživit

ZHOŘ, I. *Hledání tvaru*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1967, s. 12.

ZHOŘ, I. *Klíče k sochám*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1989, s. 30-32, 158.

¹⁴ ZHOŘ, I. *Klíče k sochám*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1989, s. 30.

¹⁵ ROMEL, F. *Historie sochařství*. 1. vyd. Praha: Svojtka a Vašut, 1996. ISBN 80-7180-095-3, s. 16.

¹⁶ SLOUKA, J. *Kámen: od horniny k soše*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1258-1, s. 125.

¹⁷ V kapitole jsem se opírala o tyto knihy:

ROMEL, F. *Historie sochařství*. 1. vyd. Praha: Svojtka a Vašut, 1996. ISBN 80-7180-095-3, s. 20.

SLOUKA, J. *Kámen: od horniny k soše*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1258-1, s. 125.

STADLER, W. *Dějiny sochařství*. 1. vyd. Praha: Rebo Productions, 1996. ISBN 80-85815-67-2, s. 56, 71.

ZHOŘ, I. *Hledání tvaru*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1967, s. 98.

ZHOŘ, I. *Klíče k sochám*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1989, s. 32, 158.

řecká umělecká díla.“¹⁸ V tomto období se sochy nebarvily, proto zde vynikla krása mramoru. Podle J. Slouky to bylo způsobeno tím, že římské sochy napodobovaly sochy řecké, jejichž barva už byla dávno smyta. Římské umění se datuje od 6. století př. n. l. po 5. století n. l.. Sochaři se pokusili vytvořit i podoby nadskutečných postav z různých mýtů a pověstí – např. chiméry, kentaury, harpyje, satyry a sirény. Dochovaly se i reliéfy s historickými náměty. Ty tvoří výzdobu na vítězných obloucích i na sloupech.

¹⁸ STADLER, W. *Dějiny sochařství*. 1. vyd. Praha: Rebo Productions, 1996. ISBN 80-85815-67-2, s. 56.

2.2.3 Středověk¹⁹

Významnou roli v tomto období hrálo v Evropě křesťanství. Vznikaly hrady, kostely a kláštery. Pro tyto nové budovy byla potřeba sochařská výzdoba. Kameníci nejdříve nedovedli vytvořit náročnější díla, proto dováželi sloupy ze zřícenin chrámů v Itálii. Plastická díla měla vždy své místo, vytvářely se pro ně různé výklenky a oblouky. Až postupem času se začaly objevovat volně stojící sochy. Akt v umění se však v této době vůbec nevyskytoval, protože se v nahotě spatřovalo něco hříšného. Středověk také nepoužíval antické znalosti anatomie.

2.2.3.1 Byzantské umění²⁰

Umění rozvíjelo odkaz antické a starokřesťanské kulturní tradice od počátku 6. století až do 15. století. Hodně se využívá symboliky a volně stojící sochy zde skoro nenalezneme. Pod vlivem Orientu se tu totiž hojně rozvíjí umění reliéfu, kde podstatnou roli hraje ornament a dekor. V reliéfu se vyskytují různé techniky, a to od nízkého reliéfu, který vyvolává dojem jakési krajky, po jamkový reliéf, na němž jsou motivy na lehce vyhloubeném podkladě, který byl vyplněn tmavým tmelem. Reliéfy mají mnohdy blíž k uměleckému řemeslu než k sochařství. Počítá se zde s kontrastem barev a protikladem plných a vybraných míst. Motivy jsou buď geometrické, nebo z říše rostlin.

¹⁹ V kapitole bylo čerpáno z knih:

HLAVÁČEK, L. *Řeč tvarů*. 1. vyd. Praha: Horizont, 1984, s. 137.

ZHOŘ, I. *Klíče k sochám*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1989, s. 34, 159.

²⁰ V kapitole jsem čerpala ze zdrojů:

DEBICKI, J. et al. *Dějiny umění: malířství, sochařství, architektura*. 1. vyd. Praha: Argo, 1998. ISBN 80-7203-076-0, s. 57, 62.

TROJAN, R., MRÁZ, B. *Malý slovník výtvarného umění*. 1. vyd. Praha: SPN, 1990. ISBN 80-04-22 338-9, s. 36.

2.2.3.2 Románské sochařství²¹

„Název pro umělecký styl raného středověku byl vybrán šťastně, neboť vystihuje podstatu umění, které bylo silně ovlivněno římskou architekturou, zejména v oblasti církevních staveb.“²² Románské umění se rozvíjelo zhruba dvě stě let od 11. století n. l.. Pocházelo původně z Francie a Německa. I toto sochařství bylo spjata s architekturou – nejen reliéfy na hlavicích sloupů, ale i reliéfy nad vstupy a na stěnách kostelů. Pohyb u reliéfů naznačovala poloha nohou. Mnohá sochařská díla byla původně barevná. „Po celá století byla sochařská výzdoba kostelů zakázána ze strachu, aby si věřící nespletli sochy s podobami dřívějších pohanských bohů.“²³ Nejprve se umělci dlouhou dobu zabývali tématem Kristova života, teprve později se objevilo téma jeho ukřižování. Ke konci období se poprvé objevují velké sochy, které zobrazují nahé postavy Adama a Evy.

2.2.3.3 Gotika²⁴

Název byl zpočátku hanlivý, měl naznačovat, že se jedná o umění Gótů a toto gotické umění vznikalo kolem roku 1140 ve Francii a trvalo zhruba do roku 1500. Nejprve zde bylo sochařství spjata s architekturou. Zprvu znázorňovalo štíhlé postavy na ostění, které zobrazovaly krále a královny tzv. „předchůdce Kristovy“.

²¹ V této kapitole jsem čerpala z titulů:

ROMEI, F. *Historie sochařství*. 1. vyd. Praha: Svojtka a Vašut, 1996. ISBN 80-7180-095-3, s. 26.
STADLER, W. *Dějiny sochařství*. 1. vyd. Praha: Rebo Productions, 1996. ISBN 80-85815-67-2, s. 93, 96, 100, 104, 106.

ZHOŘ, I. *Klíče k sochám*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1989, s. 34-35, 159.

²² STADLER, W. *Dějiny sochařství*. 1. vyd. Praha: Rebo Productions, 1996. ISBN 80-85815-67-2, s. 93.

²³ ROMEI, F. *Historie sochařství*. 1. vyd. Praha: Svojtka a Vašut, 1996. ISBN 80-7180-095-3, s. 26.

²⁴ V kapitole jsem se opírala o tituly:

STADLER, W. *Dějiny sochařství*. 1. vyd. Praha: Rebo Productions, 1996. ISBN 80-85815-67-2, s. 108, 110, 112, 116-117.

ZHOŘ, I. *Klíče k sochám*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1989, s. 35, 159-160.

Podle I. Zhoře²⁵ „V době kolem roku 1300 vznikají již plastiky volné. Jsou to kamenné a dřevěné sochy madon, kříže s tělem Krista, piety (sedící madona s mrtvým Kristem na klíně) i sochy světců.“ „Pohyb je redukován na lehké zakřivení osy těla do tvaru písmene S, jež je pro gotiku typické.“²⁶ Gotickým sochařům se podařilo v 15. století vytvořit madony v řasnatých šatech, nesoucí baculaté Jezulátko. Sochy byly plné něhy a jemnosti, proto se tomuto umění začalo později říkat „umění krásného slohu“. V této době se sochaři vzdávají kamene a používají polychromované dřevo. Mecenášem umění se postupně stávalo i měšťanstvo, proto se začaly vytvářet i sochy obyčejných lidí. Nezapomenutelné jsou samozřejmě i chrlice, které chrání před démony a zároveň chrlí dešťovou vodu.

²⁵ ZHOŘ, I. *Klíče k sochám*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1989, s. 160.

²⁶ STADLER, W. *Dějiny sochařství*. 1. vyd. Praha: Rebo Productions, 1996. ISBN 80-85815-67-2, s. 112.

2.2.4 Novověk

Vznik novověku je spjat s vědeckými a námořními objevy. Také se mění myšlení lidí a jejich celkový pohled na svět a společnost. Církev už nemá takovou autoritu jako ve středověku. Roste hospodářská i politická moc měst. Všechny tyto změny se promítly do vývoje výtvarného umění.

2.2.4.1 *Renesance*²⁷

V období renesance (1400 – 1500) se myšlení lidí ubíralo spíše k životu a znamenalo znovuzrození antické kultury. Umělci si berou příklad z antiky a svá díla dokonce již podepisují. Pod vlivem Itálie se také používá hojně mramor. Zvyšuje se i úroveň vzdělanosti, a to hlavně ve vědách přírodních. Nejsou už výhradně zobrazována biblická témata, ale také výjevy z bájí, nahá těla a jezdecké pomníky. Sochařství se trvale osamostatňuje od vázanosti na architekturu. Reliéf je zdokonalen perspektivou a větším vystoupením nejbližších postav z reliéfu. Náš renesanční sochař byl například Vincenc Strašrybka.

Na období renesance navazuje kolem roku 1550 období manýrismu. „Výraz „manýra“ (italsky maniera) znamená v původním smyslu styl, stylovost. O styl manýrističtí umělci skutečně usilovali, výsledkem však byl nápadný důraz na dokonalost forem: jejich díla se stávala stále uhlazenějšími, elegantnějšími,

²⁷ V kapitole jsem čerpala z knih:

HLAVÁČEK, L. *Řeč tvarů*. 1. vyd. Praha: Horizont, 1984, s. 111.

SLOUKA, J. *Kámen: od horniny k soše*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1258-1, s. 68.

STADLER, W. *Dějiny sochařství*. 1. vyd. Praha: Rebo Productions, 1996. ISBN 80-85815-67-2, s. 125, 126, 137, 139, 142, 144.

ZHOŘ, I. *Klíče k sochám*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1989, s. 36-37, 160-161.

MRÁZ, B. *Dějiny výtvarné kultury 2*. 2. vyd. Praha: Idea servis, 2001. ISBN 80-85970-37-6, s. 43.

někdy až vyumělkovanými.²⁸ Postavy jsou často zeštíhlené, v téměř nepřírozené poloze a s končetinami v protichůdném pohybu. Umělci měli zálibu v antické mytologii a nebáli se ani naturalistického pojetí soch. Sochy byly často pestrobarevné s bohatým zlacením.

2.2.4.2 Baroko²⁹

Je to umění přeplněné pohybem, dynamikou a dějem. Baroko se datuje mezi lety 1600 až 1750. Jeho kořeny jsou stejně jako u renesance v Itálii. Na dílech můžeme často vidět vlající roucha a v obličejích zobrazovaných poznáme jejich duševní náladu. Původně bylo baroko církevním uměním, ale podle I. Zhoře³⁰ „... se pod rouškou náboženských námětů prosazuje věčný a smyslovým poznáním podložený pohled na svět.“ „V období baroka se často spojovala tři umělecká odvětví – architektura, sochařství a malířství – a vytvářela komplexní umělecká díla.“³¹ Zajímavostí je, že podle J. Slouky je u nás v období českého baroka převažujícím materiálem pískovec, zatímco zahraniční barokní sochařské školy preferují mramor. V českém sochařství se uplatňovalo i bozzetto, což byla skica obvykle z hlíny nebo z vosku, a oproti finálnímu dílu byla mnohem menší. Našimi sochaři byli Jan Brokof, Ferdinand Maxmilián Brokof a Matiaš Bernard Braun (Sen sv. Luitgardy a sochy v okolí Kuksu). Závěrečné období baroka se nazývá rokoko, v překladu znamená ornament ve tvaru lastury. Jeho sochařství je

²⁸ ZHOŘ, I. *Klíče k sochám*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1989, s. 161.

²⁹ V kapitole jsem čerpala z titulů:

SLOUKA, J. *Kámen: od horniny k soše*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1258-1, s. 68, 120.

STADLER, W. *Dějiny sochařství*. 1. vyd. Praha: Rebo Productions, 1996. ISBN 80-85815-67-2, s. 147.

ZHOŘ, I. *Klíče k sochám*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1989, s. 38, 162.

MRÁZ, B. *Dějiny výtvarné kultury 2*. 2. vyd. Praha: Idea servis, 2001. ISBN 80-85970-37-6, s. 75, 76, 77, 94.

³⁰ ZHOŘ, I. *Klíče k sochám*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1989, s. 162.

³¹ STADLER, W. *Dějiny sochařství*. 1. vyd. Praha: Rebo Productions, 1996. ISBN 80-85815-67-2, s. 147.

však méně výrazné a rokoko se spíše zabývá architekturou a malířstvím. Naši sochaři pozdního baroka byli Ignác František Platzer a Richard Jiří Prachner.

2.2.4.3 *Klasicismus*³²

Klasicismus se začíná rozvíjet kolem roku 1750. „Tehdy vzrůstal zájem o antické, zvláště pak o římské umělecké památky. Znovu a častěji se objevují náměty z antické mytologie. To platí i pro sochařství, které se do té doby zabývalo téměř výhradně tématy církevními.“³³ Umělci zobrazovali osoby buď nahé, nebo v antickém oděvu. Upřednostňovala se pouze forma zbavená vnitřního obsahu. V této době bylo také vytvořeno mnoho památníků. Mezi české sochaře klasicismu patří Josef Malínský, František Xaver Lederer a Václav Prachner.

2.2.4.4 *Romantismus*³⁴

Umění romantismu vzniklo okolo roku 1850 a mělo být protikladem strohého klasicismu. Snaží se zdůraznit pocity lidí. „Nespokojen se společností a jejími řády uchýloval se romantický člověk do samoty, do přírody, k venkovskému lidu nezkaženému odcizenou civilizací, do světa fantazií a snů, do historie a

³² V kapitole bylo čerpáno z knih:

STADLER, W. *Dějiny sochařství*. 1. vyd. Praha: Rebo Productions, 1996. ISBN 80-85815-67-2, s. 166, 171.

THIELE, C. *Sochařství*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2004. ISBN 80-251-0288-2, s. 106.

ZHOŘ, I. *Klíče k sochám*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1989, s. 163.

MRÁZ, B. *Dějiny výtvarné kultury 2*. 2. vyd. Praha: Idea servis, 2001. ISBN 80-85970-37-6, s. 108.

³³ ZHOŘ, I. *Klíče k sochám*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1989, s. 163.

³⁴ V této kapitole jsem se opírala o knihy:

ZHOŘ, I. *Klíče k sochám*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1989, s. 38, 163.

MRÁZ, B. *Dějiny výtvarné kultury 2*. 2. vyd. Praha: Idea servis, 2001. ISBN 80-85970-37-6, s. 117, 120.

exotických zemí.³⁵ K našim romantickým sochařům patří Josef Max (jezdecká socha císaře Františka I.) a Václav Levý.

2.2.4.5 *Realismus*³⁶

Je sloh druhé poloviny 19. století. Umělci se snaží zobrazit prostou skutečnost, což prozrazuje i jméno realismus. Je opakem tvorby, která přikrášluje a zdokonaluje svět kolem sebe. Je to první sloh, který zobrazuje něco jiného než náboženskou a nebo antickou tematiku. Zajímá se o běžného pracujícího člověka, ale i o jeho sociální postavení. Lidé jsou zde zobrazováni oblečení například v uniformách, narozdíl od období klasicismu. Mezi naše sochaře patří Josef Václav Myslbek, Antonín Wildt (např. pomník purkmistra Kopeckého), Tomáš Seidan (např. náhrobek Boženy Němcové na Vyšehradě) nebo Ludvík Šimek (pomník Josefa Jungmanna, socha Bruncvíka).

2.2.4.6 *Impresionismus*³⁷

Toto slovo znamená francouzsky dojem. A umění impresionismu vzniklo kolem roku 1875. „Impresionisté se snažili co nejpřesněji vystihnout zrakové dojmy, vyjádřit měkké, mihotavé světlo.... sochaři se snažili vytvářet náladovou, světlem modelovanou plastiku. Pevný povrch tvarů členili drobnými výstupky a

³⁵ MRÁZ, B. *Dějiny výtvarné kultury* 2. 2. vyd. Praha: Idea servis, 2001. ISBN 80-85970-37-6, s. 117.

³⁶ V kapitole jsem čerpala z titulů:

THIELE, C. *Sochařství*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2004. ISBN 80-251-0288-2, s. 106.

ZHOŘ, I. *Hledání tvaru*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1967, s. 99.

ZHOŘ, I. *Klíče k sochám*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1989, s. 164.

MRÁZ, B. *Dějiny výtvarné kultury* 2. 2. vyd. Praha: Idea servis, 2001. ISBN 80-85970-37-6, s. 134, 135.

³⁷ V kapitole jsem se opírala o titul:

ZHOŘ, I. *Klíče k sochám*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1989, s. 164.

prohlubněmi, které připomínají členitě dělený malířský rukopis.“³⁸ U nás patří k sochařům tohoto proudu Josef Mařatka, Bohumil Kafka a Otakar Španiel.

³⁸ ZHOŘ, I. *Klíče k sochám*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1989, s. 164.

2.3 Sochařství v exteriéru v současnosti

2.3.1 20. století³⁹

„ ... pomalé střídání stylů bylo ve dvacátém století vystřídáno rychlým sledem nejrozumnějších směrů. Tvorba umělců dvacátého století vyjadřovala touhu po radikální změně a osvobození od tradičních pravidel naturalistického zobrazení. Každý velký umělec, ovlivněn zkušeností obou světových válek, moderním průmyslem, zdokonalující se komunikací a kontaktem s jinými kulturami, si vytvořil svůj vlastní způsob chápání a vytváření umění.“⁴⁰

„Sochařství si náhle našlo nové oblasti zájmu, objevilo nová témata, nové tvary, nevyužité hmoty a tvůrčí postupy.“⁴¹ V této době se také podle J. Slouky plně rozvinulo přímé tesání do kamene. V první čtvrtině dvacátého století byl za cíl sochařského úsilí postaven výtvar, nikoli tvorba. V tomto století se někteří umělci nechali inspirovat mimoevropskými směry, obzvláště uměním černé Afriky. Někteří se stále pokoušeli studovat přírodu, přirozený pohyb těla a nalézt rytmus řeckých děl. Jiní zdůrazňovali linii, obrys a plochu.

³⁹ V kapitole jsem čerpala z knih:

ROMEI, F. *Historie sochařství*. 1. vyd. Praha: Svojtka a Vašut, 1996. ISBN 80-7180-095-3, s. 60.

SLOUKA, J. *Kámen: od horniny k soše*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1258-1, s. 120.

VOLAVKOVÁ – SKOŘEPOVÁ, Z. *Myšlenky moderních sochařů*. 1. vyd. Praha: Obelisk, 1971, s. 12, 68, 69, 131, 135.

ZHOŘ, I. *Klíče k sochám*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1989, s. 38.

⁴⁰ ROMEI, F. *Historie sochařství*. 1. vyd. Praha: Svojtka a Vašut, 1996. ISBN 80-7180-095-3, s. 60.

⁴¹ ZHOŘ, I. *Klíče k sochám*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1989, s. 38.

2.3.1.1 *Secesní symbolismus*⁴²

„Názvem secesní symbolismus je zde specifikována významná epocha českého sochařství, jak se rozvíjela od konce devadesátých let až do doby okolo roku 1910. Secese byla typickým dekorativním slohem této doby a určuje její historický jedinečný rámec.“⁴³ Symbolismus byla tendence, která se rozvíjela v malbě již zhruba od 60. let předminulého století, a její jádro bylo pojetí uměleckého díla jako symbolu. Český slovo secese znamená odloučení, odštěpení. Navazuje na impresionismus, ale je spojována se symbolismem, ten zdůrazňuje duchovní obsahy tvorby. Světlo, narozdíl od impresionismu, zde bylo chápáno jako výtvarný symbol. Jedním z témat českého secesního sochařství je spánek, a to nejen opravdový, ale i například postavy se zavřenýma očima při poslechu hudby, meditaci nebo jiné formě bdělého spánku. To dokazují mimo jiné třeba *Slepci* Františka Bílka. Probuzení ze spánku pro umělce znamená symbolicky návrat duše ze zajetí temnoty a smrti opět k životu. Umělci tak také ukazovali jejich úžas nad nebytím. Téma zapůsobilo na naturalismus devadesátých let a symbolizovalo rozchod s teorií napodobování přírody. Dílo se stalo napodobením vnitřního světa, pocitů neklidu. Dalším významným umělcem secesního symbolismu byl Jan Štursa. Jeho bronzová socha *Puberta* ztělesňuje bolestný pocit dospívání.

⁴² V kapitole bylo čerpáno z titulů:

WITTLICH, P. *České sochařství ve XX. Století*. 1. vyd. Praha: SPN, 1978, s. 26-27, 35, 44, 51, 88, 236.

ZHOŘ, I. *Klíče k sochám*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1989, s. 165.

⁴³ WITTLICH, P. *České sochařství ve XX. Století*. 1. vyd. Praha: SPN, 1978, s. 236.

2.3.1.2 *Expresionismus*⁴⁴

Toto původně francouzské slovo znamená výraz. Expresionismus – „Ve své původní německé podobě vznikl roku 1905 v Drážďanech, ...“⁴⁵ Podle I. Zhoře vzniklo toto umění jako protiklad k měkkému, tvarově neurčitému impresionismu. Bylo to hnutí zaměřené na vyjádření prudkých duševních nálad. V sochařských dílech se objevuje klenutý objem, napětí tvaru, nadsázka a deformace. Umělci se zabývali převážně sociální kritikou. Co se českého expresionistického sochařství týče, nemáme žádného výrazného autora jako mají v Německu. U nás převažuje spíše malířství, ale ze sochařů můžeme zařadit Jana Štursu a Otto Gutfreunda.

2.3.1.3 *Kubismus*⁴⁶

„Převládající citová účast umělce ve výtvarném díle – jak ji proklamoval expresionismus – je nyní nahrazena účastí rozumu ...“⁴⁷ Kubismus vznikl po roce 1907 ve Francii. Umělci utvářeli figury tak, aby se prolnul pohled zepředu s pohledy z boků. Sochy měly většinou zjednodušený geometrický tvar. „Uplatnily se tu linie nápadně vystupujících hran a hluboké prohlubně, které

⁴⁴ V kapitole bylo čerpáno z knih:

HLAVÁČEK, L. *Řeč tvarů*. 1. vyd. Praha: Horizont, 1984, s. 196-197.

ZHOŘ, I. *Klíče k sochám*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1989, s. 165-166.

MRÁZ, B. *Dějiny výtvarné kultury 3*. 2. vyd. Praha: Idea servis, 2003. ISBN 80-85970-47-3, s. 136-137.

⁴⁵ HLAVÁČEK, L. *Řeč tvarů*. 1. vyd. Praha: Horizont, 1984, s. 196-197.

⁴⁶ V kapitole jsem se opírala o tituly:

HLAVÁČEK, L. *Řeč tvarů*. 1. vyd. Praha: Horizont, 1984, s. 70-71.

VOLAVKOVÁ – SKOŘEPOVÁ, Z. *Myšlenky moderních sochařů*. 1. vyd. Praha: Obelisk, 1971, s. 154-155.

WITTLICH, P. *České sochařství ve XX. Století*. 1. vyd. Praha: SPN, 1978, s. 111-112.

ZHOŘ, I. *Hledání tvaru*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1967, s. 33.

ZHOŘ, I. *Klíče k sochám*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1989, s. 166.

MRÁZ, B. *Dějiny výtvarné kultury 3*. 2. vyd. Praha: Idea servis, 2003. ISBN 80-85970-47-3, s. 152.

⁴⁷ ZHOŘ, I. *Hledání tvaru*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1967, s. 33.

rozrušovaly celistvý objem.“⁴⁸ Kubismus se používal i v reliéfu. Sochař se snaží ukázat vnitřní pocity. V mysli pozorovatele totiž utkví více pohledů, takže pokud vnímáme sochu, sčítáme pohledy, které v mysli nakonec vytvoří jeden obraz. Kubismus znamenal – „Potlačení detailu, odříkání práce s tvarem, odmítnutí modelace a jejich manifestací na povrchu sochy.“⁴⁹ Většina umělců tento problém řešila v přímém tesání. Druhým směrem byla pak konstrukce sochy z pláňů. Kubismus podle L. Hlaváčka „chtěl dát divákovi pocítit přímo materiální charakter zobrazované reality.“⁵⁰ Nejvýznamnější český sochař, který svou kubistickou tvorbu započal reliéfy, byl Otto Gutfreund.

2.3.1.4 Futurismus⁵¹

„Jeho tvůrcem byl italský básník E. F. T. Marinetti, který 20. února 1909 uveřejnil v pařížském deníku Le Figaro svůj Manifest futurismu, ...“⁵² V latině toto slovo znamená budoucí. Umělci se inspirovali technikou a oslavovali sílu a rychlost strojů. Zachycovali pohyb rozložením na postupné fáze. „Sochařská futuristická kompozice bude mít v sobě zázračné matematické a geometrické prvky, ze kterých se skládají předměty naší doby.“⁵³ „Žili v přesvědčení, že jediné

⁴⁸ ZHOŘ, I. *Klíče k sochám*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1989, s. 166.

⁴⁹ VOLAVKOVÁ – SKOŘEPOVÁ, Z. *Myšlenky moderních sochařů*. 1. vyd. Praha: Obelisk, 1971, s. 154.

⁵⁰ HLAVÁČEK, L. *Řeč tvarů*. 1. vyd. Praha: Horizont, 1984, s. 71.

⁵¹ V kapitole bylo čerpáno z knih:

HLAVÁČEK, L. *Řeč tvarů*. 1. vyd. Praha: Horizont, 1984, s. 199.

THIELE, C. *Sochařství*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2004. ISBN 80-251-0288-2, s. 119.

VOLAVKOVÁ – SKOŘEPOVÁ, Z. *Myšlenky moderních sochařů*. 1. vyd. Praha: Obelisk, 1971, s. 239, 241-242.

ZHOŘ, I. *Hledání tvaru*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1967, s. 52.

ZHOŘ, I. *Klíče k sochám*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1989, s. 167.

⁵² HLAVÁČEK, L. *Řeč tvarů*. 1. vyd. Praha: Horizont, 1984, s. 199.

⁵³ VOLAVKOVÁ – SKOŘEPOVÁ, Z. *Myšlenky moderních sochařů*. 1. vyd. Praha: Obelisk, 1971, s. 239.

pohybem a rychlostí lze pochopit současný život.“⁵⁴ Občas i připojovali motory k soše. V jednom díle využili i mnoho materiálů, např. sklo, dřevo, karton, cement, beton, žíně, kůže, látky a elektrické světlo. „Neomezování akademickými pravidly a inspirování africkou nebo oceánskou plastikou vyřezávali malíři, ..., své figury ze dřeva. Přímé dlabání nebo vyřezávání (*taille directe*) vytlačilo dokonalost, o niž usilovali klasicistní umělci.“⁵⁵ Náznaky českého futurismu nalezneme v některých dílech Otto Gutfreunda.

2.3.1.5 Nefigurativní sochařství⁵⁶

Umělci z doby kolem roku 1910 nezobrazují viditelné předměty nebo jevy. Jejich díla jsou díly abstraktními. „Taková díla jsou kompozicemi „čistých“ forem, geometrických nebo přírodních (organických). I ony však chtějí zachytit něco skutečného, například duševní stav, přírodní děj nebo výtvarný řád.“⁵⁷ Ojedinělé české plastiky nefigurativního sochařství nalezneme u Hany Wichterlové, Vincence Makovského a Bedřicha Stefana.

2.3.1.6 Konstruktivismus⁵⁸

„Konstruktivismus je zvláštní podobou nefigurativní tvorby. Jeho základem je geometrie přímek, ploch, kružnic, hranolů a křivek v prostoru.“⁵⁹ Vznikl na konci

⁵⁴ ZHOŘ, I. *Hledání tvaru*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1967, s. 52.

⁵⁵ THIELE, C. *Sochařství*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2004. ISBN 80-251-0288-2, s. 119.

⁵⁶ V kapitole bylo čerpáno z knihy:
ZHOŘ, I. *Klíče k sochám*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1989, s. 167, 168.

⁵⁷ ZHOŘ, I. *Klíče k sochám*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1989, s. 167.

⁵⁸ V kapitole bylo čerpáno z titulů:
SLOUKA, J. *Kámen: od horniny k soše*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1258-1, s. 72.

VOLAVKOVÁ – SKOŘEPOVÁ, Z. *Myšlenky moderních sochařů*. 1. vyd. Praha: Obelisk, 1971, s. 406, 415, 435.

ZHOŘ, I. *Klíče k sochám*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1989, s. 168.

první světové války v Rusku. Některá hesla konstruktivistů podle Z. Volavkové – Skořepové⁶⁰: „Ať zhyne umění a vzkvétá technika, ..., ať zhyne uchování uměleckých tradic, ať žije konstruktivistický technik, ...“ „Chtěli vyjádřit pohyb pohybem.“⁶¹ Konstruované sochy – ze dřeva a kovů – ruší formu pevného objemu, vytváří hranami jakousi prostorovou kresbu. Materiálem je zde tedy i prostor. V tomto období byl často používaným materiálem travertin, a to jak na sochařská díla, tak i na architektonická. U nás se konstruktivistické tvorbě věnoval Zdeněk Pešánek.

2.3.1.7 Dadaismus⁶²

Umělecké hnutí, které využívalo náhody nebo hry bez přesných pravidel, vzniklo okolo roku 1916 v Curychu. Umělcům se nelíbila práce v ateliérech a chtěli s materiály a hmotou pracovat jinak – po svém. „Netvořili sochy, ale montovali objekty.“⁶³ Byla to jejich reakce na válku. Dada objekt je podle Z. Volavkové – Skořepové⁶⁴ „Věc, trojrozměrná v prostoru vymezená, plasticky rovnoprávná ostatnímu předmětnému světu. ... Věc celá a plná, ne jen obal a hranice vnitřního prostoru proti vnějšímu. ... Věc, jejíž hodnota je právě jen v její věcovitosti.“ Tito

⁵⁹ ZHOŘ, I. *Klíče k sochám*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1989, s. 168.

⁶⁰ VOLAVKOVÁ – SKOŘEPOVÁ, Z. *Myšlenky moderních sochařů*. 1. vyd. Praha: Obelisk, 1971, s. 406.

⁶¹ VOLAVKOVÁ – SKOŘEPOVÁ, Z. *Myšlenky moderních sochařů*. 1. vyd. Praha: Obelisk, 1971, s. 409.

⁶² V kapitole bylo čerpáno z:

VOLAVKOVÁ – SKOŘEPOVÁ, Z. *Myšlenky moderních sochařů*. 1. vyd. Praha: Obelisk, 1971, s. 291.

ZHOŘ, I. *Hledání tvaru*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1967, s. 70.

ZHOŘ, I. *Klíče k sochám*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1989, s. 168-169.

⁶³ ZHOŘ, I. *Klíče k sochám*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1989, s. 169.

⁶⁴ VOLAVKOVÁ – SKOŘEPOVÁ, Z. *Myšlenky moderních sochařů*. 1. vyd. Praha: Obelisk, 1971, s. 291.

umělci podle I. Zhoře⁶⁵ „Nechtějí věřit v rozum, který tak dokonale zklamal, nechť věřit v žádnou posvátnou hodnotu lidstva – tedy ani v umění, byť bylo řízeno jakkoli důmyslnými teoriemi.“ V našem umění zapůsobil dadaismus hlavně na básníky a mezi výtvarníky se začal objevovat až ve spojení se surrealismem.

2.3.1.8 Surrealismus⁶⁶

Toto slovo znamená v překladu z francouzštiny nadskutečno. Surrealismus je umění založené na představách a snech umělce a vzniklo kolem roku 1920. Podle I. Zhoře (1967) vznikla surrealistická skupina v Praze roku 1934. Její členové tvořili například objekty z nalezených předmětů. Těmto objektům sestaveným z různých předmětů nebo jejich částí se říká asambláž. „Surrealismus zcela odmítal pravidla logiky a mísil fantasmii s realitou.“⁶⁷ „Nevychází z nápodoby vnějšího modelu, ale má za svůj zdroj volný tok představ, vnitřní vizi nového nadskutečného světa.“⁶⁸ Umělci se zabývali i tématy, jako je láska, násilí a sexualita. U nás se surrealismem zabýval Vincenc Makovský, který tvořil abstrahované hlavy či torza a koncem dvacátých let konstruoval plastiky z lepenky a papíru nebo ohnutých plechů, drátů a nalezených kamenů. Dalším českým sochařem je Ladislav Zív.

⁶⁵ ZHOŘ, I. *Hledání tvaru*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1967, s. 70.

⁶⁶ V kapitole jsem se opírala o tyto knihy:

ROMEL, F. *Historie sochařství*. 1. vyd. Praha: Svojtka a Vašut, 1996. ISBN 80-7180-095-3, s. 61.

THIELE, C. *Sochařství*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2004. ISBN 80-251-0288-2, s. 134.

ZHOŘ, I. *Hledání tvaru*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1967, s. 46-47, 72, 76.

ZHOŘ, I. *Klíče k sochám*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1989, s. 169, 170.

MRÁZ, B. *Dějiny výtvarné kultury 4*. 1. vyd. Praha: Idea servis, 2002. ISBN 80-85970-32-5, s. 34.

⁶⁷ ROMEL, F. *Historie sochařství*. 1. vyd. Praha: Svojtka a Vašut, 1996. ISBN 80-7180-095-3, s. 61.

⁶⁸ ZHOŘ, I. *Hledání tvaru*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1967, s. 47.

2.3.1.9 *Nový klasicismus – neoklasicismus*⁶⁹

Je to návrat ke starým sochařským tradicím po první světové válce. Umělci se vraceli ke starému umění a hledali v něm jistotu a klid. U nás neoklasicismus na počátku devatenáctého století znamenal upevnění figurální tradice, ale tvorba postupně mířila spíše ke statickému idealismu. „Tělesnost a božskost se ukazovaly být dvěma elementy, které pod tlakem společenské praxe vystupovaly stále protikladněji.“⁷⁰ Umělci se nebojí použít i dosti nepřirozené kroucení nohou. Přijali zjednodušení a vyhlazení tvaru. U nás se tímto uměním zabýval Jan Štursa, Karel Lidický a Marta Jirásková.

2.3.1.10 *České meziválečné sochařství*⁷¹

V naší zemi byl zájem o civilní a společensky kritickou tematiku. Umění vycházelo z neoklasicismu a souviselo s poválečnou politikou.

2.3.1.10.1 *Sociální civilismus*⁷²

Sochaři tento směr rozvinuli ve dvacátých letech. Umělci sociálního civilismu chápali práci jako užitečnou, kladnou hodnotu, jako potřebu a smysl života. Jejich díla obsahovala moderní předměty, stroje, přístroje a běžné pracovní nářadí. Zobrazoval se i sport, a to především motorismus. Svá díla umělci polychromovali a typické bylo zdrobnění těla vůči hlavě. Postavy vypadaly jako figurky z loutkového divadla. Figura vznikala jako sestava válců, koulí a hranolů.

⁶⁹ V kapitole jsem se opírala o tituly:

WITTLICH, P. *České sochařství ve XX. Století*. 1. vyd. Praha: SPN, 1978, s. 13-14, 98, 102.

ZHOŘ, I. *Klíče k sochám*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1989, s. 170.

⁷⁰ WITTLICH, P. *České sochařství ve XX. Století*. 1. vyd. Praha: SPN, 1978, s. 14.

⁷¹ ZHOŘ, I. *Klíče k sochám*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1989, s. 171.

⁷² V kapitole bylo čerpáno z knih:

WITTLICH, P. *České sochařství ve XX. Století*. 1. vyd. Praha: SPN, 1978, s. 127, 129, 132, 136.

Představiteli tohoto směru byli u nás například Otto Gutfreund (Šička), Karel Dvořák a Jan Lauda s jeho sochou Myčka.

2.3.1.10.2 Meziválečná avantgarda⁷³

V meziválečné avantgardě se uplatňoval kubismus, ale jen jako kompoziční tvarová osnova. Umělci využívají v polovině dvacátých let střídání pozitivního a negativního objemu. Využívají abstrahovaného tvarování a mnohdy i torza. Zabývají se i plastickým jádrem a jeho vylupováním z bloku hmoty. Mají tendenci k asymetričnosti hmoty a ke zjednodušení předmětu. Zajímají se o skrytější vrstvy lidské psychiky. Poté se někteří i zřikají tradičních sochařských materiálů a mění dílo v asambláž vytvořenou z korku, vosku, papíru, látky, motouzu i zápalek. Objevuje se světelný kinetismus a nakonec návrat k expresionismu před vypuknutím druhé světové války. Průkopníci tohoto avantgardního umění byli žáci Jana Štursy – Vincent Makovský, Bedřich Stefan (socha Sedící) a Hana Wichterlová.

2.3.1.10.3 Meziválečné figurální sochařství⁷⁴

Meziválečné figurální sochařství vzniká, opět pod vlivem profesora Akademie výtvarných umění Jana Štursy, od roku 1919. Zabývali se jím jeho žáci a požadavkem bylo studium přírody. Celek sochy byl stavěn z harmonicky vyrovnaných, geometricky cítěných částí a byl pojat v pohybovém motivu

⁷³ Čerpáno z knih:

VOLAVKOVÁ – SKOŘEPOVÁ, Z. *Myšlenky moderních sochařů*. 1. vyd. Praha: Obelisk, 1971, s. 159, 161, 163, 167-168, 172, 174, 179, 183.

WITTLICH, P. *České sochařství ve XX. Století*. 1. vyd. Praha: SPN, 1978, s. 158, 161.

⁷⁴ V kapitole jsem se opírala o tuto knihu:

WITTLICH, P. *České sochařství ve XX. Století*. 1. vyd. Praha: SPN, 1978, s. 185, 186, 200.

realisticky. „Socha měla být pevně a v pohybu vyváženě postavena.“⁷⁵ To se nejlépe uplatňovalo na soše ženského aktu. I zde se využívalo torza, ale již ne tolik abstrahovaného. Představitelé byli například Břetislav Benda s jeho sochou Schoulená nebo Mary Durasová se sochou Sedící.

2.3.1.10.4 Barokizace⁷⁶

Opětovný zájem o barok nastal koncem třicátých let v celé české kultuře. „Pískovec, klasický materiál českého baroka, jehož zde bylo užito, umožňuje svou strukturou a teplým tónem, svým povrchem citlivým k působení deště a větru vyvolat přírodně filozofickou představu vzájemného vlivu a vnitřního souvztahu mezi člověkem a přírodou, jejíž poetické zázemí měl zřejmě sochař na mysli.“⁷⁷ Opět se zde stává důležitým prvkem světlo dopadající na povrch sochy. Začínají se ozývat dramatičtější sklony a ožívuje se výrazovost. To bylo vyvoláno vyhrocujícími se tragickými událostmi a hrozbou 2. světové války. Na umění to působilo prostřednictvím zneklidněné psychiky a nové expresivity. Umělci používali expresivní erozi. Symbol světla a hmoty zde představoval boj dobra se zlem. Lidé ztrácejí důvěru v reálnost základních jistot dosavadního společenského i kulturního řádu. Sochařské projevy nebyly zaměřeny nábožensky. Toto umění se uzavřelo až po změně historické situace. Představitel je například Josef Wagner a socha Ležící torzo.

⁷⁵ WITTLICH, P. *České sochařství ve XX. Století*. 1. vyd. Praha: SPN, 1978, s. 185.

⁷⁶ V kapitole jsem čerpala z knihy:
WITTLICH, P. *České sochařství ve XX. Století*. 1. vyd. Praha: SPN, 1978, s. 209-211, 214-216.

⁷⁷ WITTLICH, P. *České sochařství ve XX. Století*. 1. vyd. Praha: SPN, 1978, s. 210.

2.3.1.11 Sochařství po druhé světové válce⁷⁸

Na řadu let se rozšířilo nefigurativní umění, které se i dělilo na další části jako geometrická abstrakce, expresivní abstrakce aj. Po roce 1960 se umělci hlásí k obnovené figuraci. Do ní patří například nový realismus, pop – art, fotorealismus a nový expresionismus. Dále se objevuje abstraktní sochařství v nových podobách – minimální umění, objektové umění, konceptové umění, aj. Mezi umělecké směry zastoupené v sochařství patří ještě i existencialismus, organická objemová plastika, hyperrealismus, kinetické umění, land art a umění při stavbě. Některé z nich však jsou spíše zastoupeny v ostatní Evropě než u nás. „Stále se rodí nové umělecké směry a díky výstavám, tisku a televizi se rychle šíří světem. Stejně rychle bývají však vystřídány novými tvůrčími postupy.“⁷⁹

„Proč přijímáme technický pokrok a s ním související revoluční přeměnu obrazu světa, zatímco novinky v oblasti umění nás často rozčilují, protože je hned při prvním pozorování nechápeme? Mají kritici moderního umění právo odsuzovat je argumentem, že tvůrci „vypudili člověka z umění“, když se dnes konstruují elektronické mozky, které přebírají vysoce kvalifikovanou práci vědců, protože pracují rychleji a spolehlivěji než člověk?“⁸⁰

⁷⁸ V kapitole jsem se opírala o knihy:

STADLER, W. *Dějiny sochařství*. 1. vyd. Praha: Rebo Productions, 1996. ISBN 80-85815-67-2, s. 196.

ZHOŘ, I. *Klíče k sochám*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1989, s. 171.

⁷⁹ ZHOŘ, I. *Klíče k sochám*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1989, s. 171.

⁸⁰ STADLER, W. *Dějiny sochařství*. 1. vyd. Praha: Rebo Productions, 1996. ISBN 80-85815-67-2, s. 196.

2.3.1.11.1 Organická objemová plastika⁸¹

„Kromě nového zájmu o obraz člověka se v 50. letech na poli monumentálních úkolů prosadila i plastika inspirovaná organickými tvary. Krédo „abstrakce jako světový jazyk“ propůjčovalo těmto nefigurálním dílům nádech internacionality, bez ohledu na to, zda se jednalo o „abstraktní“ nebo „konkrétní“ tvary.“⁸² Objevovaly se sochy, u nichž se měnilo skupenství a tvar, sochy čerpající z kruhovitých a pásovitých tvarů. U nás se tímto problémem zabývala například Eva Kmentová.

2.3.1.11.2 Kinetické umění⁸³

Vzniklo z řečtiny ze slova kineme označujícího pohyb a vymyslel ho Naum Gabo. První kinetická plastika vznikla již roku 1920, ale hojně se jich začalo užívat až po druhé světové válce. Umění, jak již název napovídá, zahrnuje pohybující se stroje, mobily, které jsou poháněny náhodně působícími přírodními silami, stability, což jsou jednoduché pevné konstrukce z drátů a drobných těles, a pohyblivé světelné projekce. K prvním průkopníkům patřil Zdeněk Pešánek, který se zabýval konstrukcí barevného klavíru. Dalším sochařem tohoto umění je Vladimír Janoušek.

⁸¹ V kapitole jsem se čerpala z knih:

THIELE, C. *Sochařství*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2004. ISBN 80-251-0288-2, s. 143-144.
MRÁZ, B. *Dějiny výtvarné kultury 4*. 1. vyd. Praha: Idea servis, 2002. ISBN 80-85970-32-5, s. 113.

⁸² THIELE, C. *Sochařství*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2004. ISBN 80-251-0288-2, s. 143.

⁸³ V kapitole jsem čerpala z knihy:

MRÁZ, B. *Dějiny výtvarné kultury 4*. 1. vyd. Praha: Idea servis, 2002. ISBN 80-85970-32-5, s. 152-153.

2.3.1.11.3 Minimal art⁸⁴

Vznikl na konci padesátých let v USA. Prosazoval maximální omezení formy, umělci omezovali svá díla na nejprostší geometrické struktury. „Používali průmyslově zhotovené součásti, které nevyvolávaly žádné asociace konkrétních předmětů a pozorovatel tak zůstal odkázán sám na sebe. ... Stavěli se proti hierarchii kompozice a nutnosti dávat svým dílům speciální význam.“⁸⁵ Chtěli zrušit banalitu materiálu ve prospěch působení prostorového vjemu. Tendence tohoto směru se projeví v dílech Stanislava Kolíbala a Karla Malicha.

2.3.1.11.4 Konceptuální umění⁸⁶

S pojmem konceptuální umění přišel Američan Joseph Kosuth. Začalo se postupně vyvíjet od šedesátých let. Název vznikl z anglického slova concept neboli pojem. Důležitá je idea a záměr díla, nikoli tvorba nebo vytvořený předmět. Často se umělci spokojí s pouhým náčrtem nebo projektovým plánem. Používají nezvyklé materiály. Zabývají se barevným či světelným pojednáním, přetvářejí celé krajinné celky nebo civilizační útvary. Poukazují na dávnou minulost lidstva. U nás se tímto uměním zabýval například Dalibor Chatrný.

⁸⁴ V kapitole jsem se opírala o knihy:

THIELE, C. *Sochařství*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2004. ISBN 80-251-0288-2, s. 152-153.

MRÁZ, B. *Dějiny výtvarné kultury 4*. 1. vyd. Praha: Idea servis, 2002. ISBN 80-85970-32-5, s. 155.

⁸⁵ THIELE, C. *Sochařství*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2004. ISBN 80-251-0288-2, s. 152.

⁸⁶ V kapitole jsem čerpala z:

MRÁZ, B. *Dějiny výtvarné kultury 4*. 1. vyd. Praha: Idea servis, 2002. ISBN 80-85970-32-5, s. 155-156.

Informační systém abART [Online]. 5.8.2007, [citováno 5.11.2008]. Dostupné z: <<http://abart.artarchiv.cz/osoby.php?Fprijmeni=chatrn%C3%BD&Fjmeno=dalibor&x=0&y=0>>.

2.3.1.11.5 Land art⁸⁷

Jinak nazývaný také earth – art. V 70. letech se pozornost obrátila mimo muzea. Umělci zasahovali do přírody a filmovali své zásahy. „Umělecký akt má sám o sobě omezené trvání a je neopakovatelný. Často zbudou jen texty a fotografie jako „stopy vzpomínky“.“⁸⁸ U nás s land artem souvisí například tvorba Dalibora Chatrného a dílo Souvislosti protilehlých horizontů nebo tvorba Ladislava Nováka s jeho akcí Proměny kamenů.

2.3.1.11.6 Umění při stavbě⁸⁹

„Sochařství bylo odjakživa uměním s větším veřejným vlivem než malířství. Trvanlivější materiál, prostorová dimenze, tradice monumentu – to vše předurčovalo sochařství ke specifické roli ve venkovním prostoru. Závislost na zakázkách však nutila umělce, kteří si zakládali na autonomii, k produkci pro muzea nebo soukromé sbírky.“ „Nacisté se chopili tohoto vývoje a využili jej pro své propagandistické cíle.“⁹⁰ Tím byla celá moderna a avantgarda vyloučena. „Po druhé světové válce byla „svoboda umění“ zaručena 5. článkem ústavy. Spolkové země a městské státy však jednoduše převzaly doporučení „umění při stavbě“, které přečkalo období nacionálního socialismu a předpokládalo vynakládat na umění až 2% nákladů na stavbu.“ „Většinou se však dodatečně

⁸⁷ V kapitole bylo čerpáno z titulů:

THIELE, C. *Sochařství*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2004. ISBN 80-251-0288-2, s. 160.

MRÁZ, B. *Dějiny výtvarné kultury 4*. 1. vyd. Praha: Idea servis, 2002. ISBN 80-85970-32-5, s. 156-157.

⁸⁸ THIELE, C. *Sochařství*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2004. ISBN 80-251-0288-2, s. 160.

⁸⁹ V kapitole jsem se opírala o knihu:

THIELE, C. *Sochařství*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2004. ISBN 80-251-0288-2, s. 161, 162, 164.

⁹⁰ THIELE, C. *Sochařství*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2004. ISBN 80-251-0288-2, s. 161.

instalované reliéfy nebo kamenná zvířata rozesetá po parkovištích moc nehodily k danému místu.“⁹¹

„Bez ohledu na komunální podporu umění byly zřizovány „sochařské parky“.“
„Tomuto vývoji předcházelo váhavé vykročení do venkovního prostoru: v roce 1953 uspořádal ředitel Kunsthalle Carl Georg Heise v Hamburku výstavu „Plastika na volném prostranství“.“⁹²

⁹¹ THIELE, C. *Sochařství*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2004. ISBN 80-251-0288-2, s. 162.

⁹² THIELE, C. *Sochařství*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2004. ISBN 80-251-0288-2, s. 164.

2.4 Sochařství v exteriéru ve městě Jablonec nad Nisou

Město Jablonec nad Nisou má sice mnoho sochařských památek, a to převážně z moderní tvorby, ale málo lidí o nich něco ví. Informace jsou velice těžko dostupné. Začala jsem hledat informace v jablonecké galerii, potom jsem se obrátila na radnici. V oddělení památkové péče jsem se dozvěděla, že tyto sochy nemohou ještě spadat pod jejich kompetenci, protože ještě nejsou dostatečně staré, ale že se jimi zabývá někdo jiný a vede je jako umělecká díla. Na doporučeném místě jsem ovšem opět zjistila, že mnoho informací o těchto dílech stále chybí. Většinou jsem se dozvěděla pouze příjmení autora díla, ale křestní jméno nikoli. Podobné to bylo i s názvy děl. Nevzdala jsem se ovšem tak snadno a navštěvovala jablonecký archiv, kde jsem po mnoho dní listovala novinami z druhé poloviny minulého století, abych se případně dozvěděla něco o instalaci některé jablonecké plastiky, popřípadě si doplnila další cenné okolnosti a chybějící informace. Dost informací ještě stále chybí, ale ty které mám, jsem také touto prací chtěla přiblížit ostatním lidem. Lidem, kteří by měli zájem se o těchto sochách v Jablonci nad Nisou dozvědět něco více.

Naproti tomu v sousedním Liberci nalezneme mnoho informací o tamějších sochách i o jejich autorech. Liberec má i pro občany, kteří se o umění zajímají, různé výstavy soch, které město jednou za čas oživují. Ať již se jedná o výstavy současné nebo dávno minulé. Z těch současných je to expozice soch před radnicí, kde se střídají sochy od různých umělců. Na nějakou dobu se nám představí dílo jistého sochaře a je vždy vystřídáno jiným umělcem. I v minulosti zde bylo množství výstav, například „Socha ve městě“. Z této výstavy zůstala i díla různě rozestavěná po Liberci dodnes.

2.4.1 Sochařství ve městě Jablonci nad Nisou⁹³

Ze starší doby se zde mnoho soch nedochovalo. Většinou jsou tu z těchto dob jen smírčí kříže a památníky. V této práci se však zabývám hlavně moderním sochařstvím, jelikož toho je v Jablonci nad Nisou mnoho, a proto se dá využít v hodinách výtvarné výchovy ve zdejších školách. Moderní sochy zde byly většinou vystavovány jako dar ku nějaké příležitosti, například postavení sídliště, nebo dar nějaké zdejší firmě.

Bylo stanoveno vyhláškou, že určité procento z rozpočtu (například nového sídliště) musí být dáno uměleckému dílu, i když v novém sídlišti zatím nebyl ani obchod s potravinami nebo zdravotní středisko. Při nevyužití těchto peněz na umění peníze propadaly a nešlo je využít k jiným účelům. To je jeden z mnoha důvodů, proč se na tyto sochy lidé většinou koukají skrze prsty. Jenže doba vzniku těchto děl již je dávno pryč a sochy nám zde zůstaly. Není tedy lepší je přijmout jako součást Jablonce nad Nisou a třeba se o nich i něco zajímavého dozvědět?⁹⁴

2.4.1.1 Kamenný smírčí kříž⁹⁵

Pískovcový hranol se dvěma reliéfními kříži původně stál na Vrkoslavcích u cesty z Malé skály v místech dnešního pivovaru a byl několikrát stěhován. Nyní stojí při jižní stěně kostela sv. Anny. Jeho stáří je odhadováno na rok 1666. Je to

⁹³ V kapitole jsem čerpala z článku:

A nad přehradou visí prut. *Noviny Jablonecka*, 5. dubna 1989, roč. XXXVI, č. 14.

⁹⁴ Informace o těchto dílech jsou získány mimo zmíněných publikací také z materiálů z Informačního centra města Jablonce nad Nisou (BAUMANNOVÁ, 1995; Seznam uměleckých děl na území města Jablonce nad Nisou, 2000) a z informací pracovníků Městského úřadu (Dany Fösterové, Mírové náměstí 19, ze dne 29.8.2007) a Městské galerie MY (Jana Strnada, Mírové náměstí 19, ze dne 30.11.2006).

⁹⁵ V kapitole jsem čerpala z titulů:

SCHEYBAL, J. V., SCHEYBALOVÁ, J. *Umění lidových tesařů, kameníků a sochařů v severních Čechách*. 1. vyd. Ústí nad Labem: Severočeské nakladatelství, 1985, s. 223, 246.

Stěhovavý kámen. *Noviny Jablonecka*, 19. května 1971, roč. XIX, č. 20.

hrubě otesaný kámen asi metr vysoký. Původní poloha měla označovat místo, kde zmrzl poutník Hans Kleinert. Kámen byl ovšem na svém původním místě ničen pivozy a sloužil jako odpočinkové místo, proto byl roku 1905 přemístěn do zahrady muzea. Autor není známý. Obrazová dokumentace viz. příloha č. 1, obr. 1.

2.4.1.2 Getsemanská zahrada⁹⁶

Toto pískovcové sousoší nyní stojí naproti kostelu sv. Anny a je dílem Ignáce Martince z roku 1829. Vytesal ho pro obchodníka s přízí Ferdinanda Hübnera v Rádle. Dílo bylo inspirováno Getsemanskou zahradou v Jiřetíně u Varnsdorfu. „Sousoší, obklopené zahrádkou s kamennými sloupky zdobenými vpředu vázami a sochami andílků, bylo na původním místě v čp. 67 v Rádle před 20 lety vandalsky poškozeno.“⁹⁷ Skupina se skládá z modlícího se Krista, klečícího Jana Evangelisty a ležících apoštolů Petra a Jakuba Většího. „Kristus klečí před štíhlým obeliskem s obláčky, z nichž mu anděl podává kalich.“⁹⁸ Ještě se zde objevuje podruhé, kdy se loučí s Marií. Takovéto Getsemanské zahrady byly pro severní Čechy oblíbené. Vandalové v roce 1964 dílo poškodili. Za pomoci restaurátorů bylo znovu opraveno. Obrazová dokumentace viz. příloha č. 1, obr. 2-3.

⁹⁶ V kapitole jsem čerpala z titulů:

SCHEYBAL, J. V., SCHEYBALOVÁ, J. *Umění lidových tesařů, kameníků a sochařů v severních Čechách*. 1. vyd. Ústí nad Labem: Severočeské nakladatelství, 1985, s. 264, 268.

Vzkříšení kamene, *Noviny Jablonecka*, 16. dubna 1969, roč. XVII, č. 15.

⁹⁷ SCHEYBAL, J. V., SCHEYBALOVÁ, J. *Umění lidových tesařů, kameníků a sochařů v severních Čechách*. 1. vyd. Ústí nad Labem: Severočeské nakladatelství, 1985, s. 264.

⁹⁸ SCHEYBAL, J. V., SCHEYBALOVÁ, J. *Umění lidových tesařů, kameníků a sochařů v severních Čechách*. 1. vyd. Ústí nad Labem: Severočeské nakladatelství, 1985, s. 268.

2.4.1.2.1 Ignác Martinec⁹⁹

Byl kamenický mistr, který byl oddaný figurálnímu ideálu klasicistního tvarosloví. Vyznal se v klasicistní symbolice a ornamentu. Nejspíše se vyškolil u Augusta Martince, který působil nedaleko Jilemnice. Je možné, že se školil také u znamenitých stavebních kameníků libereckých. Ti v té době stavěli klasicistní Liberec. Stal se kamenickým mistrem a usadil se nedaleko Frýdštejna. Jeho častým námětem se stal Jan Nepomucký, ale i řada křížů a hřbitovních náhrobků. Přijal práci na monumentálních stavbách v tehdejší hruboskalské panství. Předpokládá se, že pracoval v kamenické huti při stavbě neogotického chrámu P. Marie v Turnově. Další dílo, které mu je připisováno, byla romantická dostavba hradu Valdštejna. Pracoval podle stavebních nákresů nebo rytých předloh a možná používal i vzorníky. Ke konci života se nejspíše vrací k vesnickým zakázkám. Bylo to kolem čtyřicátých let 19. století. Z tohoto období se mu připisují kříže na podstavcích s mohutnými římsami, které mají uprostřed rozeklanou volutu s velkým vinným hroznem.

2.4.1.3 **Alegorická socha průmyslu a obchodu**¹⁰⁰

Je to jedna z mála výtvarných památek na počátky průmyslového rozvoje. Vznikla v roce 1870 a nechal ji postavit obchodník Heinrich Fischer. Autorem pozdně klasicistní ženské postavy z pískovce je Leopold Zimmer z Krásné Lípy na Děčínsku. Až do roku 1931 stála na kašně, která se nacházela v místě dnešní radnice. Poté se ještě dvakrát stěhovala, než našla své stálé místo před radnicí.

⁹⁹ V kapitole jsem se opírala o knihu:

SCHEYBAL, J. V., SCHEYBALOVÁ, J. *Umění lidových tesařů, kameníků a sochařů v severních Čechách*. 1. vyd. Ústí nad Labem: Severočeské nakladatelství, 1985, s. 263-270.

¹⁰⁰ V kapitole jsem čerpala ze článků:

Noviny Jablonecka, 29. listopadu 1958, roč. VI, č. 52.

Noviny Jablonecka, 29. října 1980, roč. XXVIII, č. 44.

Noviny Jablonecka, 12. srpna 1981, roč. XXIX, č. 32.

Roku 1971 byla renovovaná, a potom opět poškozena vandaly. Obrazová dokumentace viz. příloha č. 1, obr. 4.

2.4.1.4 Panna Marie Karlovská¹⁰¹

U kostela sv. Anny se také nachází pískovcová socha Panny Marie Karlovské, jež původně stála ve Vodní ulici. Dílo bylo restaurováno. Je to patronka bezdětných a těhotných žen a hojně ji uctívali zejména na panstvích na Vysocku. Autorem je Jan Chládek starší. Obrazová dokumentace viz. příloha č. 1, obr. 5.

2.4.1.4.1 Jan Chládek starší¹⁰²

Narodil se nejspíše kolem roku 1741 ve Slaném. Dne 4.8.1761 se v Turnově oženil a přiženil se do řezbářské a truhlářské rodiny. Pracoval pro hraběcí rodiny a zhotovoval sochy pro kostel v Cerekvici. Je autorem mnoha pískovcových soch po celém Pojizeří.

2.4.1.5 Kovová plastika¹⁰³

Byla postavena v ulici U Přehrady před tehdy novým závodem národního podniku Bižuterie. Veškerá výzdoba podniku měla být vrcholnými díly výtvarných umělců. Plastika je 12 metrů vysoká a je dílem pražského výtvarníka Jiřího Nováka. Vyšla vítězně ze soutěže výtvarných a uměleckých děl k 20. výročí

¹⁰¹ SCHEYBAL, J. V., SCHEYBALOVÁ, J. *Umění lidových tesařů, kameníků a sochařů v severních Čechách*. 1. vyd. Ústí nad Labem: Severočeské nakladatelství, 1985, s. 255.

¹⁰² V kapitole jsem čerpala z knihy:
SCHEYBAL, J. V., SCHEYBALOVÁ, J. *Umění lidových tesařů, kameníků a sochařů v severních Čechách*. 1. vyd. Ústí nad Labem: Severočeské nakladatelství, 1985, s. 255-256.

¹⁰³ V této kapitole bylo čerpáno ze článku:
Moderní závod Bižuterie a umělecká díla ze soutěže 20. výročí osvobození. *Noviny Jablonecka*, 3. května 1967, roč. XV, č. 18.

osvobození ČSSR Sovětskou armádou. Obrazová dokumentace viz. příloha č. 1, obr. 6.

2.4.1.5.1 Jiří Novák¹⁰⁴

Narodil se 6.11. v Přelouči v roce 1922 a vyrůstal v Praze. Vystudoval keramickou školu v Karlových Varech a pokračoval ve studiích na Vysoké škole uměleckoprůmyslové na klasickém sochařském oboru pod vedením profesorů Jana Laudy a Karla Pokorného. Spolupracoval na přípravě národní expozice na výstavě Expo 1958 v Bruselu. V této době experimentoval s umělou hmotou jako se sochařským materiálem. Po návratu z výstavy začal vymýšlet po vzoru konstruktivistů kovové objekty a tvořit mobilní plastiky. Dal přednost skladbám z tyčoviny a modelovaným plátům. Svá díla uváděl do pohybu využitím větrné či vodní energie. U této práce vydržel 30 let. „Vymyslel i novou technologii, kdy plech tvaroval tlakem vody, naučil se svářet, leštit.“¹⁰⁵ Pak se vrátil k dřívější tvorbě, to znamená i k restaurování soch. Jeho samostatná výstava proběhla roku 1964 v Galerii Václava Špály v Praze. A jeho dílo je zastoupeno ve sbírkách v Galerii Benedikta Rejta v Lounech, v Městské galerii v Brně, Muzeu umění v Olomouci a v Národní galerii v Praze.

¹⁰⁴ V kapitole bylo čerpáno ze zdrojů:

CHAROUSEK, P. Češi českého ráje: sochař Novák. *Mladá fronta Dnes*, 18. července 2001, roč. 12, č. 165, s. D/4.

CHAROUSEK, P. Češi českého ráje: sochař Novák. *Mladá fronta Dnes*, 19. července 2001, roč. 12, č. 166, s. D/4.

Informační systém abART [Online]. 5.8.2007, [citováno 26.2.2008]. Dostupné z: <<http://abart.artarchiv.cz/osoby.php?x=0&y=0&Fprijmeni=nov%C3%A1k&Fjmeno=ji%C5%99%C3%AD>>.

Nová encyklopedie českého výtvarného umění: dodatky. 1. vyd. Praha: Academia, 2006. ISBN 80-200-1209-5, s.546.

¹⁰⁵ CHAROUSEK, P. Češi českého ráje: sochař Novák. *Mladá fronta Dnes*, 19. července 2001, roč. 12, č. 166, s. D/4.

2.4.1.6 Udice neboli Prut¹⁰⁶

Další kovová plastika se nachází u Mšenské přehradní nádrže. Toto sochařské dílo bylo navrženo Vratislavem Karlem Novákem jako umělecké dílo pro nově vzniklé sídliště Mšeno a bylo na něj tehdy vydáno dvě stě tisíc korun. Původní plastikou měla být duha, což měla být ohnutá trubka natřená fosforeskujícími barvami, které v noci svítí. Byla by umístěna nad cestou, aby se pod ní mohlo procházet. Pod duhou měla být zřízena malá observatoř s různými měřicími přístroji pro veřejnost. Nebyla realizována, protože jen ohnutí trubky by tehdy vyšlo na 600 000 Kčs a barevný nátěr byl patentován v USA; jeho zaplacení by vyžadovalo devizy. Autor nynější dílo u přehrady navrhl kolem roku 1985. Je to 25 metrů dlouhá kovová konstrukce ve tvaru rybářského prutu. Podle návrhu měla tato konstrukce mít na hladině tři splávky ukotvené pomocí řetězů k betonovým blokům pod hladinou. Výsledné dílo mělo dva barevné obrazce na hladině, ty se však nelíbily lidem a kvůli bezpečnosti byly odstraněny. Torzo díla zde již zůstalo. Vzniklo jako pocta Karlu Hubáčkovi, který je architektem rozhledny na Ještědu a který vášnivě rybařil. Obrazová dokumentace viz. příloha č. 1, obr. 7.

¹⁰⁶ V kapitole jsem se opírala o tyto zdroje:

A nad přehradou visí prut. *Noviny Jablonecka*, 5. dubna 1989, roč. XXXVI, č. 14.
SIMM, O., et al. *Přehrada v klínu hor*. 1. vyd. Jablonec nad Nisou: 2001, s. 96.

2.4.1.6.1 Vratislav Karel Novák¹⁰⁷

Je asi nejznámějším umělcem v Jablonci nad Nisou. Narodil se 13.12. roku 1942 v Praze. Je od roku 1994 profesorem sochařského ateliéru specializovaného na kov a šperk na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze. Sám Vysokou školu uměleckoprůmyslovou vystudoval v roce 1967 v oboru kov pod vedením sochaře profesora Jana Nušla. Od roku 1968 vede sochařské studio v Jablonci nad Nisou. Vytvořil více než 50 návrhů, realizací plastik a jiných objektů. Mezi ně patří kovová plastika Udice, mobilní plastiky pro Hanoj, Metronom z roku 1991, kinetická plastika na místě bývalého Stalinova pomníku v Praze a mnohé jiné. Autor má výrazné konstruktivistické tendence. Charakteristický je u něho kinetický princip a u monumentálních exteriérových realizací využívá k pohybu přírodních sil. U některých plastik je využito i světelného efektu, nebo zde hraje významnou roli barevnost. Jeho samostatné výstavy byly v roce 1979 „Cykloty“¹⁰⁸ v Praze, 1983 „Šperky a malé plastiky“ v Domě umění v Brně, 1985 ve Výstavní síni Atrium v Praze, 1989 „Körperobjekte, Zykloten, Konstruktionen“ v NDR, 1997 „Signály a interference“ v Národním technickém muzeu v Praze, 2000 „Rozsvíceno“ v Galerii Gambit v Praze, 2005 „Dušičky 2002-2004“ v Galerii Pecka v Praze, 2006 „Rozsvíceno, zhasnuto“ v Malé výstavní síni v Liberci a 2007-2008 „Identifikace“ v Oblastní galerii v Liberci. Jeho umění je zastoupeno ve sbírkách v Uměleckoprůmyslovém muzeu v Praze,

¹⁰⁷ V kapitole jsem čerpala z:

Informační systém abART [Online]. 5.8.2007, [citováno 9.8.2007]. Dostupné z: <http://abart.artarchiv.cz/osoby.php?x=0&y=0&Fprijmeni=nov%C3%A1k*&Fjmeno=vratislav*>

Vratislav Karel Novák, *Horizonty* [Online]. 23.9.2006, [citováno 19.1.2007]. Dostupné z: <<http://www.skolska28.cz/gal/06/09horizonty/novak.php>>.

Úspěch sochaře Vratislava Karla Nováka, *Britské listy* [Online]. 19.9.2002, [citováno 19.1.2007]. Dostupné z: <<http://www.blisty.cz/2002/9/19/art11619.html>>.

Nová encyklopedie českého výtvarného umění. 2. díl. N-Ž. 1. vyd. Praha: Academia, 1995. ISBN 80-200-0522-6, s.573.

¹⁰⁸ Cykloty – Název pro tato díla si vymyslel sám autor. „Cykloty, vystavené souborně v roce 1979, to jsou drobné plastiky z kovových tyčinek a kroužků, precízně [sic] propočítané, vyvážené a svařené tak, aby mohly být uvedeny do pohybu.“ (Novák, V. K., Valoch, J., 1983)

v Moravské galerii v Brně, v Severočeském muzeu v Liberci, v Muzeu skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou, v Galerii B. Rejta v Lounech a v Hanau v SRN.

2.4.1.7 Návěští roku 2000¹⁰⁹

Nachází se na ulici Palackého u kruhového objezdu. Autorem tohoto díla je opět Vratislav Karel Novák. A stejně jako u Prutu se jedná o kovovou plastiku. Dílo bylo instalováno koncem září roku 1981 v tehdy novém sídlišti Jablonec – Mšeno. Vratislav Novák se rád věnuje kinetickým objektům, takzvaným plastikám mobilového charakteru viz Obří metronom v Praze. I toto dílo je mobilového charakteru, jeho horní část slouží jako větrník. Plastika je vysoká 7 metrů, v době instalace bylo 150 cm pod zemí a její váha činila 1610 kg. V betonovém bunkru pod plastikou je na jejích hřídelích umístěno závaží, které vyvažuje náklon věží. Řezy se soukolími umožňují zcela nezávislý pohyb věží a vrtulí. Věže se po větru otáčejí a vrtule do sebe původně zapadaly stejně, jako to známe u ozubených kol. Vše záviselo na pohybu větru. Její červená barva byla zvolena pro kontrast k šedi panelové výstavby a také pro větší ovládnutí prostoru. Někdy kolem roku 1984 se ovšem stala jen ležícím torzem na původním místě jejího působení. Nynější podoba se změnila, jak je vidět i v příloze. Původní vrtule byly vystřídány vrtulemi kratšími. Obrazová dokumentace viz. příloha č. 1, obr. 8-9.

2.4.1.8 Mír nebo Mateřství¹¹⁰

Instalace sochy byla původně určena pro základní školu na Žižkově vrchu, nyní se nachází v areálu jablonecké nemocnice. Tuto figurální keramickou plastiku

¹⁰⁹ V kapitole jsem čerpala z těchto článků:

Noviny Jablonecka, 4. listopadu 1981, roč. XXIX, č. 44.

VESELÁ, J. *Noviny Jablonecka*, 26. září 1984, roč. XXXII, č. 39.

¹¹⁰ V kapitole jsem čerpala z informací paní Dany Försterové, Městský úřad v Jablonci nad Nisou, Mírové náměstí 19, dne 29.8.2007.

vytvořila Eva Tesařová. Dílo bylo vytvořeno někdy kolem druhé poloviny 20. století. Obrazová dokumentace viz. příloha č. 1, obr. 10.

2.4.1.8.1 Eva Tesařová¹¹¹

Narodila se 26.2.1928 v Bystřici nad Pernštejnem v okrese Žďár nad Sázavou a zemřela 25.6.2004 v Jablonci nad Nisou. Zabývala se užitkovou, dekorativní i sochařskou keramikou. Vystudovala uměleckoprůmyslovou školu ve Zlíně 1946-1950 pod vedením sochařů profesorů Miloše Axmana, Jana Kavana a Stanislava Mikulášтика. Od roku 1956 se věnovala vlastní výtvarné práci, převážně figurální tvorbě. Její osobitý styl je patrný na každé soše. Na jejích sochách nalezneme typickou propracovanou hlavu a popřípadě poprsí, spodní část sochy je jednodušší s jen naznačeným tvarem těla. Sama autorka svůj styl vysvětluje: „Já jsem sice vždy tíhla k figurální tvorbě z keramiky, ale dlouho jsem dělala nádobí na kruhu. A ty moje sochy také prakticky vznikají na hrnčířském kruhu. Dole jsou vytočené a nahoře dopracované. Základem je vlastně vždy jakoby „hrnec“. Je to taková má osobitost. Ale také samozřejmě dělám zcela modelované figury.“¹¹² Paní Tesařová nikdy nesledovala aktuální umělecké tendence, jejím námětem byly často matky s dětmi v náručí nebo madony, biblické příběhy, betlémy, hrající si děti a pohádkové postavy.

¹¹¹ V této kapitole jsem se opírala o tyto zdroje:

PODZIMEK, P., M. Eva Tesařová — keramička z Jablonce nad Nisou, *Zdislava — měsíčník litoměřické diecéze* [Online]. 7.7.2004, [citováno 9.8.2007]. Dostupné z: <<http://www.biskupstvi-ltm.cz/zdislava/?sekce=1&rubrika=4&clanek=199>>.

Informační systém abART [Online]. 5.8.2007, [citováno 9.8.2007]. Dostupné z: <<http://abart.artarchiv.cz/osoby.php?x=0&y=0&Fprijmeni=tesa%C5%99ov%C3%A1&Fjmeno=e>>.

Zemřela keramička Eva Tesařová, *Glass revue.com* [Online]. 23.8.2004, [citováno 9.8.2007]. Dostupné z: <<http://www.glassrevue.cz/news.asp?nid=3200>>.

¹¹² PODZIMEK, P., M. Eva Tesařová — keramička z Jablonce nad Nisou, *Zdislava — měsíčník litoměřické diecéze* [Online]. 7.7.2004, [citováno 9.8.2007]. Dostupné z: <<http://www.biskupstvi-ltm.cz/zdislava/?sekce=1&rubrika=4&clanek=199>>.

2.4.1.9 První kroky¹¹³

Pískovcová socha stojí v Tyršově parku a autorem díla je Karel Pešat. První kroky byly odhaleny v sobotu 2. června roku 1962. Sousoší bylo věnováno dětem k Mezinárodnímu dnu dětí. Obrazová dokumentace viz. příloha č. 1, obr. 11.

2.4.1.9.1 Karel Pešat¹¹⁴

Sochař se narodil 1.3.1926 ve Štikově u Chotěboře a zemřel 14.4.1984. Vystudoval Akademii výtvarných umění v Praze, a to pod vedením sochařů profesorů Jana Laudy a Karla Pokorného.

2.4.1.10 Dětská školka

Zdobí park naproti Delvitě v ulici Komenského. Vytvořil ji nejspíše Alois Hubička (podle Jana Strnada pracovníka Městské galerie MY, Mírové náměstí 19, Jablonec nad Nisou, dne 30.11.2006) nebo G. Kloužek (podle paní Dany Försterové, Městský úřad v Jablonci nad Nisou, Mírové náměstí 19, dne 29.8.2007). Socha je z hrubě opracovaného pískovce. Obrazová dokumentace viz. příloha č. 1, obr. 12.

¹¹³ V kapitole jsem čerpala z článku:

První kroky – tak se jmenuje socha Karla Pešata. *Noviny Jablonecka*, 9. června 1962, roč. X, č. 23.

¹¹⁴ V kapitole jsem se opírala o tento zdroj:

Informační systém abART [Online]. 5.8.2007, [citováno 9.8.2007]. Dostupné z: <<http://abart.artarchiv.cz/osoby.php?x=0&y=0&Fprijmeni=pe%C5%A1at&Fjmeno=karel>>.

2.4.1.10.1 Alois Hubička¹¹⁵

Narozen 27.11.1919 v Praze a zemřel roku 2002 v Jablonci nad Nisou. Vystudoval Vysokou školu uměleckoprůmyslovou v Praze, a to pod vedením sochaře profesora Karla Dvořáka. Byl sochař a pedagog v oboru šperk a kov. Vytvořil měděnou desku pro prvomájový památník na Špičáku, řezbová vrata s motivem lipové ratolesti pro Místní národní výbor v Jablonném v Podještědí a reliéf do svatební síně na zámku Sychrov. Mimo to vyráběl i užité a dekorativní umění z kovu, břidlice, rohoviny, dřeva a kostí.

2.4.1.11 Kompozice krychlí¹¹⁶

Kovová kompozice krychlí umístěná na tyčích se nachází v centru města před obchodním domem Delvita (dříve Jabloň) v ulici Komenského. Autory jsou zde ing. architekt Jan Lukáš, ing. architekt Ivan Jirkal a ing. architekt Lhoták. Instalována byla v roce 1984. Slouží nejen jako estetický prvek, ale i jako dětská prolézačka. Červenou barvu zvolili autoři jako barevný doplněk pro prodejnu a také pro její kontrast se šedivým schodištěm, které je součástí prodejny. Obrazová dokumentace viz. příloha č. 1, obr. 13.

¹¹⁵ V kapitole jsem se opírala o zdroje:

Informační systém abART [Online]. 5.8.2007, [citováno 9.8.2007]. Dostupné z: <<http://abart.artarchiv.cz/osoby.php?x=0&y=0&Fprijmeni=hubi%C4%8Dka&Fjmeno=alois>>.

NĚMEC, O. Nad šálkem kávy s jabloneckým výtvarníkem – Mezi žulou, břidlicí a plaketami. *Noviny Jablonecka*, 16. ledna 1974, roč. XXII, č. 3

¹¹⁶ V kapitole jsem se opírala o článek:

VESELÁ, J. Rozhovor s ing. arch. Janem Lukášem – Před Jabloní. *Noviny Jablonecka*, 14. března 1984, roč. XXXII, č. 11.

2.4.1.11.1 Ivan Jirkal¹¹⁷

Inženýr architekt Ivan Jirkal se narodil 28. listopadu roku 1911 a žije v Jablonci nad Nisou. Studoval České vysoké učení technické v Praze.

2.4.1.11.2 Jan Lukáš¹¹⁸

Inženýr architekt Jan Lukáš se narodil 5.8.1944 v Praze. Studoval v letech 1958-1962 Střední uměleckoprůmyslovou školu v Hradci Králové a v letech 1963-1969 Vysokou školu uměleckoprůmyslovou v Praze pod sochařem profesorem Janem Nušlem. Zabývá se zpracováním kovu, šperků a medailérstvím. Je autorem bysty národního hrdiny Jana Švermy. Spolu s ing. architektem Vratislavem Novákem navrhl interiér obřadní síně na okresním národním výboru. S ing. architektem Ivanem Jirkalem navrhl smuteční síň na jabloneckém hřbitově. Jeho dílem je i kapka vody z nerezů doplněná kamennými vlnami v dlažbě před libereckým plaveckým bazénem.

2.4.1.12 **Tanečnice neboli Roztančená panenka**¹¹⁹

Kovový objekt se skleněnými doplňky se nachází před budovou Střední umělecké školy na Horním náměstí (dříve Rudé náměstí). Autorem je Jaroslav Brejcha a

¹¹⁷ V kapitole jsem se opírala o zdroj:

Informační systém abART [Online]. 5.8.2007, [citováno 9.8.2007]. Dostupné z: <<http://abart.artarchiv.cz/osoby.php?x=0&y=0&Fprijmeni=jirkal&Fjmeno=ivan>>.

¹¹⁸ V kapitole jsem čerpala z:

Informační systém abART [Online]. 5.8.2007, [citováno 9.8.2007]. Dostupné z: <<http://abart.artarchiv.cz/osoby.php?x=0&y=0&Fprijmeni=luk%C3%A1%C5%A1&Fjmeno=jan>>.

VESELÁ, J. Rozhovor s ing. arch. Janem Lukášem – Před Jabloní. *Noviny Jablonecka*, 14. března 1984, roč. XXXII, č. 11.

¹¹⁹ V kapitole jsem čerpala z článku:

ŠNAJDR P. *Noviny Jablonecka*, 26. října, 1977, roč. XXV, č. 43.

spoluautoři Václav Hanuš a Zbyněk Pešek. Dílo vzniklo někdy kolem roku 1977 jako příspěvek jablonecké bižuterie k výzdobě města. Před objektem se nacházel kvádr s nápisem „Prací k socialismu, krásou k radosti“, ten byl v současné době odstraněn. Obrazová dokumentace viz. příloha č. 1, obr. 14.

2.4.1.12.1 Jaroslav Brejcha¹²⁰

Narodil se 17.9.1930 a zabývá se užitou grafikou.

2.4.1.12.2 Václav Hanuš¹²¹

Narodil se 28.2.1924 v Mlázovicích. V letech 1939-1943 studoval Střední odbornou školu šperkařskou v Turnově a v letech 1943-1949 pak Vysokou školu uměleckoprůmyslovou v Praze pod vedením profesora Karla Štipla. Zde se zaměřil na obor sklo. Jeho umění je zastoupeno ve sbírkách v Moravské galerii v Brně, v Severočeském muzeu v Liberci, Uměleckoprůmyslovém muzeu v Praze, Východočeském muzeu v Pardubicích a dokonce v Lausanne. Pracoval v podniku na výrobu lisovaného skla v Jabloneckých sklárnách v Desné. Ve sklárnách působil 25 let a zpočátku navrhoval drobné předměty lisovaného

¹²⁰ V kapitole jsem čerpala z:

Informační systém abART [Online]. 5.8.2007, [citováno 24.2.2008]. Dostupné z: <<http://abart.artarchiv.cz/osoby.php?x=0&y=0&Fprijmeni=brejcha&Fjmeno=jaroslav>>.

¹²¹ Kapitola se opírá o zdroje:

Informační systém abART [Online]. 5.8.2007, [citováno 24.2.2008]. Dostupné z: <<http://abart.artarchiv.cz/osoby.php?x=0&y=0&Fprijmeni=hanu%C5%A1&Fjmeno=v%C3%A1clav>>.

KOČÁRKOVÁ, J. Výstava severočeských výtvarníků. *Noviny Jablonecka*, 22. dubna 1987, roč. XXXV, č. 16.

Noviny Jablonecka, 25. května 1963, roč. XI, č. 20.

Poděkování za přínos českému sklářskému umění – S přáním pevného zdraví do dalších let. *Dnešní Jablonecko*, 10. března 1994, roč. II, č. 58, s. 8.

Sklářský výtvarník Václav Hanuš vystavuje v Liberci. *Dnešní Jablonecko*, 7. listopadu 1994, roč. II, č. 261, s. 10.

REJMAN, L. *Slovník cizích slov*. 3. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1971.

užitkového skla. V druhé polovině 60. let navrhuje první díla broušené krystalerie¹²². Tím navazuje na tradiční výrobní postupy jizerskohorského sklářství. Obohatil užité sklo o řadu nových, esteticky působivých tvarů lisovaného, hranovaného i jinak zušlechťeného skla. Jeho individuální tvorba se skládá ze skleněných objektů a výtvarně zajímavých plastik.

2.4.1.13 Socha těhotné ženy s dítětem¹²³

Dřevěná socha nyní zdobí park před hlavním vchodem nemocnice. Autorem sochy je Tibor Matúz. Vznikla při Sympoziu Desná 2004. Obrazová dokumentace viz. příloha č. 1, obr. 15.

2.4.1.13.1 Tibor Matúz¹²⁴

Narodil se 30.11. roku 1963 v Lučenci. Při základní škole studoval na Lidové škole umění, potom na Střední průmyslové škole chemické v Púchově¹²⁵. Zabývá se řezbářstvím od roku 1989. V roce 1995 začal zpodobňovat slovanské bohy a bohyně. Cíl jeho tvorby je ucelený panteon. Zúčastnil se v roce 2004 třetího ročníku, poté i pátého ročníku Symposia Desná 2006, kam přijel na týden tvořit dřevěné sochy a plastiky. Podtitul sochání autorů zněl – „Pomozte kapce naděje“. Závěrem Symposia bylo vydražení uměleckých děl, která se za celou tuto akci

¹²² Broušená krystalerie – jsou to drobné užité skleněné předměty zhotovené lisováním nebo foukáním.

¹²³ V kapitole jsem se opírala o článek:

KRAJINOVÁ, P. Novinky v nemocnici. *Jablonecký měsíčník*. Červenec – Srpen 2007, roč. 11, č. 7, s. 14.

¹²⁴ V kapitole bylo čerpáno ze zdrojů:

Řezbářské výtvoř Tibora Matúze. *Slovanstvo* [Online]. [citováno 26.2.2008]. Dostupné z: <<http://slovanstvo.wz.cz/kultura/tibor.htm>>.

VINKLÁT, P., D. Jak mohou sochy pomáhat. *Krkonoše– Jizerské hory*, 2006, roč. 39, č. 7, s. 30, 31.

tvorila a peníze připadly nadačnímu fondu podporujícímu léčbu dětí s poruchou krvevotvorby a dětí, jejichž onemocnění vyžaduje transplantaci kostní dřeně. Slovenský autor nazval svou sochu První pokusení – Adam a Eva.

2.4.1.14 Betonové sloupky¹²⁶

Umělecké dílo se nachází v Sadové ulici vedle samoobsluhy. Jde o sloupky sestavené z několika jednotlivých betonových částí. Autorem je Oldřich Plíva a ing. Jirkal. Obrazová dokumentace viz. příloha č. 1, obr. 16.

2.4.1.14.1 Oldřich Plíva¹²⁷

Narodil se 4.6. roku 1946 ve Mšeně nad Nisou. Vystudoval Střední uměleckoprůmyslovou školu sklářskou v Železném Brodě a Vysokou školu uměleckoprůmyslovou v Praze 1965-1971 pod sklářským výtvarníkem profesorem Stanislavem Libenským. Zpočátku pracoval s olovnatým křišťálem a optickým sklem, pro tuto tvorbu musel mít předem stanovený záměr. Jeho objekty jsou často geometrické a zpracovává je brusem. Později začal pracovat s barvou a novými druhy povrchů, například kontrast hladké plochy s hrubě opracovaným kamenem. Práce v exteriéru je často tvořena z betonu a ze žuly. Jeho samostatné výstavy se pořádaly roku 1975 v Galerii Karolína v Praze, 1981 v Nové síni v Praze, 1982 v Baruch Gallery v Chicagu, rok poté v Heller Gallery v New Yorku, pak roku 1986 v Luzernu a v Galerii Atrium v Praze, 1987 v Karlsruhe

¹²⁶ Informace jsou získány od sochaře Tibora Matúze.

¹²⁷ V této kapitole jsem čerpala ze zdrojů:

Informační systém abART [Online]. 5.8.2007, [citováno 9.8.2007]. Dostupné z: <<http://abart.artarchiv.cz/osoby.php?x=0&y=0&Fprijmeni=pl%C3%ADva&Fjmeno=old%C5%99ich>>.

Zdeněk Lhotský a Oldřich Plíva na Rampě, *Klub na Rampě* [Online]. 9.1.2007, [citováno 9.8.2007]. Dostupné z: <<http://www.rampaklub.cz/novinky-detail.php?id=113>>.

Oldřich Plíva. [Online]. [citováno 9.8.2007]. Dostupné z: <<http://www.oldrichpliva.info/>>.

v Německu, o rok později v Coburgu v Německu a v Horgenu ve Švýcarsku, roku 1989 ve Frankfurtu, 1994 v Severočeském muzeu v Liberci, 1999 v Galerii na Jánském vršku v Praze, 2001 v Městské galerii MY v Jablonci nad Nisou, 2003 v Galerii Gambit v Praze a roku 2006 v Muzeu skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou. Jeho dílo je zastoupeno ve sbírkách v Moravské galerii v Brně, v Muzeu skla a bižuterie v Jablonci n. N., v Severočeském muzeu v Liberci, Uměleckoprůmyslovém muzeu v Praze, v Ebeltoftu v Dánsku i v Paříži a Hamburku. Další jeho sbírky jsou například v Japonsku, Polsku, na Slovensku, ve Švýcarsku, dokonce i v New Yorku a Ohio.

2.4.1.15 Betonová plastika¹²⁸

Nachází se v Palackého ulici ve Mšeně. Je tvořena třemi trojbokými hranoly vynořujícími se ze země šikmo vzhůru. Autor je stejný jako u předešlé plastiky (O. Plíva). Obrazová dokumentace viz. příloha č. 1, obr. 17.

2.4.1.16 Plnost života¹²⁹

Tato leštěná žulová socha se nachází před zdravotním střediskem ve Mšeně. Autorem je J. Koňák. V roce 1983 se teprve staví zdravotní středisko, takže její instalace byla provedena nejspíše až po dostavbě objektu. Obrazová dokumentace viz. příloha č. 1, obr. 18.

¹²⁸ Informace jsou získány od paní Dany Försterové, Městský úřad v Jablonci nad Nisou, Mírové náměstí 19, dne 29.8.2007.

¹²⁹ V kapitole jsem čerpala z článku:
VESELÁ, J. *Noviny Jablonecka*, 26. října 1983, roč. XXX, č. 43.

2.4.1.16.1 Jiří Koňák¹³⁰

Přišel na svět v Praze 29.6.1934 a studoval v letech 1949-1952 Lidovou školu umění v Kyjově pod vedením profesora Bedřicha Stefana. Po ukončení tohoto studia strávil léta 1954-1960 na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze u sochaře profesora Jana Kavana. Zabýval se keramikou a sochařstvím.

2.4.1.17 **Vlak a parník**¹³¹

Socha se nachází v Sadové ulici za kuželnou. Autorem této kovové sochy je akademický malíř Jan Vančura. Dílo slouží, stejně jako Kompozice krychlí, jak estetickým dojmem, tak i jako prolézačka pro děti. Obrazová dokumentace viz. příloha č. 1, obr. 19.

2.4.1.17.1 Jan Vančura¹³²

Je narozen 3.4.1940 v Milevsku a zabývá se malířstvím, sklem a scénografií. Studoval na Závodní učňovské škole při n. p. Borské sklo v Novém Boru v letech 1955 až 1957. Tam se vyučil malířem skla. Poté do roku 1961 studoval Lidovou školu umění v Kyjově a Střední průmyslovou školu sklářskou v Železném Brodě.

¹³⁰ V kapitole jsem se opírala o zdroj:

Informační systém abART [Online]. 5.8.2007, [citováno 24.2.2008]. Dostupné z: <<http://abart.artarchiv.cz/osoby.php?x=0&y=0&Fprijmeni=ko%C5%88%C3%A1k&Fjmeno=ji%C5%99%C3%AD>>.

¹³¹ Informace jsou získány od paní Dany Försterové, Městský úřad v Jablonci nad Nisou, Mírové náměstí 19, dne 29.8.2007.

¹³² V kapitole jsem čerpala ze zdrojů:

Informační systém abART [Online]. 5.8.2007, [citováno 24.2.2008]. Dostupné z: <<http://abart.artarchiv.cz/osoby.php?x=0&y=0&Fprijmeni=van%C4%8Dura&Fjmeno=jan>>.

VANČURA, J. KRÍŽ, J. Setrvávání. [Česká republika]: [s. n.], [2001?].

Nová encyklopedie českého výtvarného umění: dodatky. 1. vyd. Praha: Academia, 2006. ISBN 80-200-1209-5, s.812.

Mezi lety 1961 až 1967 studoval na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze pod sklářským výtvarníkem profesorem Stanislavem Libenským a zaměřil se na vitráže a mozaiku. Jeho samostatné výstavy proběhly v letech 1975 v Malé výstavní síni v Liberci – obrazy, 1976 v Galerii Karolina v Praze – sklo, 1983 v Naivním divadle v Liberci – obrazy, 1985 v Divadle na Vinohradech v Praze – scénografie, 1985 v Muzeu Podkrkonoší v Trutnově – obrazy, scénografie, 1987 v Oblastní galerii Liberec – scénografie, 1988 Wrocław – scénografie, 1990 ve Výstavní síni Emila Filly v Ústí nad Labem – obrazy, scénografie, 1991 v Severočeském muzeu Liberec – scénografie, 1991 v St. Gallenu – scénografie, 1993 v Malé výstavní síni Liberec – obrazy, scénografie, 1995 v divadle Labyrint v Praze – obrazy, 1996 v Malém divadle Liberec – obrazy, scénografie, 1996 v Zagrebu – scénografie, 1997 v Galerii Hůlka v Liberci – obrazy, scénografie, 1998 v Muzeu a Pojizerské galerii Semily – obrazy, scénografie a roku 2000 v Městské galerii MY v Jablonci n. N. – obrazy, scénografie. Jeho dílo je zastoupeno ve sbírkách v Národní galerii v Praze, Oblastní galerii v Liberci, v Galerii B. Rejta v Lounech, v Moravské galerii v Olomouci, ve Středočeské galerii v Praze a v Alšově Jihočeské galerii v Hluboké.

2.4.1.18 Kužel¹³³

Socha je žulová a nachází se před prodejnou ve Vysoké ulici. Autorem je akademický sochař Jiří Dostál. Obrazová dokumentace viz. příloha č. 1, obr. 20.

¹³³ Informace jsou získány od paní Dany Försterové, Městský úřad v Jablonci nad Nisou, Mírové náměstí 19, dne 29.8.2007.

2.4.1.18.1 Jiří Dostál¹³⁴

Tento malíř a medailér se narodil 1.10.1945 v Nové Pace. Nejprve v letech 1959-1963 studoval na Střední uměleckoprůmyslové škole sklářské v Železném Brodě, pak v letech 1964-1970 na Vysoké škole uměleckoprůmyslové pod vedením sklářského výtvarníka profesora Libenského a sochaře profesora Jana Nušla. Zabývá se krajinomalbou, kresbou a designem.

2.4.1.19 Rozkrojené jablko¹³⁵

Kamenná socha byla umístěna před prodejnami na ulici Budovatelů mezi lety 1976 až 1977. Je to žulová plastika akademického sochaře Oldřicha Plívy. Tato socha je jednou z několika sochařových variací na jablko, které je symbolem města Jablonce nad Nisou. Obrazová dokumentace viz. příloha č. 1, obr. 21.

2.4.1.20 Pískovcová plastika¹³⁶

Nachází se před restaurací na Žižkově vrchu. Autory jsou Zdeněk Linka a Bejdl. Na výrobu byl použit pískovcový hranol o rozměrech 250x200x150 cm. Obrazová dokumentace viz. příloha č. 1, obr. 22.

¹³⁴ V kapitole jsem čerpala ze zdroje:
STŘÍHAVKOVÁ, L. Výtvarník zraje stejně jako víno. *Deník Jablonecka: Deníky Bohemia*, 21. října 2005, roč. 13, č. 247, s. 21.

¹³⁵ V kapitole jsem čerpala z:
VOSTŘÁK, V. Ulice Budovatelů. *Jablonec nad Nisou oficiální stránky města* [Online]. 31.5.2007, [citováno 24.2.2008]. Dostupné z: <<http://www.mestojablonec.cz/cs/mesto/jablonecky-mesicnik/06-2007/ulice-budovatelu.html>>.

¹³⁶ V kapitole jsem se opírala o článek:
Tam, kde prázdniny nezačaly – Z ateliéru profesora Zdeňka Linky. *Noviny Jablonecka*, 30. července 1969, roč. XVII, č. 30.

2.4.1.20.1 Zdeněk Linka¹³⁷

Narodil se v Těpeřích u Semil 8.3.1931. Žádal o přijetí na šperkařskou školu v Turnově, ale nevzali ho vzhledem k tomu, že mu ještě nebylo 15 let. Vystudoval jabloneckou průmyslovou školu a v sedmnácti nastoupil na Vysokou uměleckoprůmyslovou školu v Praze na obor kov a šperk u sochařů profesorů Jana Nušla a Bedřicha Stefana. V roce 1953 nastoupil jako výtvarník v Železnobrodském skle. Oblíbil si práci s kovem, ale vytvořil i sochy z kamene.

2.4.1.21 Dětsví¹³⁸

Tato keramická plastika se nachází před vstupem do mateřské školy v ulici Švédská. Autorkou je Eva Tesařová. Socha vychází z tvaru točeného na kruhu. Obrazová dokumentace viz. příloha č. 1, obr. 23.

2.4.1.22 Jablko¹³⁹

Kamenná socha stojí v Liberecké ulici v parku. A její autor se zaručil, že toto jablko nikdy nezčervíví. Autorem je také nejspíše Oldřich Plíva, vzhledem k jeho tvorbě variací na jablko. Obrazová dokumentace viz. příloha č. 1, obr. 24.

¹³⁷ V kapitole jsem se opírala o zdroje:

Informační systém abART [Online]. 5.8.2007, [citováno 5.3.2008]. Dostupné z: <<http://abart.artarchiv.cz/osoby.php?x=0&y=0&Fprijmeni=linka&Fjmeno=zden%C4%9Bk>>. Tam, kde prázdniny nezačaly – Z ateliéru profesora Zdeňka Linky. *Noviny Jablonecka*, 30. července 1969, roč. XVII, č. 30.

¹³⁸ Informace jsou získány od paní Dany Försterové, Městský úřad v Jablonci nad Nisou, Mírové náměstí 19, dne 29.8.2007.

¹³⁹ V kapitole jsem se opírala o článek:

STRÁNSKÝ, J. *Noviny Jablonecka*, 4. července 1979, roč. XXVII, č. 27.

2.4.1.23 Keramická plastika

Je umístěna v parku u lázní. Je to stylizovaná keramická glazovaná plastika. Autora se nepodařilo zjistit. Obrazová dokumentace viz. příloha č. 1, obr. 25.

2.4.1.24 Čedičové varhany

Stojí v Tyršově parku vedle veřejných záchodů. Jsou to útvary vzniklé sopečnou činností. Takovéto útvary podle J. Slouky¹⁴⁰ „Mají jednu zvláštnost: jsou tak výrazně tvarovány, že pokud vůbec se stanou součástí díla vytvořeného člověkem, pak je často ponechána jejich přírodní podoba.“ Ne jinak je tomu i u těchto Varhan, které neznámý autor pouze nainstaloval do půdy v zešíkmené poloze. Obrazová dokumentace viz. příloha č. 1, obr. 26.

2.4.1.25 Krychle¹⁴¹

Nachází se v zahradě základní školy v Liberecké ulici. Autorem je Vratislav Karel Novák. Instalována byla v roce 1984. Zajímavostí této kovové plastiky je, že se s ní dá pohybovat a z jednoho úhlu se jeví jako krychle, z jiného ovšem třeba jako kosočtverec. Záleží na úhlu pohledu kolemjdoucího. Krychle byla původně červenobílá, ale v dnešních dnech ji zdobí pouze barva červená. Obrazová dokumentace viz. příloha č. 1, obr. 27.

¹⁴⁰ SLOUKA, J. *Kámen: od horniny k soše*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1258-1, s. 22.

¹⁴¹ V kapitole jsem čerpala ze článku:
VESELÁ J. *Noviny Jablonecka*, 7. listopad 1984, roč. XXXII, č. 45.

2.4.1.26 Rozbité perly

Objekt se nachází před budovou Jablonexu v ulici Palackého. Ani u této nejspíše kamenné sochy není znám autor. Obrazová dokumentace viz. příloha č. 1, obr. 28.

2.4.1.27 Prsten¹⁴²

Kovová plastika se nachází na Žižkově vrchu v ulici Skřivánčí. Jejím autorem je pravděpodobně Jan Solovjev. Plastika je zhotovena z měděného plechu, který je svařený na betonovém podstavci. Obrazová dokumentace viz. příloha č. 1, obr. 29.

2.4.1.27.1 Jan Solovjev¹⁴³

Narodil se 6.3.1922 v Turnově a zabývá se malířstvím, sochařstvím, grafikou a krajinomalbou. V letech 1940-1943 studoval Střední školu uměleckoprůmyslovou v Turnově a v letech 1945-1949 Vysokou školu uměleckoprůmyslovou v Praze. Vysokou školou ho provázeli malíř, grafik, ilustrátor profesor Antonín Strnadel a malíř, grafik, sochař profesor Emil Filla. Po škole ilustroval v nakladatelství dětské knihy publikace pro děti. Osm let kreslil popisné ilustrace ptáků, rostlin, motýlů a minerálů. Doma se zabýval plátny a ženskými figurami, vznikaly zde plastiky, abstrahované figury. Plastiky tvořil z kamene nebo tepané z měděného

¹⁴² Informace jsou získány od paní Dany Försterové, Městský úřad v Jablonci nad Nisou, Mírové náměstí 19, dne 29.8.2007.

¹⁴³ V kapitole jsem se opírala o zdroje:
CHAROUSEK, P. Když životem jdou dva výtvarníci. *Mladá fronta Dnes*, 4. září 2001, roč. 12, č. 206, s. D/4.
Informační systém abART [Online]. 5.8.2007, [citováno 5.3.2008]. Dostupné z: <http://abart.artarchiv.cz/osoby.php?x=0&y=0&Fprijmeni=solovjev&Fjmeno=jan*>.
LANGHAMER, A. Jubilant Jan Solovjev. *Od Ještěda k Troskám*, březen 2007, roč. 14, č. 1, s. 20-25.

plechu. Vytvořil například hříbata, tanečnici. Další jeho zálibou bylo fotografování a dokumentování všech lidových plastik světců u nás.

2.4.1.28 Leštěná žulová plastika¹⁴⁴

Nachází se u mostu naproti obchodnímu domu Albert ve Mšeně. Vznikla někdy po roce 1986, protože tohoto roku se teprve stavil most vedle kterého stojí. Obrazová dokumentace viz. příloha č. 1, obr. 30.

2.4.1.29 Duše stromu¹⁴⁵

Dřevěný objekt nyní stojí u Městské haly. Dříve byl instalován na křižovatce na dálnici z Liberce do Turnova na odbočce k Jablonci nad Nisou, odtud byl přestěhován kvůli tomu, že rušil řidiče při jízdě. Ti se díky němu méně soustředili na cestu. Dalším důvodem bylo i to, že objekt neměl řádné povolení k umístění. Byl přemístěn v říjnu 2003. Vytesal a vyřezal ho Josef Čermák ze stoletého jizerskohorského buku. Obrazová dokumentace viz. příloha č. 1, obr. 31.

2.4.1.30 Kovová plastika

Vlastníkem této kovové plastiky je Střední odborné učiliště ve Smetanově ulici, před kterým se také plastika nachází. Plastika je upevněna na betonovém podstavci. Obrazová dokumentace viz. příloha č. 1, obr. 32.

¹⁴⁴ V kapitole jsem se opírala o článek:

VESELÁ J. *Noviny Jablonecka*, 27. srpna 1986, roč. XXXIV, č. 34.

¹⁴⁵ Informace jsou získány od paní Dany Försterové, Městský úřad v Jablonci nad Nisou, Mírové náměstí 19, dne 29.8.2007.

2.4.1.31 Žulová plastika¹⁴⁶

Nachází se na sídlišti Šumava. Autorem je akademický sochař J. Nepasický a akademický sochař Pavel Mizera. Obrazová dokumentace viz. příloha č. 1, obr. 33.

2.4.1.31.1 Pavel Mizera¹⁴⁷

Je rodákem z Nové Paky narozeným 23.5.1945. Zabývá se sklem, sochařstvím a pedagogikou. V letech 1959-1963 studoval Lidovou školu umění v Kyjově a zároveň Střední uměleckoprůmyslovou školu sklářskou v Železném Brodě. Dále pokračoval ve studiu Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze v oboru sklo pod vedením profesora Stanislava Libenského. Jeho oblíbený sochařský materiál je především tvrdý kámen (žula a trachyt) nebo dřevo. Vytvořené skulptury vynikají tvarovou jednoduchostí s častým uplatněním geometrických forem, do nichž vstupuje částečná deformace či drobné narušení tvaru. Autor klade důraz i na výtvarnou kvalitu použitého materiálu a záměrně zanechává stopy použité technologie zpracování. Jeho výstavy se pořádaly ve Výstavní síni E. Filly v Ústí nad Labem roku 1990 a v Muzeu v Bělé p. Bezdězem roku 1992.

¹⁴⁶ Informace jsou získány od paní Dany Försterové, Městský úřad v Jablonci nad Nisou, Mírové náměstí 19, dne 29.8.2007.

¹⁴⁷ V kapitole jsem čerpala ze zdrojů:

Informační systém abART [Online]. 5.8.2007, [citováno 5.3.2008]. Dostupné z: <<http://abart.artarchiv.cz/osoby.php?Fvazba=osobanavystavach&i=&Fprijmeni=mizera&Fjmeno=pavel>>.

Nová encyklopedie českého výtvarného umění: dodatky. 1. vyd. Praha: Academia, 2006. ISBN 80-200-1209-5, s. 511.

2.4.1.31.2 Jiří Nepasický¹⁴⁸

Narodil se 25.9.1934 ve Velkých Hamrech. Jeho oborem je malířství, sklo, design a grafika. V letech 1949-1952 studoval Lidovou školu umění v Kyjově a zároveň Střední uměleckoprůmyslovou školu sklářskou v Železném Brodě. Poté v letech 1961-1967 studuje na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze. Sochařskou přípravkou ho provázel profesor Josef Malejovský, oborem kov a šperk sochař profesor Jan Nušl a oborem sklo profesor Stanislav Libenský. Roku 1967 se začíná zabývat geometrizovanou technicistní malbou. Od roku 1972 je samostatným výtvarníkem v Jablonci nad Nisou. Po roce 1974 jsou hlavní náměty tvorby ženské figury a letadla. V grafice a kresbě zpracovává civilní krajinu způsobem, který připomíná technické plány. Jeho samostatné výstavy proběhly v roce 1978 v Oblastní galerii Liberec – grafika, 1985 v Olomouci pod názvem Jiří Nepasický: Kresby, 1985 v Naivním divadle v Liberci, 1988 ve Výstavní síni v Železném Brodě, 1992 v Galerii Litera v Praze, 1994 v Galerii Letohrádek v Ostrově nad Ohří, 1994 v Naivním divadle v Liberci, 1994 v Domě umění v Českých Budějovicích, 1995 v Galerii Litera v Praze pod názvem Velké téma, 1995 v Galerii výtvarného umění v Ostravě pod názvem Tvorba z posledních let, 1995 v Galerii MAG v Jablonci nad Nisou, 1996 ve Výstavní síni Divadla F.X. Šaldy v Liberci, 1997 v Galerii J. Trnky v Plzni, 1998 v Galerii Litera v Praze pod názvem Ptáci, 2000 v Galerii Litera v Praze pod názvem Průhledy a 2001 v Galerii Granát v Turnově. Dílo je zastoupeno ve sbírkách v Lounech – Galerie Benedikta Rejta, Jablonci nad Nisou – Muzeum skla a bižuterie, Praze – Národní galerie a Středočeská galerie.

¹⁴⁸ *Informační systém abART* [Online]. 5.8.2007, [citováno 5.3.2008]. Dostupné z: <<http://abart.artarchiv.cz/osoby.php?osobyRole=autortextu&Fprijmeni=nepasick%C3%BD&Fjmeno=ji%C5%99%C3%AD>>.

Nová encyklopedie českého výtvarného umění: dodatky. 1. vyd. Praha: Academia, 2006. ISBN 80-200-1209-5, s. 538.

3 Praktická část

3.1 Výzkum

3.1.1 Formulace výzkumných problémů

3.1.1.1 Cíl výzkumu

Cílem výzkumu bylo zjistit, zda mají žáci prvního stupně základní školy vědomosti o sochách a objektech v jejich okolí. Jestli si všímají sochařského umění v Jablonci nad Nisou a vědí, kde se která plastika nebo objekt nachází. Dalším cílem bylo zjistit, jestli žáky zajímají sochy v jejich okolí a zda by chtěli o nich znát více informací.

3.1.1.2 Stanovení otázek a předpokladů

3.1.1.2.1 Otázky

O1: Znájí děti jiné sochy či objekty z Jablonce nad Nisou než ty, které jim byly prezentované na fotografiích?

O2: Vědí děti, kde se tyto sochy či objekty nacházejí?

O3: Líbí se dětem jablonecké sochy?

O4: Jak své tvrzení vysvětlují?

O5: Chtěly by se o nich dozvědět více informací?

3.1.1.2.2 Předpoklady

P1: Předpokládám, že většina dětí nikdy neviděla dvě ze čtyř uvedených soch. Většinou míním více než 50% dotázaných.

P2: Předpokládám, že většina žáků dokáže většinu prezentovaných soch přiřadit k místu, kde se nacházejí.

P3: Předpokládám, že děti u zmíněných soch neznají autora.

P4: Předpokládám shodu u chlapců a dívek ve znalostech informací o prezentovaných sochách.

3.1.2 Metodologie výzkumu

3.1.2.1 Dotazník

K získání požadovaných údajů jsem záměrně zvolila výzkumnou metodu – dotazník. Dotazník je určen dětem z druhých, třetích a čtvrtých tříd. Formu dotazníku jsem si vybrala proto, že mezi její přednosti patří:

- možnost oslovit mnoho respondentů najednou
- získání mnoha informací od různých respondentů za poměrně krátký časový úsek
- možnost získat informace, které se jiným způsobem dostávají těžko (například názory respondentů)
- snadné zpracování údajů

Dotazníky mají ovšem i své nedostatky, což je:

- málo osobního kontaktu
- možnost opisování od spolužáků nebo psaní odpovědí podle toho, co si respondent myslí, že se od něj očekává
- v uzavřených otázkách je omezen prostor pro odpovědi respondentů

Nedostatky jsem řešila přítomností otevřených otázek v dotazníku.

V dotazníku jsem použila otázky, které se dají podle míry volnosti roztrždit takto:

- otevřené, mají výhodu v tom, že respondenta neomezují a dávají mu prostor pro vlastní doplnění odpovědi. Nevýhodou však je pro děti obtížné formulování odpovědí. Mezi otevřené otázky v dotazníku patří otázky číslo 1c, 1d, 2c, 2d, 3c, 3d, 4c, 4d, 5b, 8b a 8c, přičemž na některé otázky

respondenti nemuseli odpovídat, protože si vybrali z předchozí otázky jinou možnost.

- uzavřené, otázky nabízejí připravené možnosti pro odpověď, mezi kterými si musí respondent vybrat. Mezi tyto otázky patří otázky 1a, 1b, 2a, 2b, 3a, 3b, 4a, 4b, 5a, 6, 7, 8a a otázka 9 v dotazníku.

Předtím, než žáci začali vyplňovat dotazník, dostali podrobné instrukce, jak postupovat. Instrukce byly nutné vzhledem ke stáří respondentů. Na úvod jsem jim vysvětlila, že se nejedná o žádnou písemnou práci na známky. Další důležitá věc, kterou jsem jim musela vysvětlit, byla, že v dotazníku nejsou žádné odpovědi špatné, ale všichni mají odpovídat podle sebe. Řekla jsem dětem, že nevadí, jestli něco nevědí. Dotazník totiž bude sloužit jenom pro moji práci a nikdo jiný ho číst nebude. A poslední věcí je, že je dotazník anonymní.

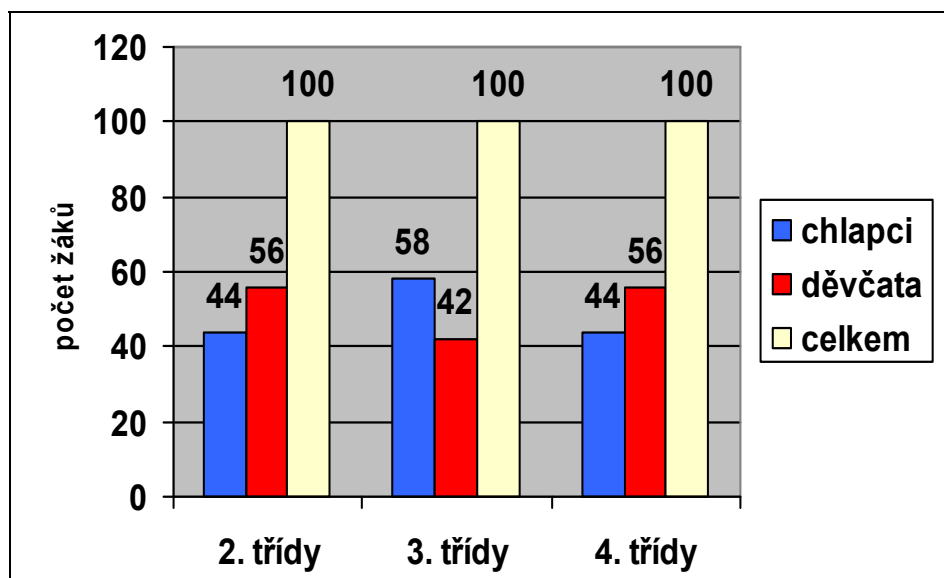
Poté jsme postupně společně začali dotazník předčítat, protože pro žáky takto nízkých tříd by vyplňování bez instrukcí bylo velice těžké. U první otázky jsem vysvětlila způsob zapisování křížků do předem připravených čtverečků.

Dotazník, který jsem při výzkumu použila, je uveden v příloze číslo 2.

3.1.3 Realizace výzkumu

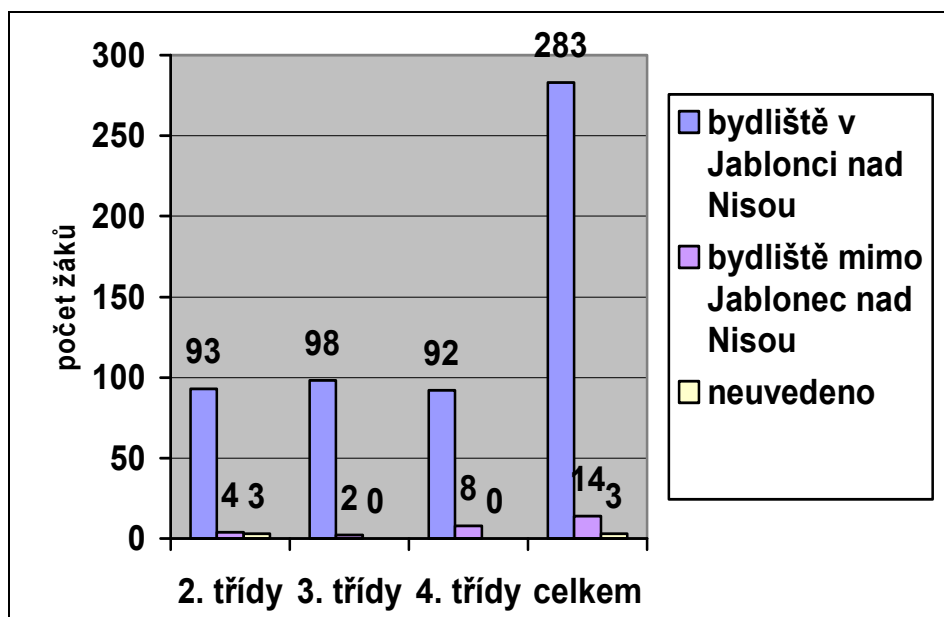
Výzkum se uskutečnil na každé z vybraných jabloneckých základních škol ve 2., 3. a 4. třídě. Nejprve byl projednán s paní ředitelkou nebo panem ředitelem školy – popřípadě s jejich zástupci. Po dohodě s jednotlivými učiteli vybraných tříd jsem věděla, kdy mám do které ze tříd přijít. Každé třídě jsem dotazníky zadávala osobně s podrobnými instrukcemi a společným předčítáním dotazníku. Výzkum probíhal ve školním roce 2007/2008 v měsících březnu a dubnu. Popis rozličné struktury jednotlivých tříd uvádí graf č. 1.

Graf č. 1: *Struktura dotazovaných tříd*

Komentář: Graf č. 1 znázorňuje počet děvčat a chlapců v jednotlivých dotazovaných ročnících. Dívěk bylo ve druhých a čtvrtých třídách více než chlapců. V obou těchto ročnících bylo 56 dívek (56%) a chlapců v obou ročnících 44 (44%). Pouze ve třetím ročníku byla převaha chlapců a to 58 (58%), kdežto dívek je jen 42 (42%).

Graf č. 2: *Počet dotazovaných žáků bydlících v Jablonci nad Nisou*

Komentář: Graf č. 2 znázorňuje počet dotázaných žáků bydlících v Jablonci nad Nisou ku počtu žáků, kteří bydliště neupřesnili nebo v Jablonci nad Nisou nebydlí. Ve druhých třídách v Jablonci nebydlí 4 žáci (4%) a do dotazníku otázku nevyplnili 3 žáci (3%). Ve třetích třídách v Jablonci nebydlí pouze 2 žáci (2%) a ve čtvrtých je to nejvíce žáků 8 (8%). Celkem v Jablonci nad Nisou bydlí 283 dotázaných žáků (94,3%) a respondentů nebydlících zde je 14 (4,7%).

3.1.4 Prezentace výsledků a jejich komentář

Výsledky dotazníků jsou prezentovány po jednotlivých třídách.

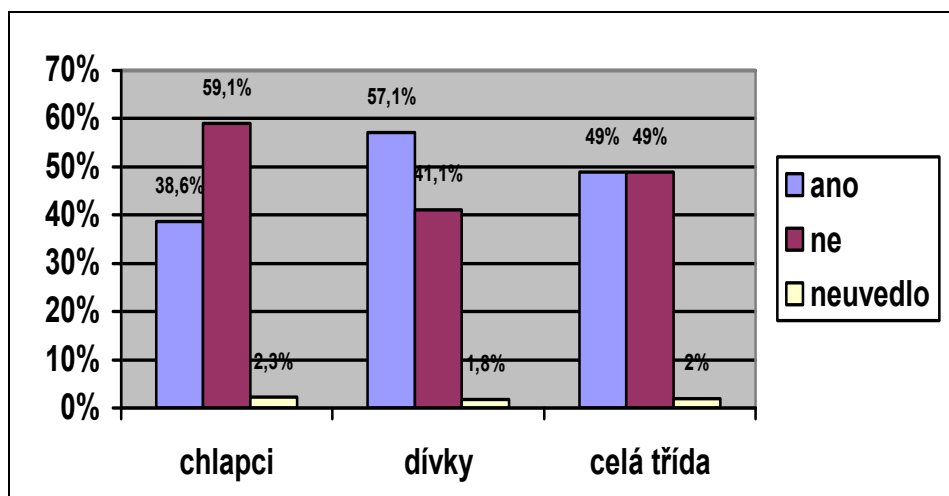
3.1.4.1 Druhé třídy

O1: Znají děti jiné sochy či objekty z Jablonce nad Nisou než ty, které jim byly prezentované na fotografiích?

Tabulka č. 1: *Znalost dalších jabloneckých soch či objektů (Hodnoty udávají četnost odpovědí)*

	2. třídy		
	Chlapci	Dívky	Celkem
Další sochy či objekty zná	17	32	49
Žádné jiné nezná	26	23	49
Neuvedlo	1	1	2

Graf č. 3: Znalost dalších soch či objektů v procentech

Komentář: Graf č. 3 a tabulka č. 1 znázorňují poměr dotázaných žáků, kteří další sochy či objekty viděli ku poměru žáků, kteří žádné jiné sochy či objekty neznají. Další sochy zná více procent děvčat než chlapců. Ovšem, udělal-li se rozbor celé dotazované třídy, je stejný poměr dětí, které sochy viděly jako dětí, které žádné jiné sochy z Jablonce neznají, nebo si jich nevšimly.

O2: Vědí děti, kde se tyto sochy či objekty nacházejí? Počet odpovědí neodpovídá počtu dotazovaných dětí, jelikož zde jsou zahrnuty i dotazníky s více odpověďmi.

Tabulka č. 2: Jednotlivé sochy či objekty, na které si děti vzpomněly

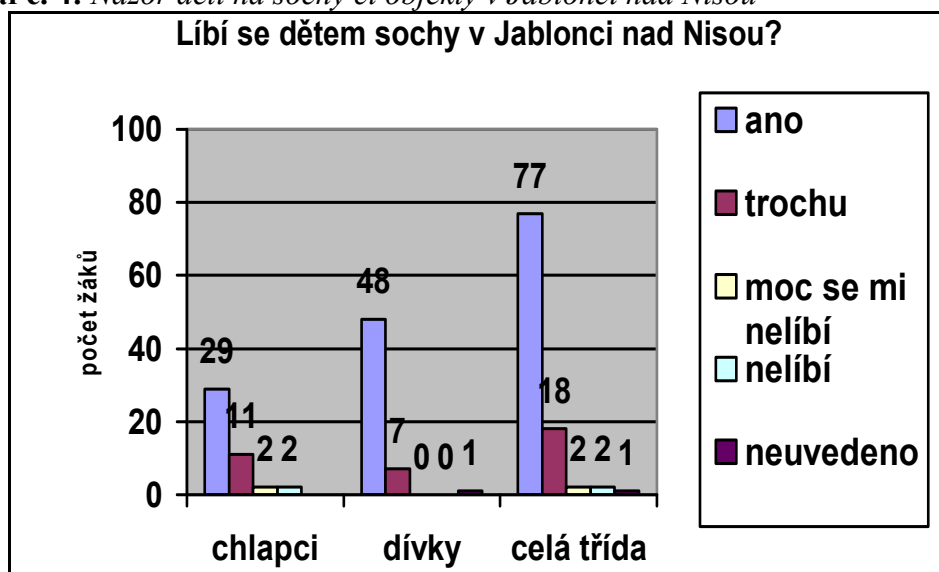
Místa, kde sochy stojí	Počet odpovědí
Neví, kde socha stojí	65
Není uvedeno místo	2
Stojí ve Mšeně	3
Stojí u Jablonexu	5

Stojí u přehrady	2
Stojí na Žižkově vrchu	4
Stojí u střední školy	1
Stojí u Delvity	5
Stojí ve městě	1
Stojí na Dolním náměstí	1
Stojí na Mírovém náměstí	4
Stojí u autobusové zastávky	3
Stojí u zdravotního střediska	1
Stojí u mostu přes ulici Palackého	1
Stojí v parku u tramvaje	3
Stojí na Horním náměstí	2
Stojí u banky	1

Komentář: V tabulce č. 2 respondenti psali další místa v Jablonci nad Nisou, kde se nacházejí sochy či objekty. Je možné, že se každé dotazované dítě pohybuje po Jablonci nad Nisou v jiných částech, proto zde máme různé druhy soch z jejich města.

O3: Líbí se dětem jablonecké sochy?

Graf č. 4: *Názor dětí na sochy či objekty v Jablonci nad Nisou*

Komentář: Graf č. 4 ukazuje, že největší počet dotázaných dětí odpověděl na otázku kladně. Sochy se nelíbí pouze chlapcům. Dva z nich (2% z celé třídy) odpověděli, že se jim sochy moc nelíbí a další dva (opět 2% z celé třídy), že se jim sochy nelíbí. Sochy se líbí 77 dětem ze třídy (77%) a trochu se líbí 18 dětem (18%).

O4: Jak své tvrzení vysvětlují? Počet odpovědí neodpovídá počtu dotazovaných dětí, jelikož zde jsou zahrnuty i dotazníky s více odpověďmi.

Tabulka č. 3: *Jednotlivé typy odpovědí na otázku, proč se dětem sochy líbí nebo ne*

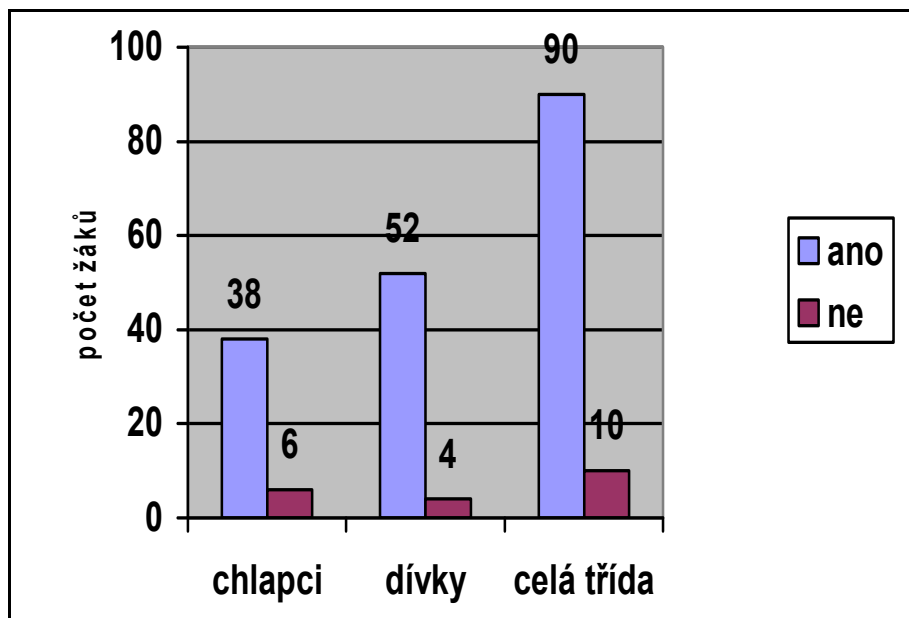
Sochy se líbí:	Proč takto odpověděly?	Počet odpovědí
Kladné odpovědi	Neví	31
	Protože jsou hezké	24

	Jsou zajímavé	9
	Líbí se materiál	2
	Jsou na hezkém místě	2
	Protože se jim líbí umělecká díla	4
	Líbí se jejich velikost	4
	Protože jsou staré	1
	Připomínají hezké chvíle	1
	Jsou legrační	1
	Protože některé jsou barevné	1
	Jsou zvláštní	5
	Jsou hezky vytvarované	9
	Autoři si dali práci	1
	Jsou propracované	1
Záporné odpovědi	Neví	2
	Protože mu nic neříkají	1
	Ze sochy má špatný pocit	1
Neuvedeno		1

Komentář: V tabulce č. 3 se dozvídáme, proč se dotázaným dětem jablonecké sochy či objekty líbí, nebo proč se jim nelíbí. Nejčastější odpovědí bylo nevím. Mezi nejčastější kladnou reakci patřilo, protože jsou hezké – takto odpovědělo 24 dětí ze 2. tříd (24%). Další kladné reakce byly – sochy jsou hezky vytvarované nebo sochy jsou zajímavé, tak odpovědělo 9 dětí ze 2. tříd (9%). Záporné reakce byly, že dítěti tyto sochy nic neříkají (takto odpověděl jeden žák, 1% třídy) nebo z nich má špatný pocit (také reakce jednoho žáka, 1% třídy).

O5: Chtěly by se o nich dozvědět více informací?

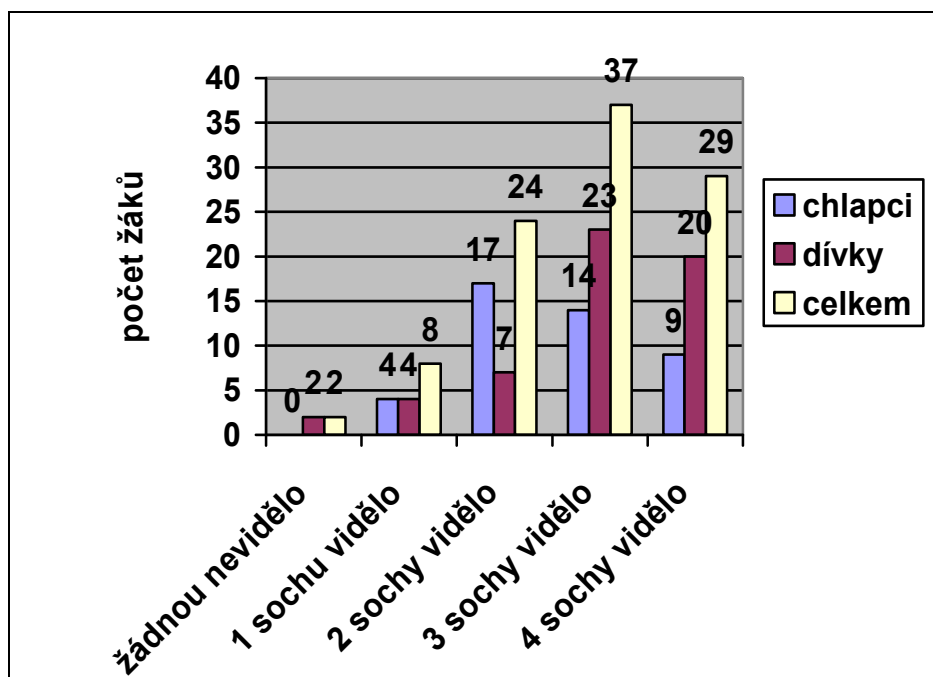
Graf č. 5: *Názor dětí na to, zda by se chtěly dozvědět více o těchto sochách*

Komentář: Graf č. 5 ukazuje, že převážná většina dotazovaných chlapců i dívek by ráda znala zajímavosti o jabloneckých sochách či objektech. U chlapců je to 38 dotázaných (86,4%) a u dívek 52 (92,9%). Celkem je 90 z dotazovaných žáků, kteří by se rádi něco dozvěděli (90%).

P1: Předpokládám, že většina dětí nikdy neviděla dvě ze čtyř uvedených soch.
Většinou míním více než 50% dotázaných. (Ověřováno otázkami č.1a, 2a, 3a a 4a v dotazníku)

Graf č. 6: *Porovnání množství žáků, kteří viděli alespoň dvě sochy či objekty ku počtu žáků, kteří viděli méně než dvě sochy či objekty.*

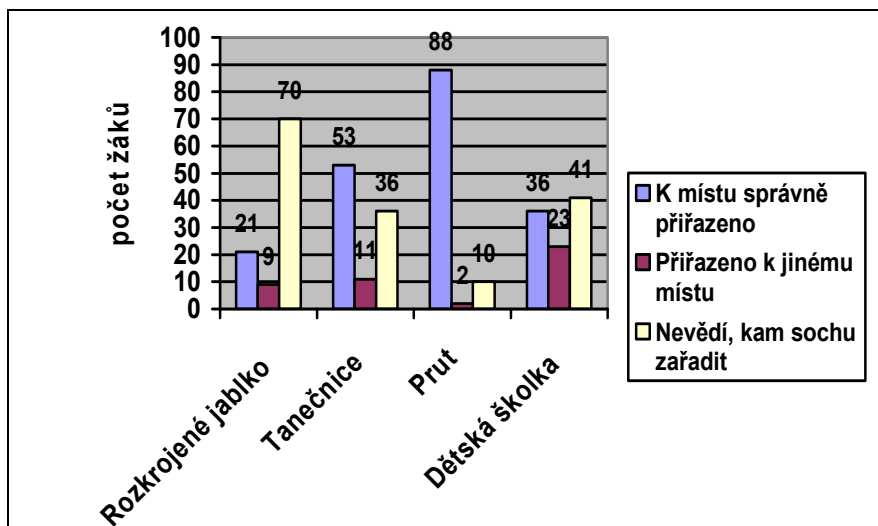

Komentář: Z grafu č. 6 je patrné, že nejvíce dotázaných vidělo tři ze čtyřech uvedených soch (37%) nebo všechny tyto sochy či objekty (29%). Jen 2% dotázaných žáků odpovědělo, že neviděli žádnou z uvedených soch. Alespoň dvě z uvedených soch nevidělo pouze 10% z dotazovaných žáků.

Předpoklad P1 (Většina dětí nikdy neviděla dvě ze čtyř uvedených soch) se nepotvrdil.

P2: Předpokládám, že většina žáků dokáže většinu prezentovaných soch přiřadit k místu, kde se nacházejí. (Ověřováno otázkami č. 1b, 1c, 2b, 2c, 3b, 3c, 4b a 4c v dotazníku)

Graf č. 7: Porovnání množství žáků, kteří sochy dokáží přiřadit tam, kam patří

Komentář: Graf č. 7 ukazuje, že nejvíce dotázaných dětí – 88 ví, kde se nachází Prut (88%). Více než polovina z dotázaných dětí – 53 také zná místo, kde stojí Tanečnice (53%). Nejméně dotázaných – 21 zná místo, kde se nachází Rozkrojené jablko (21%). Největší tendence ke špatnému odhadu místa, kde socha stojí, byla u sousoší Dětské školky.

Předpoklad P2 (Většina žáků dokáže prezentované sochy přiřadit k místu, kde se nacházejí) se nepotvrdil.

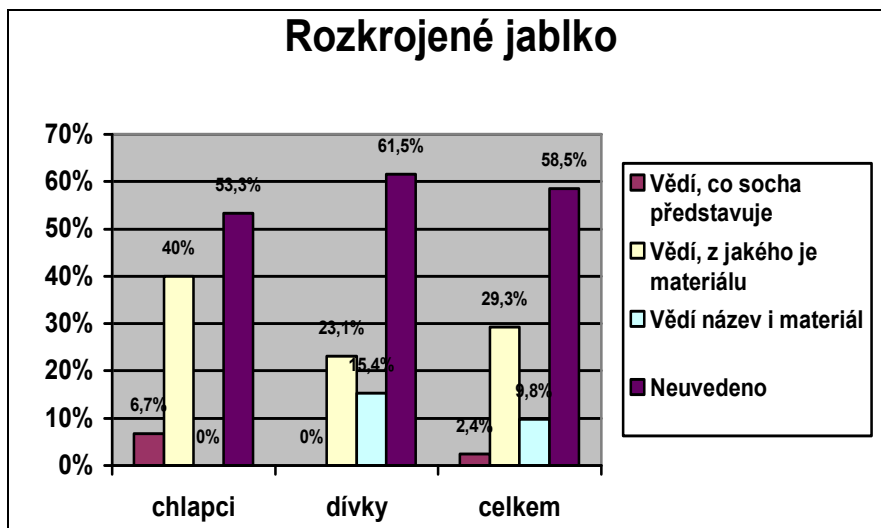
P3: Předpokládám, že děti u zmíněných soch neznají autora. (Ověřováno otázkami č. 1d, 2d, 3d a 4d v dotazníku)

V dotaznících nikdo z respondentů neuvedl žádné jméno autora, proto zde neuvádím graf. Jejich neznalost může být způsobena tím, že se jména autorů nevyskytují nikde na soše či objektu ani na podstavci.

Předpoklad P3 (Děti u zmíněných soch neznají autora) se potvrdil.

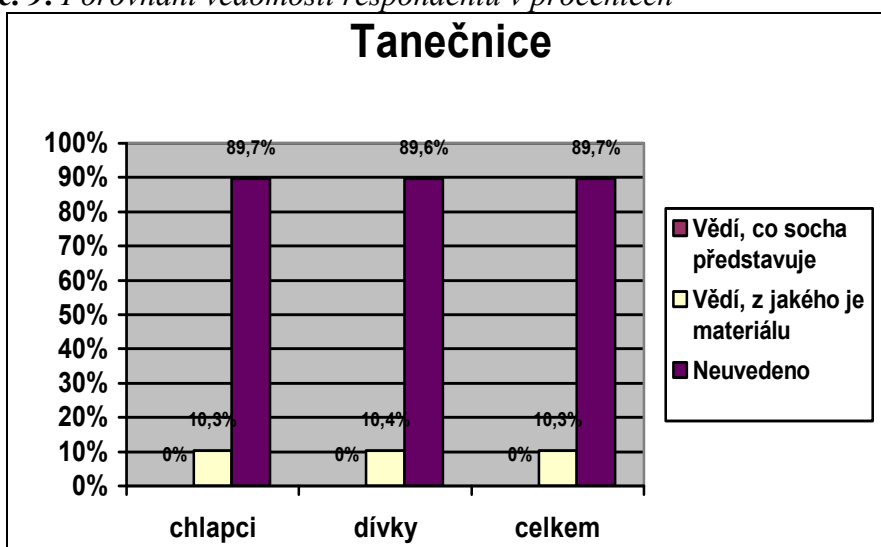
P4: Předpokládám shodu u chlapců a dívek ve znalostech informací o prezentovaných sochách. (Ověřováno otázkami č. 1d, 2d, 3d a 4d v dotazníku).
V zakreslených grafech se počítá jen s částí třídy, která sochy a objekty viděla.

Graf č. 8: Porovnání vědomostí respondentů v procentech

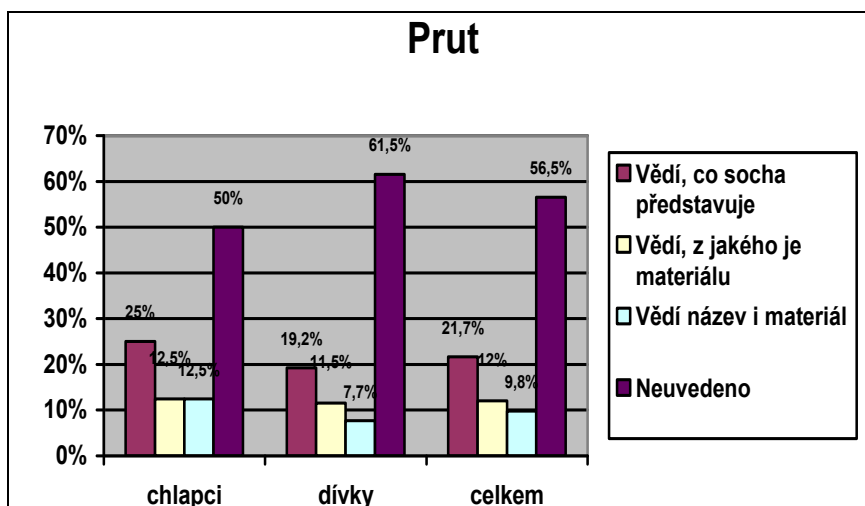
Komentář: Graf č. 8 ukazuje, že nejvíce dotázaných dětí (53,3% chlapců a 61,5% dívek) neuvedlo žádné informace o soše (celkem 58,5%). Dále 40% chlapců a 23,1% dívek ví, z jakého materiálu je socha vytvořena (celkem 29,3%). Nejméně dětí (6,7% chlapců a 0% děvčat) ví, co socha představuje (celkem 2,4%).

Graf č. 9: Porovnání vědomostí respondentů v procentech

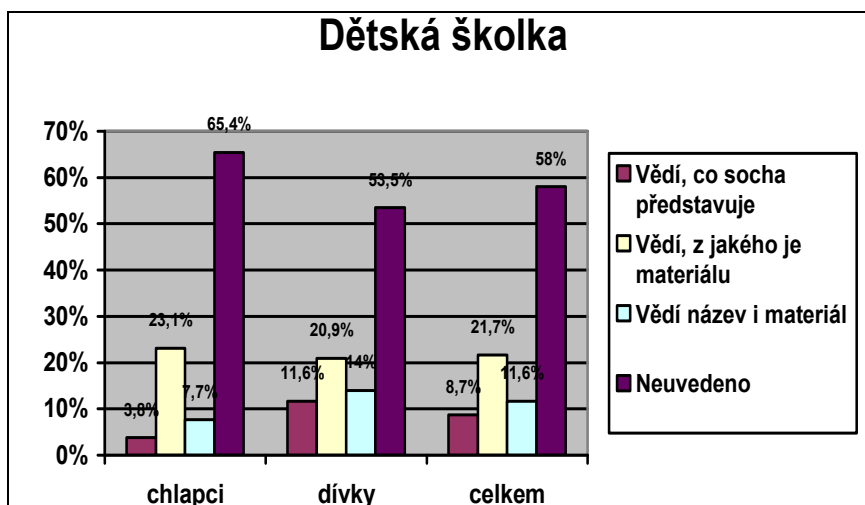
Komentář: Graf č. 9 ukazuje, že nejvíce dotázaných dětí (89,7% chlapců a 89,6% dívek) neuvedlo žádné informace o objektu (celkem 89,7%). Další odpovědi – 10,3% chlapců a 10,4% dívek – ví, z jakého je objekt materiálu (celkem 10,3%). Nikdo z dotázaných neví, co objekt představuje.

Graf č. 10: Porovnání vědomostí respondentů v procentech

Komentář: Graf č. 10 ukazuje, že nejvíce dotázaných dětí (50% chlapců a 61,5% dívek) neuvedlo žádné informace o objektu (celkem 56,5%). Dále 25% chlapců a 19,2% dívek ví, co objekt představuje (celkem 21,7%). Nejméně respondentů (12,5% chlapců a 7,7% děvčat) zná název objektu i materiál (celkem 9,8%).

Graf č. 11: Porovnání vědomostí respondentů v procentech

Komentář: Graf č. 11 ukazuje, že nejvíce dotázaných dětí (65,4% chlapců a 53,5% dívek) neuvedlo žádné informace o sousoší (celkem 58%). Dále pak 23,1% chlapců a 20,9% dívek ví, z jakého materiálu je sousoší vytvořeno (celkem 21,7%). Nejméně respondentů (3,8% chlapců a 11,6% děvčat) ví, co sousoší představuje (celkem 8,7%).

Předpoklad P4 (Bude shoda u znalostí chlapců a dívek) se nepotvrdil.

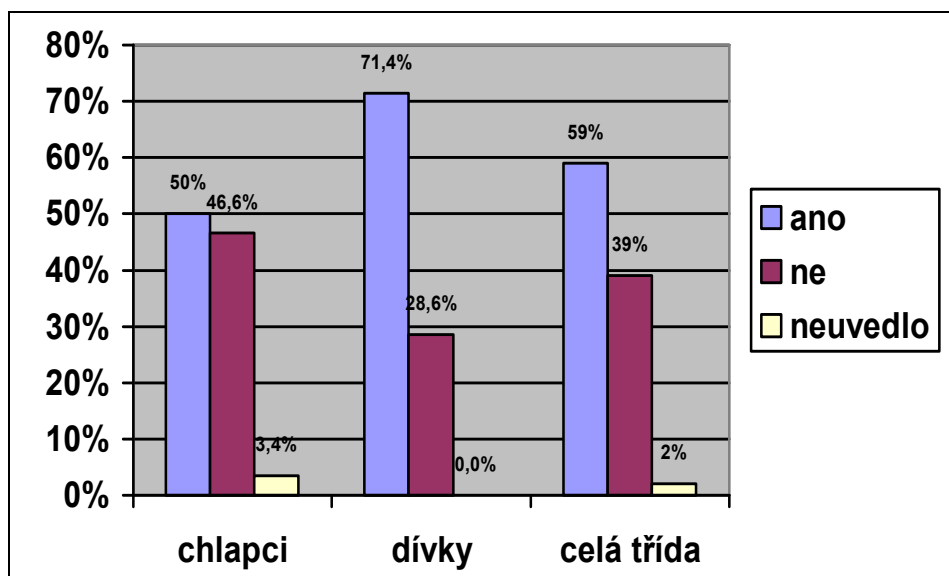
3.1.4.2 Třetí třídy

O1: Znají děti jiné sochy či objekty z Jablonce nad Nisou než ty, které jim byly prezentované na fotografiích?

Tabulka č. 4: *Znalost dalších jabloneckých soch či objektů (Hodnoty udávají četnost odpovědí)*

	3. třídy		
	Chlapci	Dívky	Celkem
Další sochy zná	29	30	59
Žádné jiné nezná	27	12	39
Neuvedlo	2	0	2

Graf č. 12: Znalost dalších soch či objektů v procentech

Komentář: Graf č. 12 a tabulka č. 4 znázorňují poměr dotázaných žáků, kteří další sochy či objekty viděli ku poměru žáků, kteří žádné jiné sochy neznají. Mezi dotazovanými dívkami je daleko větší procento žáků, kteří další sochy (mimo těch na fotografiích) viděli (71,4%).

O2: Vědí děti, kde se tyto sochy či objekty nacházejí? Počet odpovědí neodpovídá počtu dotazovaných dětí, jelikož zde jsou zahrnuty i dotazníky s více odpověďmi.

Tabulka č. 5: Jednotlivé sochy či objekty, na které si děti vzpomněly

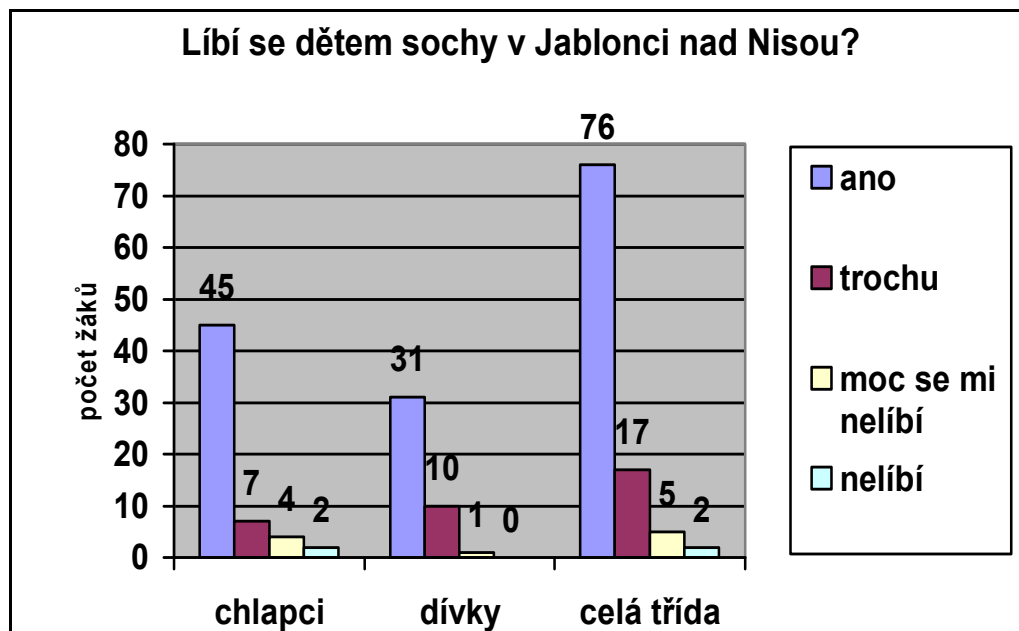
Místa, kde sochy stojí	Počet odpovědí
Neví, kde socha stojí	58
Není uvedeno místo	2
Stojí u Jablonexu	7

Stojí u přehrady	5
Stojí na Žižkově vrchu	1
Stojí u Delvity	2
Stojí ve městě	3
Stojí u Mírového náměstí	7
Stojí u autobusové zastávky	1
Stojí u nemocnice	4
Stojí u kostela sv. Anny	12
Stojí v parku u tramvaje	10
Stojí na Horním náměstí	1
Stojí blízko Kauflandu	2

Komentář: V tabulce č. 5 respondenti psali další místa v Jablonci nad Nisou, kde se nacházejí sochy či objekty. Je možné, že se každé dotazované dítě pohybuje po Jablonci nad Nisou v jiných částech, proto zde máme různé druhy soch z jejich města.

O3: Líbí se dětem jablonecké sochy?

Graf č. 13: *Názor dětí na sochy či objekty v Jablonci nad Nisou*

Komentář: Graf č. 13 ukazuje, že největší počet dotázaných dětí odpověděl na otázku kladně (celkem 76%). Sochy či objekty se nelíbí pouze dotázaným chlapcům. Dva z nich odpověděli, že se jim sochy nelíbí (2% z celé třídy). Sochy se trochu líbí 17 dotazovaným dětem (17%).

O4: Jak své tvrzení vysvětlují? Počet odpovědí neodpovídá počtu dotazovaných dětí, jelikož zde jsou zahrnuty i dotazníky s více odpověďmi.

Tabulka č. 6: *Jednotlivé typy odpovědí na otázku, proč se dětem sochy líbí nebo ne*

Sochy se líbí:	Proč takto odpověděly?	Počet odpovědí
Kladné odpovědi	Neví	32

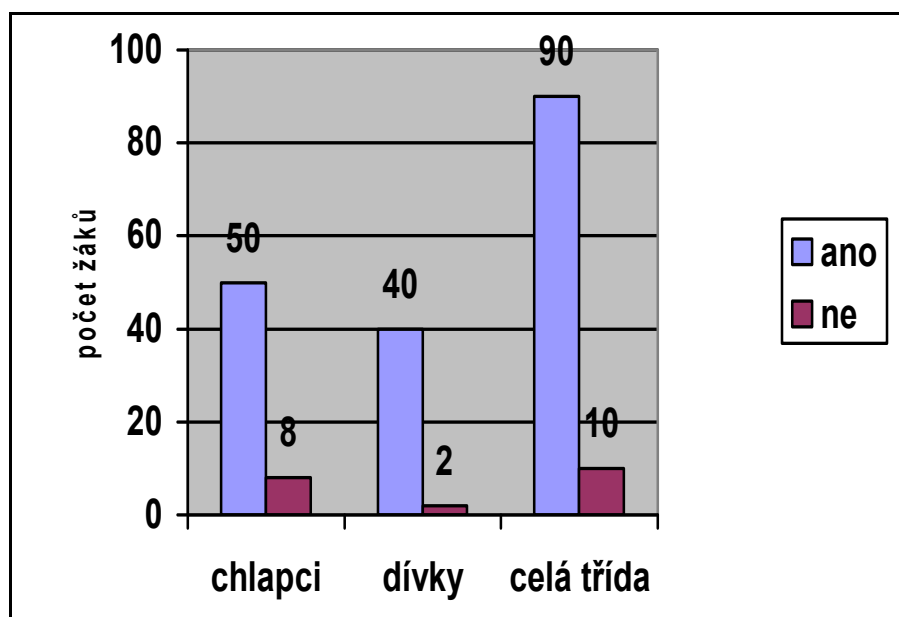
	Protože jsou hezké	20
	Jsou zajímavé	14
	Nejsou poničené	1
	Líbí se materiál	3
	Jsou na hezkém místě	3
	Protože se jim líbí umělecká díla	1
	Líbí se jejich velikost	1
	Protože jsou staré	3
	Připomínají hezké chvíle	2
	Jsou inspirující	2
	Protože zdobí naše město	3
	Jsou zvláštní	4
	Jsou hezky vytvarované	4
	Autoři si dali práci	1
	Protože se o sochy moc nezajímá	1
	Protože nejsou moc barevné	1
Záporné odpovědi	Neví	4
	Protože jsou staré	2
	Kvůli tvarům	1

Komentář: V tabulce č. 6 se dozvídáme, proč se dotázaným dětem jablonecké sochy či objekty líbí, nebo proč se jim nelíbí. Nejčastější odpovědi bylo opět – nevím. Mezi nejčastější kladnou reakci patřilo, protože jsou hezké – takto odpovědělo 20 dotázaných dětí ze třetích tříd (20%). Další kladné reakce byly –

sochy jsou zajímavé, tak odpovědělo 14 dotázaných dětí ze třetích tříd (14%). Záporné reakce byly, že se jim socha nelíbí kvůli tvaru (takto odpověděl jeden žák, 1% třetích tříd). Sochy se moc nelíbí dvěma z dotazovaných žáků, protože jsou pro ně moc staré (2% ze třetích tříd).

O5: Chtěly by se o nich dozvědět více informací?

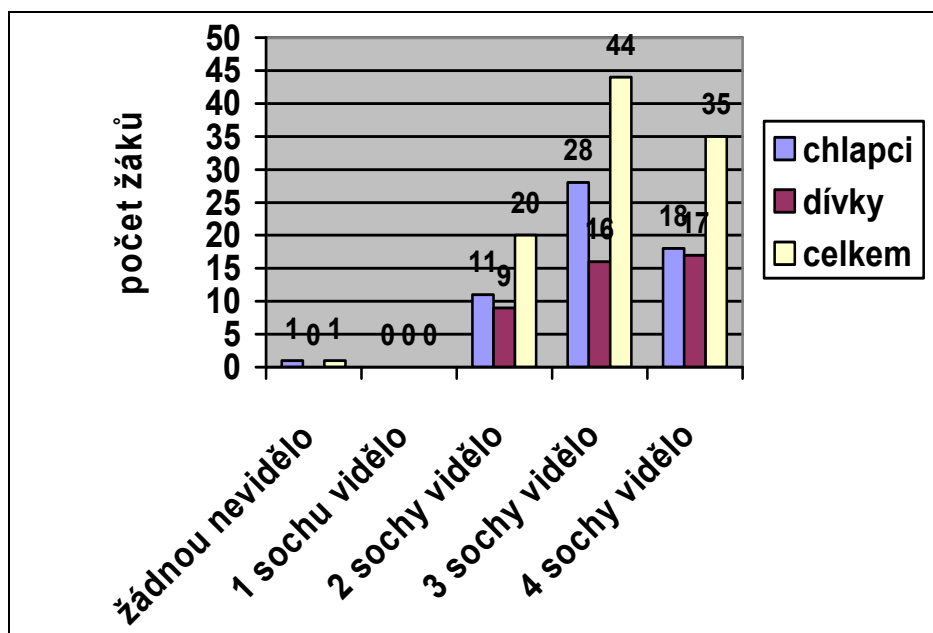
Graf č. 14: *Názor dětí na to, zda by se chtěly dozvědět více o těchto sochách*

Komentář: Graf č. 14 ukazuje, že převážná většina dotazovaných chlapců i dívek by ráda znala zajímavosti o jabloneckých sochách či objektech. Chlapců je to 50 dotázaných (86,2%) a dívek 40 (95,2%). Celkem je 90 dotázaných žáků, kteří by se rádi něco dozvěděli (90%).

P1: Předpokládám, že většina dětí nikdy neviděla dvě ze čtyř uvedených soch.
Většinou míním více než 50% dotázaných. (Ověřováno otázkami č.1a, 2a, 3a a 4a v dotazníku)

Graf č. 15: *Porovnání množství žáků, kteří viděli alespoň dvě sochy či objekty ku počtu žáků, kteří viděli méně než dvě sochy či objekty.*

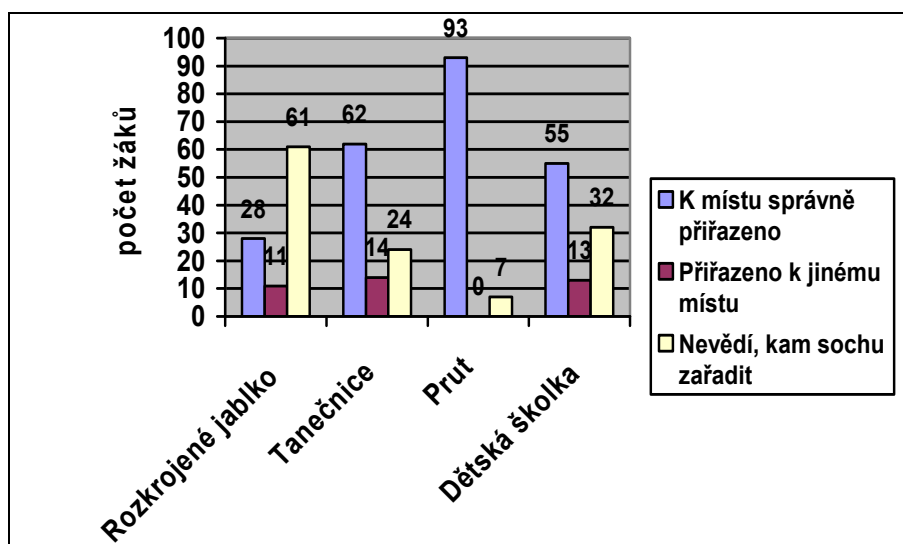

Komentář: Z grafu č. 15 je patrné, že nejvíce dotázaných vidělo tři ze čtyřech uvedených soch (44%) nebo všechny tyto sochy či objekty (35%). Jen 1% z dotazovaných žáků odpovědělo, že neviděli žádnou z uvedených soch. Nikdo z dotázaných neodpověděl, že by viděl jen jednu z uvedených soch.

Předpoklad P1 (Většina dětí nikdy neviděla dvě ze čtyř uvedených soch) se nepotvrdil.

P2: Předpokládám, že většina žáků dokáže většinu prezentovaných soch přiřadit k místu, kde se nacházejí. (Ověřováno otázkami č. 1b, 1c, 2b, 2c, 3b, 3c, 4b a 4c v dotazníku)

Graf č. 16: *Porovnání množství žáků, kteří sochy dokáží přiřadit tam, kam patří*

Komentář: Graf č. 16 ukazuje, že nejvíce dotázaných dětí – 93 ví, kde se nachází Prut (93%). Více než polovina dotazovaných dětí – 62 (62%) zná místo, kde stojí Tanečnice a 55 (55%) dětí ví, kde se nachází sousoší Dětská školka. Nejméně z dotazovaných dětí – 28 zná místo, kde se nachází Rozkrojené jablko (28%).

Předpoklad P2 (Většina žáků dokáže prezentované sochy přiřadit k místu, kde se nacházejí) se potvrdil.

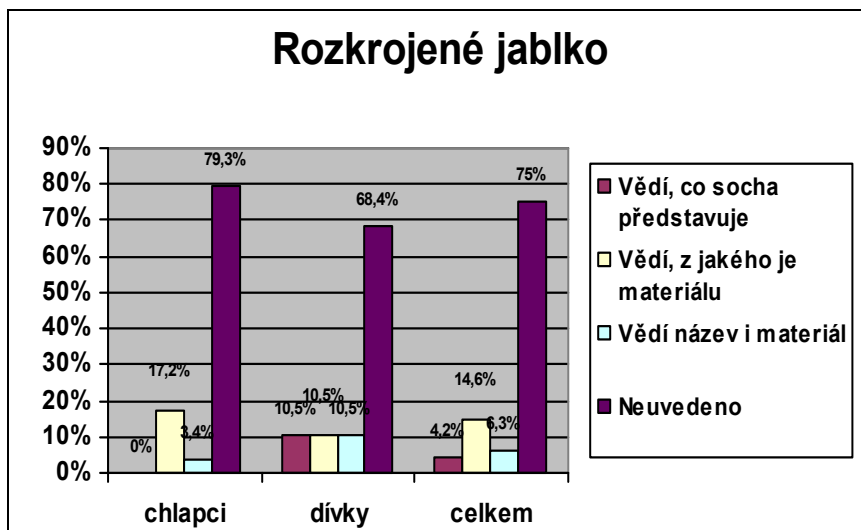
P3: Předpokládám, že děti u zmíněných soch neznají autora. (Ověřováno otázkami č. 1d, 2d, 3d a 4d v dotazníku)

V dotaznících nikdo z respondentů neuvedl žádné jméno autora, proto zde neuvádím graf. Jejich neznalost může být způsobena tím, že se jména autorů nevyskytují nikde na soše či objektu ani na podstavci.

Předpoklad P3 (Děti u zmíněných soch neznají autora) se potvrdil.

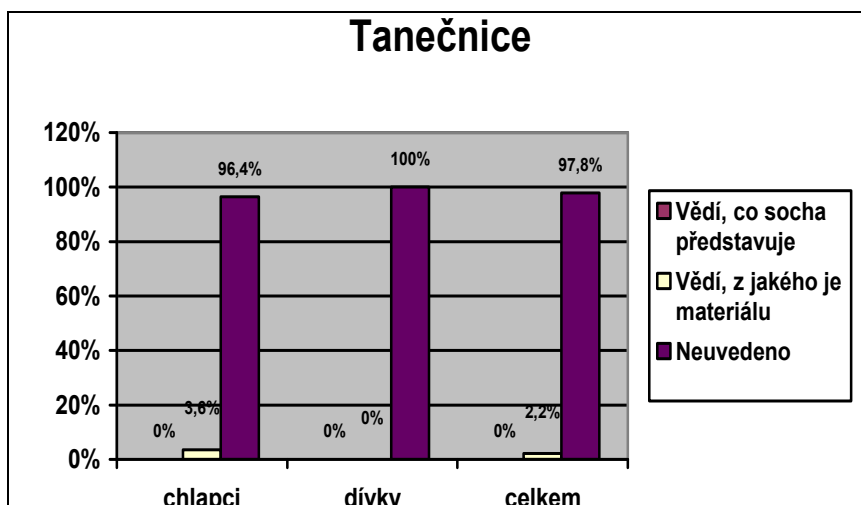
P4: Předpokládám shodu u chlapců a dívek ve znalostech informací o prezentovaných sochách. (Ověřováno otázkami č. 1d, 2d, 3d a 4d v dotazníku).
V zakreslených grafech se počítá jen s částí třídy, která sochy a objekty viděla.

Graf č. 17: Porovnání vědomostí respondentů v procentech

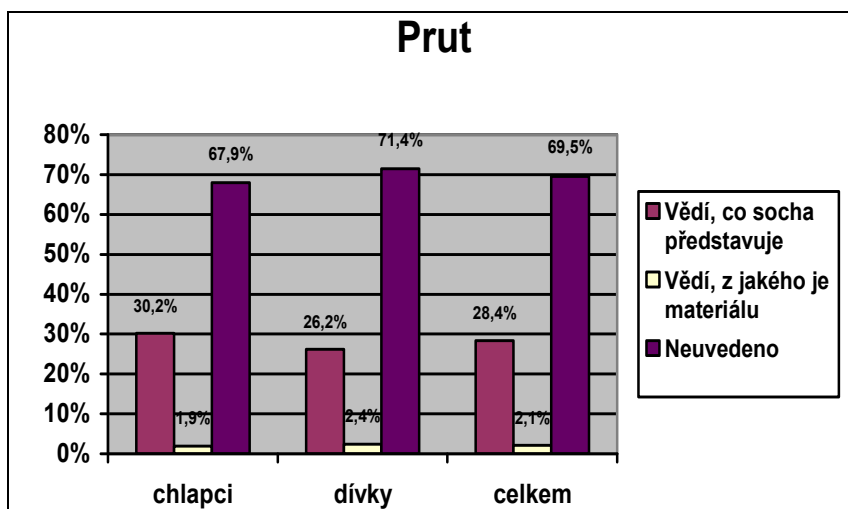
Komentář: Graf č. 17 ukazuje, že nejvíce z dotázaných dětí (79,3% chlapců a 68,4% dívek) nemá žádné informace o soše (celkem 75%). Dále 17,2% chlapců a 10,5% dívek ví, z jakého je socha materiálu (celkem 14,6%). Nejméně dotázaných dětí (0% chlapců a 10,5% děvčat) ví, co socha představuje (celkem 4,2%).

Graf č. 18: Porovnání vědomostí respondentů v procentech

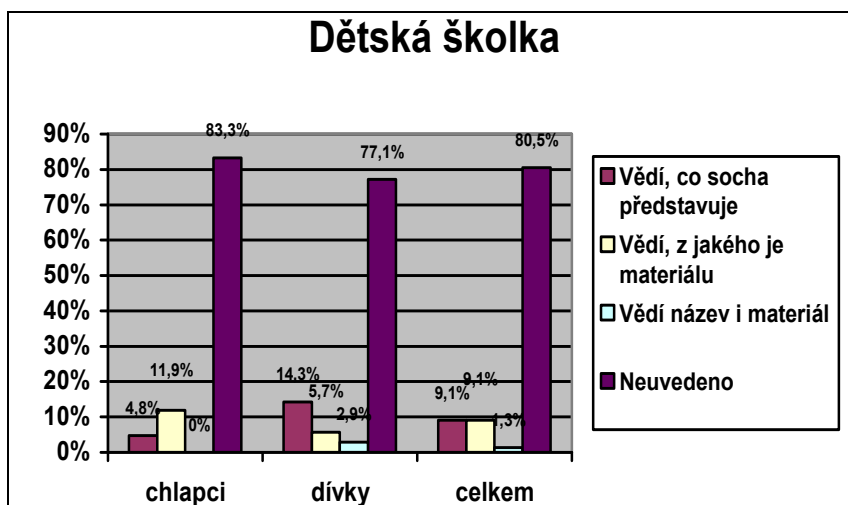
Komentář: Graf č. 18 ukazuje, že nejvíce dotázaných dětí (96,4% chlapců a 100% dívek) nemá žádné informace o objektu (celkem 97,8%). Dále 3,6% chlapců a 0% dívek ví, z jakého je objekt vytvořen materiálu (celkem 2,2%). Žádné z dotázaných dětí neuvedlo, že by vědělo, co objekt představuje.

Graf č. 19: Porovnání vědomostí respondentů v procentech

Komentář: Graf č. 19 ukazuje, že nejvíce dotázaných dětí (67,9% chlapců a 71,4% dívek) neuvedlo žádné informace o objektu (celkem 69,5%). Dále 30,2% chlapců a 26,2% dívek ví, co objekt představuje (celkem 28,4%). Nejméně respondentů (1,9% chlapců a 2,4% děvčat) zná materiál objektu (celkem 2,1%).

Graf č. 20: Porovnání vědomostí respondentů v procentech

Komentář: Graf č. 20 ukazuje, že nejvíce dotázaných dětí (83,3% chlapců a 77,1% dívek) neuvedlo žádné informace o sousoší (celkem 80,5%). Dále 4,8% chlapců a 14,3% dívek ví, co sousoší představuje (celkem 9,1%). Nejméně dotázaných dětí (0% chlapců a 2,9% děvčat) zná název i materiál, ze kterého je sousoší vytvořeno (celkem 1,3%).

Předpoklad P4 (Bude shoda u znalostí chlapců a dívek) se nepotvrdil.

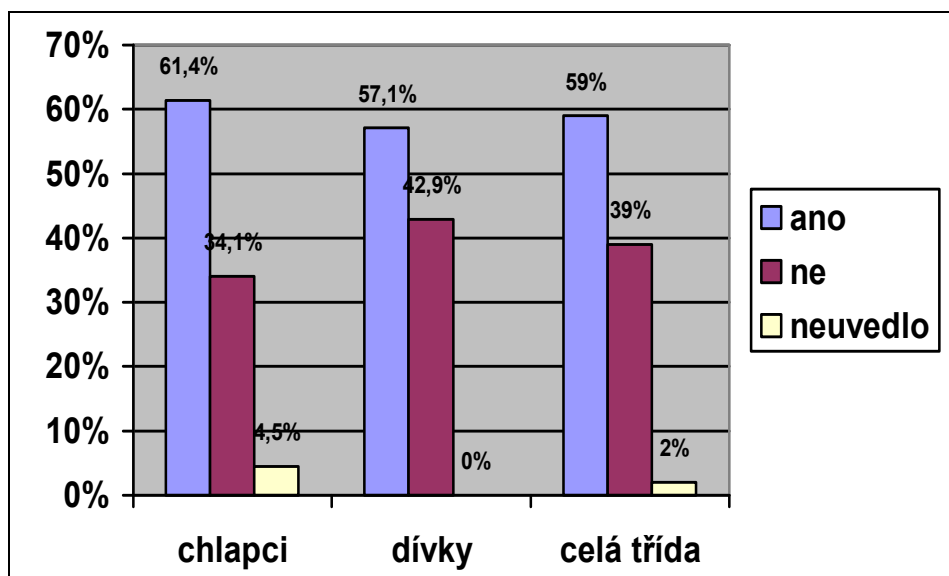
3.1.4.3 Čtvrté třídy

O1: Znají děti jiné sochy či objekty z Jablonce nad Nisou než ty, které jim byly prezentované na fotografiích?

Tabulka č. 7: *Znalost dalších jabloneckých soch či objektů (Hodnoty udávají četnost odpovědí)*

	4. třídy		
	Chlapci	Dívky	Celkem
Další sochy zná	27	32	59
Žádné jiné nezná	15	24	39
Neuvedlo	2	0	2

Graf č. 21: Znalost dalších soch či objektů v procentech

Komentář: Graf č. 21 a tabulka č. 7 znázorňují poměr dotázaných žáků, kteří další sochy či objekty viděli ku poměru žáků, kteří žádné jiné sochy neznají. V této třídě je větší procento chlapců než dívek, kteří znají další sochy rozmístěné po Jablonci nad Nisou. Většina dotázaných dětí ze čtvrtých tříd zná další sochy mimo soch na obrázcích.

O2: Vědí děti, kde se tyto sochy či objekty nacházejí? Počet odpovědí neodpovídá počtu dotazovaných dětí, jelikož zde jsou zahrnuty i dotazníky s více odpověďmi.

Tabulka č. 8: Jednotlivé sochy či objekty, na které si děti vzpomněly

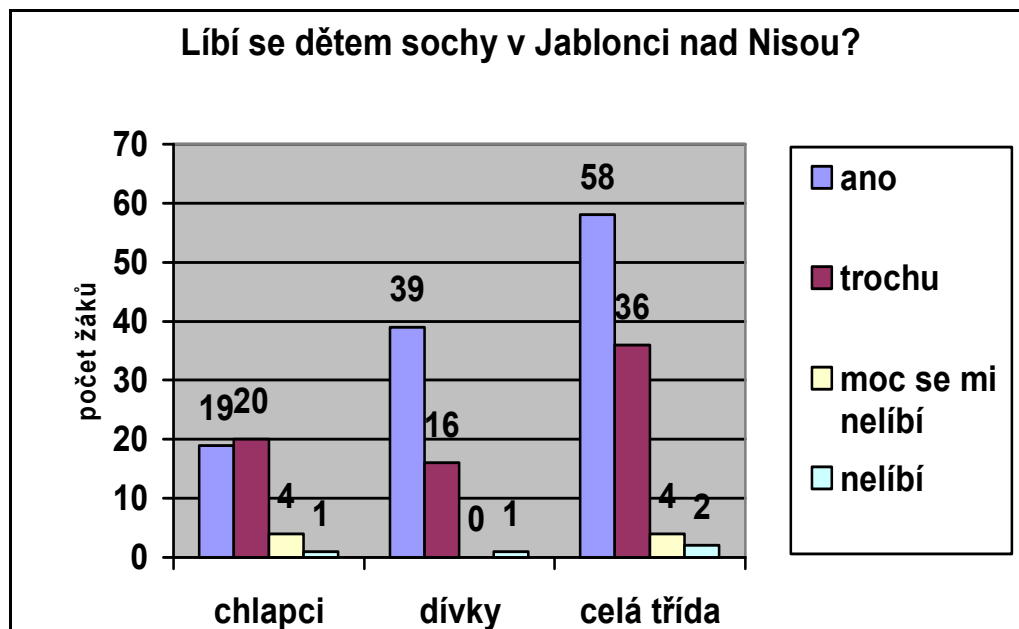
Místa, kde sochy stojí	Počet odpovědí
Neví, kde socha stojí	45
Není uvedeno místo	2
Stojí u Jablonexu	23

Stojí u ulice Mozartova	2
Stojí na Žižkově vrchu	4
Stojí u Delvity	4
Stojí na sídlišti Šumava	1
Stojí u Mírového náměstí	5
Stojí nad Petřínem	1
Stojí u mostu přes ulici Palackého	7
Stojí u kostela sv. Anny	3
Stojí v parku u tramvaje	5
Stojí na Horním náměstí	2
Stojí u ulice Boženy Němcové	1
Stojí u přehrady	1
Stojí na Dolním náměstí	1
Stojí u nemocnice	1
Stojí u banky	1
Stojí u ulice Palackého	1

Komentář: V tabulce č. 8 respondenti psali další místa v Jablonci nad Nisou, kde se nacházejí sochy či objekty. Je možné, že se každé dotazované dítě pohybuje po Jablonci nad Nisou v jiných částech, proto zde máme různé druhy soch z jejich města.

O3: Líbí se dětem jablonecké sochy?

Graf č. 22: *Názor dětí na sochy či objekty v Jablonci nad Nisou*

Komentář: Graf č. 22 ukazuje, že největší počet dotázaných dětí odpověděl na otázku kladně. Sochy se nelíbí pouze jednomu chlapci a jedné dívce (2% ze čtvrtých tříd). Sochy se líbí 58 dětem ze čtvrté třídy (58%) a trochu se líbí 36 dětem (36%).

O4: Jak své tvrzení vysvětlují? Počet odpovědí neodpovídá počtu dotazovaných dětí, jelikož zde jsou zahrnuty i dotazníky s více odpověďmi.

Tabulka č. 9: *Jednotlivé typy odpovědí na otázku, proč se dětem sochy líbí nebo ne*

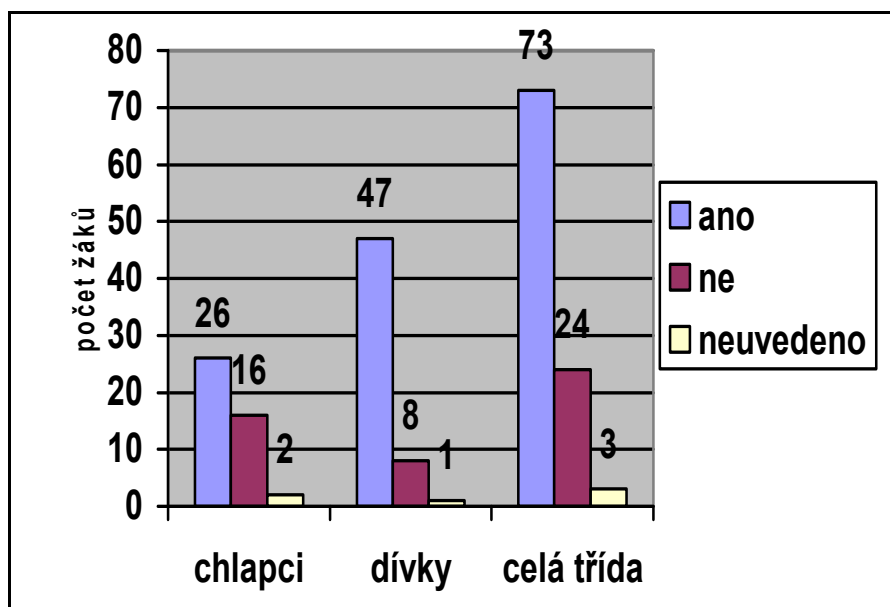
Sochy se líbí:	Proč takto odpověděly?	Počet odpovědí
Kladné odpovědi	Neví	36

	Protože jsou hezké	14
	Jsou zajímavé	9
	Jsou to památky	3
	Líbí se materiál	1
	Jsou propracované	1
	Protože se jim líbí umělecká díla	1
	Protože kolem nich chodí	1
	Protože jsou staré	7
	Jsou zvláštní	7
	Jsou hezky vytvarované	9
	Autoři si dali práci	1
	Protože se o sochy moc nezajímá	1
	Protože jsou neznámé	2
	Jsou na hezkém místě	2
	Protože jsou některé barevné	1
	Protože jsou nesrozumitelné	1
	Protože jsou moc moderní	1
Záporné odpovědi	Neví	1
	Zná hezčí	2
	Protože jsou zašedlé	1
	Jsou zvláštní	1
	Jsou staré	1

Komentář: V tabulce č. 9 se dozvídáme, proč se dotázaným dětem jablonecké sochy líbí, nebo proč se jim nelíbí. Nejčastější odpovědí bylo opět – nevím. Mezi nejčastější kladnou reakcí patřilo, protože jsou hezké – takto odpovědělo 14 dětí ze čtvrtých tříd (14%). Další kladné reakce byly – sochy jsou zajímavé nebo sochy jsou hezky vytvarované, tak odpovědělo 9 dětí ze třetích tříd (9%). Záporné reakce byly, že se jim socha nelíbí kvůli tomu, že znají hezčí (2%).

O5: Chtěly by se o nich dozvědět více informací?

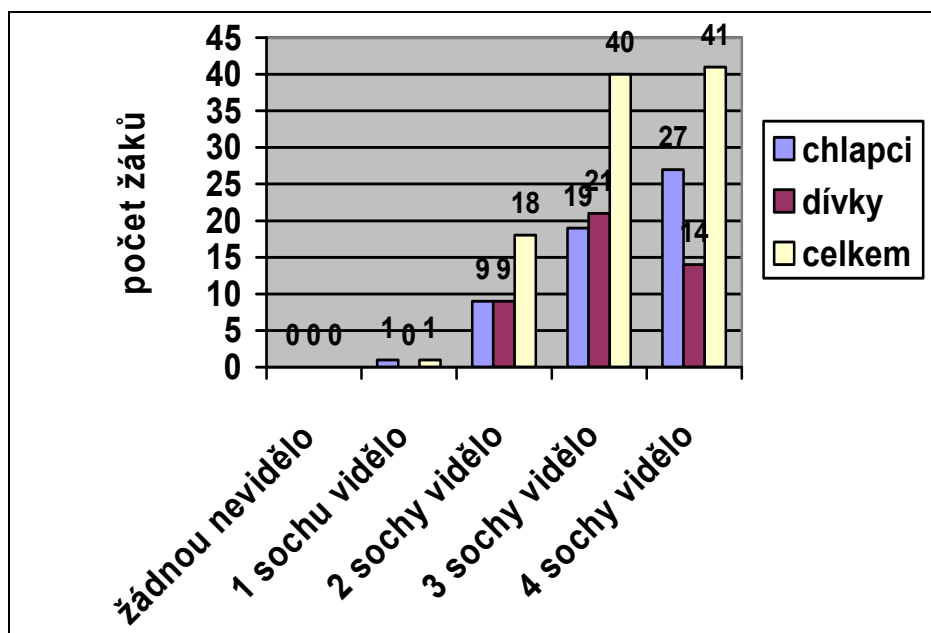
Graf č. 23: *Názor dětí na to, zda by se chtěly dozvědět více o těchto sochách*

Komentář: Graf č. 23 ukazuje, že většina dotazovaných chlapců i dívek by ráda znala zajímavosti o jabloneckých sochách či objektech. Chlapců je to 26 dotázaných (59,1%) a dívek 47 (83,9%). Celkem je to 73 z dotazovaných žáků, kteří by se rádi něco dozvěděli (73%).

P1: Předpokládám, že většina dětí nikdy neviděla dvě ze čtyř uvedených soch.
Většinou míním více než 50% dotázaných. (Ověřováno otázkami č.1a, 2a, 3a a 4a v dotazníku)

Graf č. 24: *Porovnání množství žáků, kteří viděli alespoň dvě sochy či objekty ku počtu žáků, kteří viděli méně než dvě sochy či objekty*

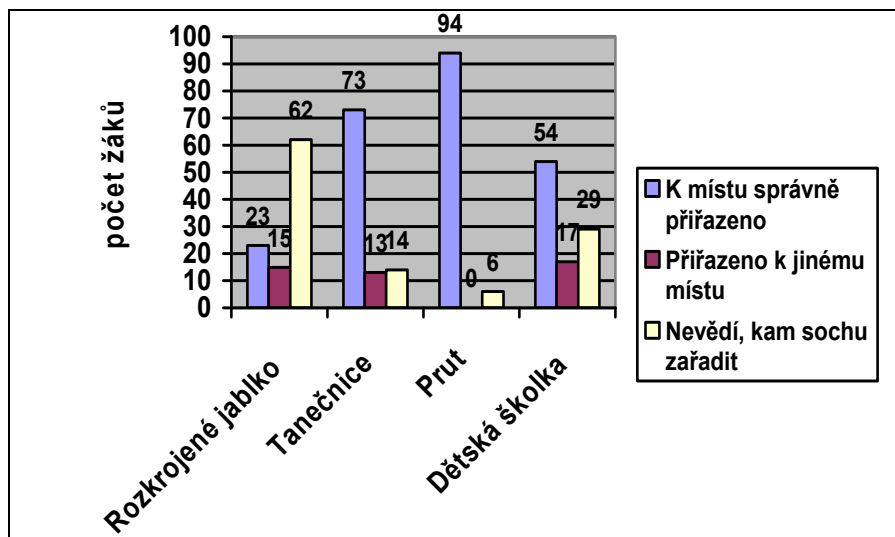

Komentář: Z grafu č. 24 je patrné, že nejvíce dotázaných vidělo čtyři ze čtyřech uvedených soch (41%), druhé nejvyšší procento dotázaných je u tří ze zmíněných soch či objektů. Nikdo z respondentů neodpověděl, že neviděl žádnou ze soch či objektů. Alespoň jednu z uvedených soch nevidělo pouze 1% dotázaných respondentů.

Předpoklad P1 (Většina dětí nikdy neviděla dvě ze čtyř uvedených soch) se nepotvrdil.

P2: Předpokládám, že většina žáků dokáže většinu prezentovaných soch přiřadit k místu, kde se nacházejí. (Ověřováno otázkami č. 1b, 1c, 2b, 2c, 3b, 3c, 4b a 4c v dotazníku)

Graf č. 25: Porovnání množství žáků, kteří sochy dokáží přiřadit tam, kam patří

Komentář: Graf č. 25 ukazuje, že nejvíce dotazovaných dětí – 94 ví, kde se nachází Prut (94%). Více než polovina dotázaných dětí – 73 (73%) zná místo, kde stojí Tanečnice a 54 (54%) dětí ví, kde se nachází objekt Dětská školka. Nejméně dotázaných dětí – 23 zná místo, kde se nachází Rozkrojené jablko (23%).

Předpoklad P2 (Většina žáků dokáže prezentované sochy přiřadit k místu, kde se nacházejí) se potvrdil.

P3: Předpokládám, že děti u zmíněných soch neznají autora. (Ověřováno otázkami č. 1d, 2d, 3d a 4d v dotazníku)

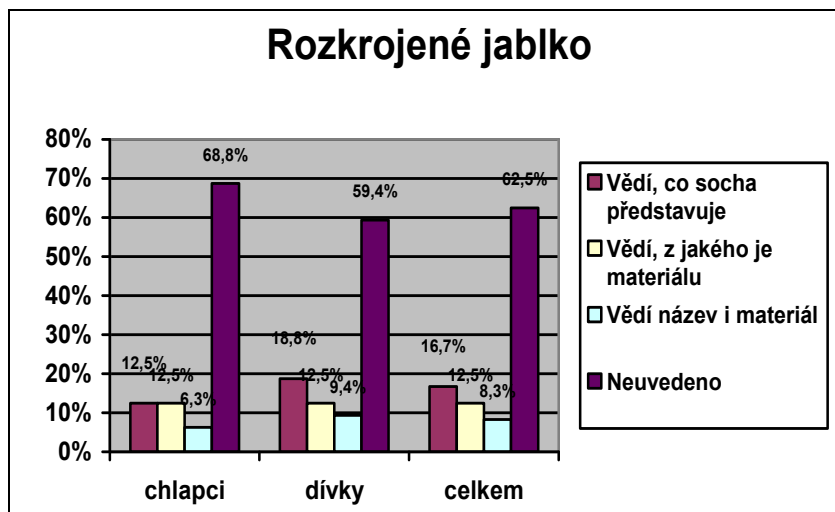
V dotaznících nikdo z respondentů neuvedl žádné jméno autora, proto zde neuvádím graf. Jejich neznalost může být způsobena tím, že se jména autorů nevyskytují nikde na soše či objektu ani na podstavci.

Předpoklad P3 (Děti u zmíněných soch neznají autora) se potvrdil.

P4: Předpokládám shodu u chlapců a dívek ve znalostech informací o prezentovaných sochách. (Ověřováno otázkami č. 1d, 2d, 3d a 4d v dotazníku).

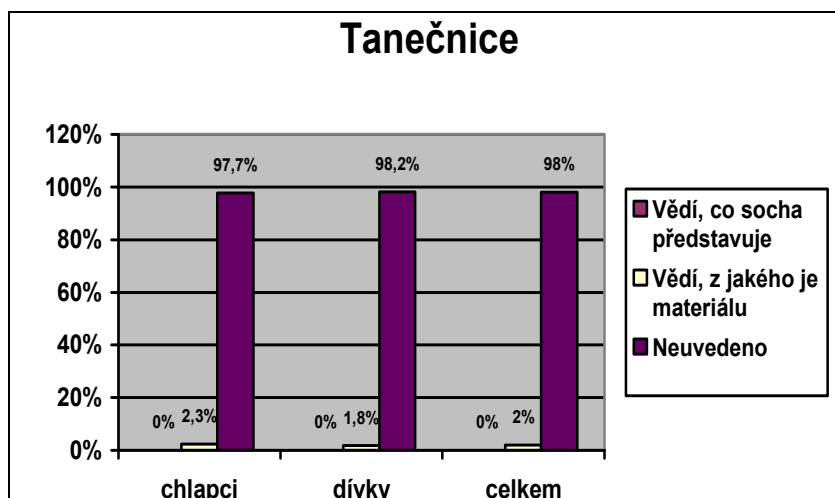
V zakreslených grafech se počítá jen s částí třídy, která sochy a objekty viděla.

Graf č. 26: Porovnání vědomostí respondentů v procentech

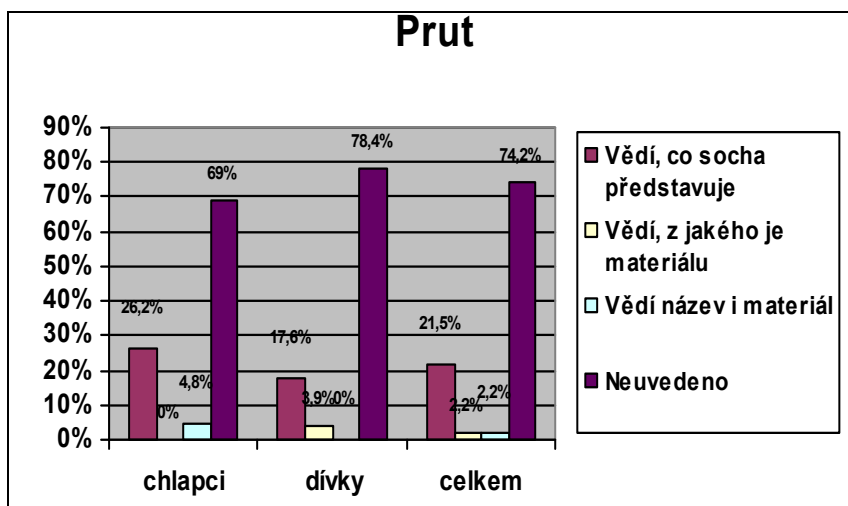
Komentář: Graf č. 26 ukazuje, že nejvíce z dotázaných dětí (68,8% chlapců a 59,4% dívek) nezná žádné informace o soše (celkem 62,5%). Dále 12,5% chlapců a 18,8% dívek ví, co socha představuje (celkem 16,7%). Nejméně z dotázaných dětí (6,3% chlapců a 9,4% děvčat) zná název sochy i materiál, ze kterého je socha vytvořena (celkem 8,3%).

Graf č. 27: Porovnání vědomostí respondentů v procentech

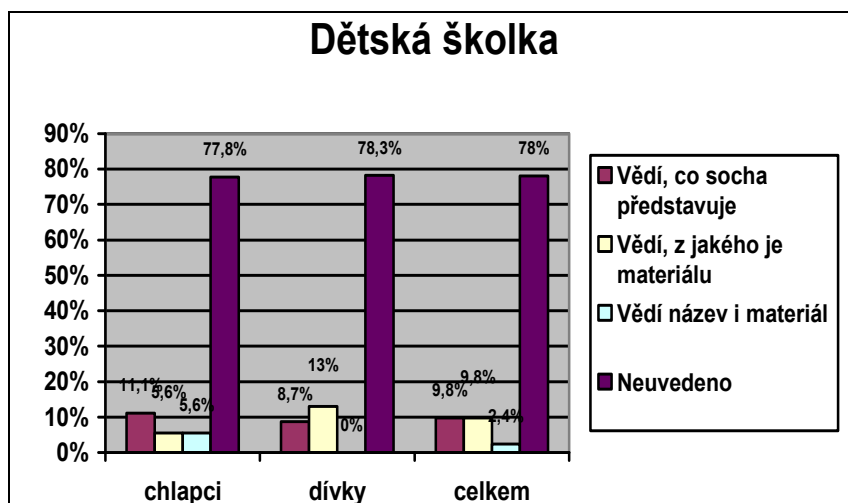
Komentář: Graf č. 27 ukazuje, že nejvíce z dotázaných dětí (97,7% chlapců a 98,2% dívek) nezná žádné informace o objektu (celkem 98%). Dále 2,3% chlapců a 1,8% dívek ví, z jakého je objekt materiálu (celkem 2%). Nikdo z dotázaných neví, co objekt představuje.

Graf č. 28: Porovnání vědomostí respondentů v procentech

Komentář: Graf č. 28 ukazuje, že nejvíce z dotázaných dětí (69% chlapců a 78,4% dívek) nezná žádné informace o objektu (celkem 74,2%). Dále 26,2% chlapců a 17,6% dívek ví, co objekt představuje (celkem 21,5%). Nejméně dětí (0% chlapců a 3,9% děvčat) ví, z jakého je objekt materiálu (celkem 2,2%).

Graf č. 29: Porovnání vědomostí respondentů v procentech

Komentář: Graf č. 29 ukazuje, že nejvíce z dotázaných dětí (77,8% chlapců a 78,3% dívek) nezná žádné informace o sousoší (celkem 78%). Dále 11,1% chlapců a 8,7% dívek ví, co sousoší představuje (celkem 9,8%). Nejméně dotázaných dětí (5,6% chlapců a 0% děvčat) zná název i materiál, ze kterého je sousoší vytvořeno (celkem 2,4%).

Předpoklad P4 (Bude shoda u znalostí chlapců a dívek) se nepotvrdil.

3.1.4.4 Porovnání tříd

O1: Znají děti jiné sochy či objekty z Jablonce nad Nisou než ty, které jim byly prezentované na fotografiích?

Tabulka č. 10: *Znalost dalších jabloneckých soch či objektů v procentech*

	Druhé třídy	Třetí třídy	Čtvrté třídy
Další sochy zná	49%	59%	59%
Žádné jiné nezná	49%	39%	39%
Neuvedlo	2%	2%	2%

Komentář: Tabulka č. 10 znázorňuje poměr žáků jednotlivých dotázaných tříd, kteří další sochy či objekty viděli ku poměru žáků, kteří žádné jiné sochy neznají. Ve třetí a čtvrté třídě je větší procento žáků, kteří znají další sochy rozmístěné po Jablonci nad Nisou.

O2: Vědí děti, kde se tyto sochy či objekty nacházejí? Počet odpovědí neodpovídá počtu dotazovaných dětí, jelikož zde jsou zahrnuty i dotazníky s více odpověďmi.

Tabulka č. 11: *Jednotlivé sochy či objekty, na které si děti vzpomněly*

Místa, kde sochy stojí	Počet odpovědí ve druhé třídě	Počet odpovědí ve třetí třídě	Počet odpovědí ve čtvrté třídě
Neví, kde socha stojí	65	58	45
Není uvedeno místo	2	2	2
Stojí u Jablonexu	5	7	23
Stojí u ulice Mozartova	0	0	2
Stojí na Žižkově vrchu	4	1	4
Stojí u Delvity	5	2	4
Stojí na sídlišti Šumava	0	0	1
Stojí u Mírového náměstí	4	7	5
Stojí nad Petřínem	0	0	1
Stojí u mostu přes ulici Palackého	1	0	7
Stojí u kostela sv. Anny	0	12	3

Stojí v parku u tramvaje	3	10	5
Stojí na Horním náměstí	2	1	2
Stojí u ulice Boženy Němcové	0	0	1
Stojí u ulice Palackého	0	0	1
Stojí ve Mšeně	3	0	0
Stojí u přehrady	2	5	1
Stojí u střední školy	1	0	0
Stojí ve městě	1	3	0
Stojí na Dolním náměstí	1	0	1
Stojí u autobusové zastávky	3	1	0
Stojí u zdravotního střediska	1	0	0
Stojí u nemocnice	0	4	1
Stojí u banky	1	0	1
Stojí blízko Kauflandu	0	2	0

Komentář: V tabulce č. 11 respondenti psali další místa v Jablonci nad Nisou, kde se nacházejí sochy či objekty. Je možné, že se každé dotazované dítě pohybuje po Jablonci nad Nisou v jiných částech, proto zde máme různé druhy soch z jejich města.

O3: Líbí se dětem jablonecké sochy?

Tabulka č. 12: *Názor dětí na sochy a objekty v Jablonci nad Nisou*

Líbí se dětem sochy v Jablonci nad Nisou?			
	Druhé třídy	Třetí třídy	Čtvrté třídy
Ano	77%	76%	58%
Trochu	18%	17%	36%
Moc se mi nelíbí	2%	5%	4%
Nelíbí	2%	2%	2%
Neuvedeno	1%	0%	0%

Komentář: Tabulka č. 12 ukazuje, že největší počet dotázaných dětí odpověděl na otázku kladně. Sochy a objekty se nelíbí pouze 2% ze všech dotázaných tříd.

O4: Jak své tvrzení vysvětlují? Počet odpovědí neodpovídá počtu dotazovaných dětí, jelikož zde jsou zahrnuty i dotazníky s více odpověďmi.

Tabulka č. 13: *Jednotlivé typy odpovědí na otázku, proč se dětem sochy líbí nebo ne*

Druhy odpovědí:	Proč takto odpověděly?	Počet odpovědí ve druhých třídách	Počet odpovědí ve třetích třídách	Počet odpovědí ve čtvrtých třídách
Kladné odpovědi	Neví	31	32	36
	Protože jsou hezké	24	20	14
	Jsou to památky	0	0	3
	Jsou propracované	1	0	1
	Protože kolem nich chodí	0	0	1
	Jsou zajímavé	9	14	9
	Nejsou poničené	0	1	0
	Líbí se materiál	2	3	1
	Jsou na hezkém místě	2	3	2
	Protože se jim líbí umělecká díla	4	1	1
	Líbí se jejich velikost	4	1	0
	Protože jsou staré	1	3	7
	Připomínají hezké chvíle	1	2	0
	Jsou legrační	1	0	0
	Protože některé jsou	1	0	1

	barevné			
	Protože zdobí naše město	0	3	0
	Jsou zvláštní	5	4	7
	Jsou hezky vytvarované	9	4	9
	Autoři si dali práci	1	1	1
	Protože se o sochy moc nezajímá	0	1	1
	Protože jsou neznámé	0	0	2
	Jsou inspirující	0	2	0
	Protože jsou nesrozumitelné	0	0	1
	Protože jsou moc moderní	0	0	1
	Protože nejsou moc barevné	0	1	0
Záporné odpovědi	Neví	2	4	1
	Protože mu nic neříkají	1	0	0
	Zná hezčí	0	0	2
	Protože jsou zašedlé	0	0	1
	Protože jsou staré	0	2	1
	Kvůli tvarům	0	1	0
	Ze sochy má špatný pocit	1	0	0
	Jsou zvláštní	0	0	1
Neuvedeno		1	0	0

Komentář: V tabulce č. 13 se dozvídáme, proč se dotázaným dětem jablonecké sochy či objekty líbí, nebo proč se jim nelíbí. Nejčastější odpovědí byla u všech tříd odpověď – nevím. Mezi nejčastější kladnou reakci patřilo, protože jsou hezké.

O5: Chtěly by se o nich dozvědět více informací?

Tabulka č. 14: *Názor dětí na to, zda by se chtěly dozvědět více o těchto sochách*

	Druhé třídy	Třetí třídy	Čtvrté třídy
Ano	90%	90%	73%
Ne	10%	10%	24%
Neuvedeno	0%	0%	3%

Komentář: Tabulka č. 14 ukazuje, že většina dotazovaných chlapců i dívek by ráda znala zajímavosti o jabloneckých sochách či objektech.

P1: Předpokládám, že většina dětí nikdy neviděla dvě ze čtyř uvedených soch.
Většinou míním více než 50% dotázaných. (Ověřováno otázkami č.1a, 2a, 3a a 4a v dotazníku)

Tabulka č. 15: *Porovnání množství žáků, kteří viděli alespoň dvě sochy či objekty ku počtu žáků, kteří viděli méně než dvě sochy či objekty*

	Druhé třídy	Třetí třídy	Čtvrté třídy
Žádnou sochu nevidělo	2%	1%	0%
Viděli jednu	8%	0%	1%
Viděli dvě	24%	20%	18%
Viděli tři	37%	44%	40%
Viděli čtyři	29%	35%	41%

Komentář: Z tabulky č. 15 je patrné, že nejvíce dotázaných vidělo tři nebo čtyři ze zmíněných soch či objektů.

Předpoklad P1 (Většina dětí nikdy neviděla dvě ze čtyř uvedených soch) se nepotvrdil.

P2: Předpokládám, že většina žáků dokáže většinu prezentovaných soch přiřadit k místu, kde se nacházejí. (Ověřováno otázkami č. 1b, 1c, 2b, 2c, 3b, 3c, 4b a 4c v dotazníku)

Tabulka č. 16: *Porovnání množství žáků, kteří sochy či objekty dokáží přiřadit tam, kam patří*

	Druhé třídy	Třetí třídy	Čtvrté třídy
Rozkrojené jablko	21%	28%	23%
Tanečnice	53%	62%	73%
Prut	88%	93%	94%
Dětská školka	36%	55%	54%

Komentář: Tabulka č. 16 ukazuje, že nejvíce dotazovaných dětí ví, kde se nachází Prut. Nejméně dotázaných dětí zná místo, kde se nachází Rozkrojené jablko.

Předpoklad P2 (Většina žáků dokáže prezentované sochy přiřadit k místu, kde se nacházejí) se potvrdil.

P3: Předpokládám, že děti u zmíněných soch neznají autora. (Ověřováno otázkami č. 1d, 2d, 3d a 4d v dotazníku)

V dotaznících nikdo z respondentů neuvedl žádné jméno autora, proto zde neuvádím tabulku. Jejich neznalost může být způsobena tím, že se jména autorů nevyskytují nikde na soše či objektu ani na podstavci.

Předpoklad P3 (Děti u zmíněných soch neznají autora) se potvrdil.

P4: Předpokládám shodu u chlapců a dívek ve znalostech informací o prezentovaných sochách. (Ověřováno otázkami č. 1d, 2d, 3d a 4d v dotazníku).

V zakreslených grafech se počítá jen s částí třídy, která sochy a objekty viděla.

Tabulka č. 17: *Porovnání vědomostí respondentů v procentech*

Rozkrojené jablko						
	2. třídy		3. třídy		4. třídy	
	chlapci	dívky	chlapci	dívky	chlapci	dívky
Vědí, co socha představuje	6,7%	0%	0%	10,5%	12,5%	18,8%
Vědí, z jakého je materiálu	40%	23,1%	17,2%	10,5%	12,5%	12,5%
Vědí název i materiál	0%	15,4%	3,4%	10,5%	6,3%	9,4%
Neuvedeno	53,3%	61,5%	79,3%	68,4%	68,8%	59,4%

Komentář: Tabulka č. 17 ukazuje, že se vědomosti dotazovaných chlapců a dívek u této sochy velice liší. Výjimkou je pouze 4. třída, kde u otázky, která se týká materiálu, odpověděli dotázaní chlapci i dívky stejně.

Tabulka č. 18: *Porovnání vědomostí respondentů v procentech*

Tanečnice						
	2. třídy		3. třídy		4. třídy	
	chlapci	dívky	chlapci	dívky	chlapci	dívky
Vědí, co socha představuje	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Vědí, z jakého je materiálu	10,3%	10,4%	3,6%	0%	2,3%	1,8%

Neuvedeno	89,7%	89,6%	96,4%	100%	97,7%	98,2%
-----------	-------	-------	-------	------	-------	-------

Komentář: Tabulka č. 18 ukazuje, že se ve všech dotázaných třídách shodují chlapci i dívky v jedné otázce. Nikdo z dotázaných totiž neodpověděl na otázku, co objekt představuje. Ve druhé třídě se vědomosti dotazovaných chlapců a děvčat téměř shodují i v ostatních otázkách.

Tabulka č. 19: *Porovnání vědomostí respondentů v procentech*

Prut						
	2. třídy		3. třídy		4. třídy	
	chlapci	dívky	chlapci	dívky	chlapci	dívky
Vědí, co socha představuje	25%	19,2%	30,2%	26,2%	26,2%	17,6%
Vědí, z jakého je materiálu	12,5%	11,5%	1,9%	2,4%	0%	3,9%
Vědí název i materiál	12,5%	7,7%	0%	0%	4,8%	0%
Neuvedeno	50%	61,5%	67,9%	71,4%	96%	78,4%

Komentář: Tabulka č. 19 ukazuje, že se vědomosti dotázaných chlapců a dívek u tohoto objektu velice liší. Výjimkou je pouze 3. třída, kde u jedné otázky, která se týká názvu i materiálu, neodpověděli ani chlapci ani dívky.

Tabulka č. 20: Porovnání vědomostí respondentů v procentech

Dětská školka						
	2. třídy		3. třídy		4. třídy	
	chlapci	dívky	chlapci	dívky	chlapci	dívky
Vědí, co socha představuje	3,8%	11,6%	4,8%	14,3%	11,1%	8,7%
Vědí, z jakého je materiálu	23,1%	20,9%	11,9%	5,7%	5,6%	13%
Vědí název i materiál	7,7%	14%	0%	2,9%	5,6%	0%
Neuvedeno	65,4%	53,5%	83,3%	77,1%	77,8%	78,3%

Komentář: Tabulka č. 20 ukazuje, že se vědomosti dotázaných chlapců a dívek u tohoto sousoší také velice liší.

Předpoklad P4 (Bude shoda u znalostí chlapců a dívek) se nepotvrdil.

3.1.5 Shrnutí výsledků

Cílem šetření bylo zjistit, jestli si děti všímají svého okolí, a prozkoumat aktuální stav znalostí žáků o jabloneckých moderních sochách, plastikách a objektech.

Z výsledků šetření vyplývá, že dotázaní respondenti sochy, plastiky a objekty znají, ale mnozí neznají další informace ohledně daných soch. Většina dotázaných dovede sochu přiřadit k místu, kde se nachází. Při vypracovávání dotazníku jsem se snažila vybrat sochy, které by mohly děti znát. Jsou to sochy z frekventovaných míst v Jablonci nad Nisou.

Většina dotázaných žáků u tří ze čtyřech mnou prezentovaných soch či objektů věděla, kde se daná socha nachází. Překvapením pro mě však bylo, že ve všech třídách měli dotázaní žáci největší problémy s přiřazením sochy Rozkrojené jablko k místu, kde se nachází. Domnívám se, že je to způsobeno tím, že se socha nachází na docela nepřehledném místě a splývá s okolím.

Zajímavostí je, že když měli dotázaní žáci zavzpomínat, jestli znají jiné sochy či objekty z Jablonce nad Nisou než ty, které jim byly prezentované na fotografiích, mnozí si žádné nevybavili. Po odevzdání dotazníků jsem jim některé jiné sochy či objekty ukázala na fotografiích a náhle si žáci začínali vzpomínat, že tyto sochy či objekty znají také.

Z dotazovaných žáků bylo několik, kteří nebydleli v Jablonci nad Nisou. Ve čtvrtých třídách to bylo 8% žáků, ve druhých 4% žáků, avšak jejich znalosti o sochách byly srovnatelné s ostatní částí třídy. Pouze u 1% (tedy jednoho žáka) ze 2% žáků třetí třídy, kteří nebydlí v Jablonci nad Nisou, se ukázalo, že nemá vůbec žádné informace o sochách a ani je nikdy neviděl.

Ve výzkumu jsem se snažila získat informace, zda by žáky bavilo pracovat s moderními sochami o hodinách výtvarné výchovy. Převážná většina respondentů odpověděla, že by je práce s moderními sochami bavila. Ve druhých třídách by tato práce bavila 83% dotázaných, ve třetích pak 81% a ve čtvrtých 77%.

Těžká otázka pro respondenty, kteří odpověděli, že se jim sochy v Jablonci nad Nisou líbí, byla: Jak své tvrzení vysvětlují? Nejčastější odpovědí bylo – Protože jsou hezké nebo Nevím. Takto malé děti ještě většinou neumí popsat, co se jim na soše líbí nebo ne, když nemají udaný nějaký příklad. Problémem však je, že kdybych jim nějaké příklady udala, využili by pouze toho, co slyšeli, a poté by nejspíše napsali všichni stejné odpovědi. Po této zkušenosti bych pro příště takovéto otázky vynechala.

Myslím si, že se díky těmto dotazníkům v některých dotazovaných třídách probudila touha po dalším poznávání těchto soch, jelikož někteří žáci i jejich paní učitelky po odevzdání dotazníků chtěli vědět odpovědi na mnohé otázky z dotazníku.

3.2 Práce realizované s dětmi

3.2.1 První hodina – restaurování obrazu

Obrazová dokumentace viz. příloha č. 3, obr. 34-35.

Tato hodina výtvarné výchovy byla pojata jako úvodní hodina na téma „Sochy ve městě“. Děti mě velice překvapily tím, že vnímají své okolí lépe než mnozí dospělí lidé. Mnoho soch, které jsem jim do hodiny přinesla na fotografiích ukázat, znaly. Při mých dotazech se předháněly ve zvedání rukou, aby mi mohly povědět, kde se která z nich nachází a kdy kolem ní kam chodí.

Cíl:

naučit děti vystihnout chybějící tvar

Posiluje klíčové kompetence:

k řešení problémů – při domýšlení chybějícího tvaru

Pomůcky:

čtvrťka formátu A4, lepidlo, půlka černobíle ofoceně fotografie sochy, pastelky

Technika:

dokreslování pastelkami

Motivace:

Děti již viděly barevné fotografie se sochami, protože jsme si o nich povídali na začátku hodiny. Každé dítě dostalo půlku černobíle ofoceně fotografie některé z jabloneckých soch. „Tento obrázek je ale smutný, část ho chybí a není vůbec tak barevný, jak by mohl být. A protože vy jste šikovné děti, věřím vám, že tuto smutnou část fotografie rozveselíte barvami a domalujete její chybějící část. Práce je jen na vás, nemusíte se bát, že sochu nedokreslíte tak, jak skutečně vypadá. Nyní jste vy umělci a opravujete poničené dílo. Víte, jak se lidem, kteří opravují poničené sochy, říká? Jmenují se restaurátoři. Takže teď jste takovými restaurátory vy a pokoušíte se o nápravu poničeného díla. Pokud si ho třeba pořádně nepamatujete, jak vypadá, nevádí. Domyslete si jej stejně, jako si každý umělec podle sebe vymýšlí své budoucí dílo.“

Postup:

Každé dítě dostalo kus ofoceně kopie a čtvrtku. Děti kopii nejprve nalepily na čtvrtku tak, aby se tam vešla druhá část díla, kterou budou tvořit samy. To se jim muselo připomenout, protože se našli i tací, kteří se začali ptát, kam mají kopii na čtvrtku nalepit. Pak se pustily do své práce. Každý z nich je některým ze známých umělců a snaží se obraz zachránit a vylepšit. Při práci bylo vidět, že si mnozí sochy pamatují a ani nemusejí moc využívat fantazii. Bylo až obdivuhodné, s jakou tichostí a soustředěním se do díla pustily.

Hodnocení:

Když někdo práci dokončil, šel své dílo položit do zadní části třídy. Poté se vrátil zpět na místo a uklidil si na lavici tak, aby ostatní nerušil. V lavici si pak mohl třeba číst nebo kreslit. Některým dětem práce trvala dlouho, jiným chvíli, ale na společné hodnocení se všichni těšili. Celá třída udělala půlkruh kolem

vystavených děl. U každého díla jsem vystavila i barevnou fotografii sochy, aby si děti mohly porovnat, kdo kreslil spíše po paměti a kdo se nebál si některé části sochy domyslet podle sebe. Diskutovali jsme, které dílo se komu líbí a proč. Zajímavé bylo zjištění, že více děti obdivovaly práce, které se hodně podobaly originálu. Já jsem naopak vyzdvihla práce s větším využitím fantazie a zdůvodnila svůj jiný postoj dětem. Nakonec byly všechny děti spokojené, protože věděly, že si cením všech jejich prací. Každé jejich dílo bylo o přestávce vyfoceno. Byla jsem překvapená, že děti při práci s pastelkami používají na předkreslení díla tužku. Další překvapení pro mě bylo, jaký veliký rozdíl je mezi žáky v tvorbě. Některé děti byly velice šikovné a výkon jiných byl srovnatelný s prací dětí z mateřské školky. Nejdůležitější však pro mě, při této první hodině, bylo poznání, že všechny děti práce bavila a zabraly se do ní tak, že jsem za celou dobu nemusela nikoho ani napomenout.

3.2.2 Druhá hodina

Obrazová dokumentace viz. příloha č. 3, obr. 46-58.

Cíl:

rozvíjet u dětí schopnost pozorovat tvar sochy z obrázku a přenést ho na papír

Posiluje klíčové kompetence:

k řešení problémů – rozvrhnout si správně proporce
na čtvrtku
pracovní – myslet na ostatní děti ve třídě s množstvím
voskových pastelů a jejich vracení do krabice

Pomůcky:

čtvrtka formátu A4, voskové pastely, barevné fotografie jabloneckých soch

Technika:

kresba voskovými pastely

Motivace:

Povídání o některých sochách z fotografií. Například – co je na nich zajímavého. A co o nich děti vědí. Třeba u některých soch fakt, že se mohou hýbat. Proč jsou asi některé sochy červené? Děti si domýšlejí. Nejprve si o sochách povídáme, pak dodám, že pokud o soše nic nevíme, neznamená to, že nemá nějakou zajímavost. I taková socha totiž může mít zajímavý příběh nebo může vyjadřovat nějakou věc, kterou na první pohled nevidíme.

Postup:

Děti sedí v kruhu v zadní části třídy na koberci a mezi nimi je rozložena řada barevných fotografií jabloneckých soch. Po úvodním rozhovoru si pomalu každý vybere jeden obrázek a jde si s ním sednout na místo, kde již má na lavici připravenou čtvrtku. Děti jsou zvyklé na práci s voskovými pastely a vědí, že pokud potřebují nějaké barvy, musejí si pro ně dojít k poslední lavici. Vědí, že mají být tiše, aby nerušily ostatní při práci. Když již vybrané barvy nepotřebují, opět je jdou vrátit do krabice. Co kdyby náhodou spolužák potřeboval barvu, která už je rozebraná ostatními? Některé děti kreslily stejné sochy jako jiné a bylo hezké mezi nimi procházet a dívat se, jak má každý jiný styl práce, ale jak si jsou výsledná díla podobná.

Hodnocení:

Hodnocení opět proběhlo až poté, co práci dokončili všichni. Svá díla odnášeli opět na koberec a já je rovnala podle skupin, které zobrazovaly stejnou sochu. Když se pak všichni sešli u koberce, měli možnost svá díla porovnat s ostatními, ale vše muselo proběhnout mlčky. Dále jsem ukázala postupně na všechna díla na koberci a na každé jsem se zeptala, jestli by děti dokázaly odhadnout, kdo je jeho autorem či autorkou. Autor na sobě nesměl dát znát, že je to jeho dílo. Děti nejprve navrhly pár jmen, poté se sčítalo a hlasovalo, kolik dětí si myslí, že je autorem třeba Vašek a kolik žáků má dojem, že je autorkou Šárka. Sečtené hlasy se přečetly nahlas a autor s nejvíce hlasy mohl nyní prozradit, zda je dílo jeho nebo ne. Pokud se ostatní netrefili, tak se mohl ozvat skutečný autor, který mnohdy své spolužáky překvapil. Ale většinou děti typovaly správně, jelikož na hodnocení svých děl jsou zvyklé a znají styl tvorby svých spolužáků.

3.2.3 Třetí hodina – obraz na stěnu

Obrazová dokumentace viz. příloha č. 3, obr. 59-67.

Cíl:

využít podobu mezi geometrickými tělesy a částmi moderních soch při střihání tvarů soch

Posiluje klíčové kompetence:

k řešení problémů – při lepení, nejprve si musejí uvědomit, že se lepí pozadí, potom věci, které jsou blíže k pozorovateli

Pomůcky:

papírový kulatý tácek, lepidlo, sada barevných papírů, nůžky, kousek provázku, izolepa, barevné fotografie jabloneckých soch

Technika:

koláž z barevných papírů

Motivace:

Opět hodinu začínáme na koberci a mezi námi je řada již známých fotografií. „Dnešní hodina bude něčím zvláštní. Každý z vás si udělá vlastní obraz na stěnu. Může ho pak třeba někomu věnovat – mamince, tatínkovi, dědovi, babičce nebo strýčkovi a tetičce. Budeme se opět věnovat sochám, ale dnes s malou výjimkou. Kdo z vás bude chtít, může si dnes vymyslet i svou sochu. Třeba takovou, která

by se mamince nebo tatínkovi líbila více než ty, které tu poslední dobou spolu tvoříme.“

Postup:

Děti si opět rozeberou fotografie. S výjimkou těch, kteří si chtějí vytvořit svou vlastní sochu a putují rovnou na místo. Tam si každý vytáhne sadu barevných papírů, lepidlo a nůžky. Mezitím dostane na lavici každý papírový tácek. Ten bude sloužit jako rám obrazu i jeho pozadí. Všichni si tácek otočí dnem vzhůru a udělají si z provázku očko na pověšení obrazu. Očko přelepí izolepou. Tácek otočí dnem dolů a mohou začít pracovat. Z barevných papírů vystřihují různé tvary svých soch a lepí je postupně na tácek. Důležité je připomenout jim, že to, co má být na obraze vzadu, musejí nalepit jako první. Věci, které budou úplně vpředu, se nalepují jako poslední. Někteří s tím, přes mé vysvětlení, mají trochu problémy.

Hodnocení:

Opět společně hodnotíme v zadní části třídy. Nejprve se postupně dětí ptám, které sochy jsou lepené podle nějaké z fotografií. Potom se ptám jednotlivých autorů ostatních soch, co je inspirovalo k jejich tvorbě. Chválím za originální nápady i za snahu všech při práci. Při této práci jsem si bohužel až pozdě uvědomila, že použité tácky mají moc malý formát.

3.2.4 Čtvrtá hodina – omalovánky

Obrazová dokumentace viz. příloha č. 3, obr. 68-72.

Cíl:

zdokonalit se v kresbě tuší

Posiluje klíčové kompetence:

pracovní – respektovat pravidla při používání tuše
k řešení problémů – při opravování chyb v tvorbě

Pomůcky:

čtvrtka formátu A4, černá tuš, špejle, kelímek, hadřík, barevné fotografie
jabloneckých soch

Technika:

kresba tuší

Motivace:

Začátek je opět stejný v kruhu na koberci. Hovoříme o tom, co by se mohlo udělat, aby si lidé více všímali jabloneckých soch, když kolem nich projdou. Zaznělo mnoho návrhů. Pak jim jeden návrh přednesu já. „Co takhle udělat dětem omalovánky z jabloneckých soch? Myslíte, že by je zvládly v omalovánkách rozpoznat a správně vybarvit? Víte, na co se nesmí zapomenout při vaší tvorbě omalovánek? Je to jednoduché, nezapomínejte na to, že když chce někdo něco

vybarvit, musí na to mít nějaký prostor, nějaké volné místo. Proto je velice důležité, abyste kreslili jen obrysy a nic nevybarvovali.“ Na ukázkou dětem ukážu některé omalovánky, aby si jejich budoucí tvorbu všichni řádně promysleli. Pak si každý vybral nějakou fotografii z koberce a šel tvořit na své místo.

Postup:

Děti byly na tvorbu tuší již zvyklé od paní učitelky. V kelímku si otevřely tuš a jakmile ji nějakou dobu nepoužívaly, třeba pokud přemýšlely nad další tvorbou, ihned ji zavřely, aby někdo tuš nevyžil. Práce opět probíhala s velkým klidem a pečlivostí. Mnohdy se trochu protáhlo čekání, než tuš na některém místě zaschne a malý umělec bude moci pokračovat v díle, aniž by již nakreslenou stopu rozmazal. Nakonec to všichni včas zvládli. Předtím než žáci s hotovým dílem mohli opustit místo, museli si po sobě zavřít tuš a jít vymýt nebo vyhodit ušpiněné špejle. Tato práce byla první, kde se mohly děti pořádně umazat. Proto po odnesení obrazů práce ještě nekončila a každý si po sobě utřel hadrem špinavý ubrus nebo vyhodil noviny a setřel lavici. Teprve pak se mohlo jít společně dílo ohodnotit.

Hodnocení:

Za celou hodinu se nikomu nepodařilo tuš vylít, což je u žáků druhé třídy obdivuhodné. Práce se zdařila a některá nafocená díla hodlám opravdu použít jako omalovánky. Bohužel se v dětských pracích objevují některé sochy vícekrát, takže se do jedné omalovánky nemohou dát. Práce v této hodině byla dobrá a výsledky se také zdařily.

3.2.5 Pátá hodina

Obrazová dokumentace viz. příloha č. 3, obr. 73-77.

Cíl:

seznámit žáky s malbou potravinářskými barvami

Posiluje klíčové kompetence:

pracovní – při práci s řídkou barvou

k řešení problémů – při míchání barev na čtvrtce

Pomůcky:

kresba tuší z minulé hodiny, kelímky s vodou, potravinářské barvy – žlutá, modrá, červená, štětce, hadřík, barevné fotografie jabloneckých soch

Technika:

domalování kresby míchanými potravinářskými barvami

Motivace:

„Dnes máme další náročnou práci. Seznámím vás s novou technikou malování. Budeme pracovat s potravinářskými barvami. Jsou to barvy, které vypadají jako barevný prášek a ředí se v kelímku vodou. Mají však jednu zajímavou vlastnost. Dají se míchat, a to jak v kelímku různé barvy dohromady, tak i přímo na papíře tím, že přes jednu namalovanou barvu natřeme jinou. Víte, jak se dají míchat barvy? Vyzkoušíme si to. Co si myslíte, že vznikne, když smíchám modrou a žlutou barvu? A co červená a žlutá? A žlutá a modrá?“ Společně si to kouzlo

s dětmi vyzkoušíme na papíře. Některé děti vědí, jaká barva vznikne mícháním a jiné se nechávají překvapit. „Naše dnešní práce bude zajímavá ještě z jednoho důvodu, my máme s sebou jen pár barev a zbylé si musíme opravdu sami namíchat. Mezi našimi barvami je modrá, červená a žlutá. A protože máme barev málo, musíme si společně pomáhat a kelímky s barvou si mezi sebou vyměňovat. Kelímek se dá snadno převrhnout, takže pozor, abyste kamarádovi omylem nenalili barvu na jeho dílo.“

Postup:

Děti mi postupně nosí prázdné kelímky a já do nich míchám s jejich pomocí barvy, které budou dnes potřeba. Je zapotřebí zelená, modrá, žlutá a červená. Tyto barvy jsou jednoduché a nemusejí se míchat. Ale pak je tu ještě potřeba fialová, zelená, růžová, hnědá, světlejší zelená a šedá. Debatujeme, jak by asi tyto barvy šly namíchat a zkoušíme rovnou míchat do kelímků. Nejhůře se míchala barva šedivá, nakonec nám vznikla alespoň šedofialová barva. Kelímky se rozdají tak, aby měla každá dvojice jeden do lavice a postupně si je pod mým vedením vyměňují. Výměna probíhá tak, že se na přední prázdné lavici shromažďují kelímky, které zrovna nikdo nepotřebuje. Na kelímky je vidět, takže všichni vidí ze svého místa, jestli je na přední lavici barva, kterou potřebují, nebo ještě není. Pokud není, přemýšlejí nad svým výtvozem, kterou jinou barvu ještě mohou použít, než se na ně dostane barva, na kterou čekají. Děti mají možnost kreslit rovnou namíchanými barvami nebo přetírat jednu barvu přes druhou až na čtvrtce. Potravinářské barvy jsou více zářivé než například vodové barvy, ale na rozdíl od nich nejsou ani trošku krycí, proto nám nezanikla kresba tuší.

Hodnocení:

Myslím, že se tato práce vydařila, i když bylo mnohdy těžké udržet barvu tam, kde byla nanесena, protože děti s touto barvou pracovaly poprvé. Nějakou dobu

jím trvalo, než si zvykly na to, že se nesmí nanášet ve velikých vrstvách. Tuto práci pokládám za zdařilou i díky skvělé domluvě mezi žáky při půjčování barev do lavic. Někdy bylo potřeba přimíchat ještě nějakou barvu, kterou žáci vyžadovali, ale jinak se práce obešla celkem bez hluku a hlavně bez rozlitých barev.

3.2.6 Šestá hodina – plastický návrh na sochu

Obrazová dokumentace viz. příloha č. 3, obr. 78-82 a příloha č. 4, obr. 85-86.

„Tvořivé ztvárňování okolního světa je odvěkou potřebou člověka. Dokazují to četné nálezy z předchozích epoch. Na počátku jsou obyčejně dvojrozměrná díla jako kresba a skica. Mnozí se však dříve či později s touto zkušeností nespokojí. Chtějí se svých prací dotýkat, chtějí mít možnost prohlížet si je ze všech stran. Musí tedy vstoupit do třetího rozměru.“¹⁴⁹

Cíl:

naučit se vystihnout tvar a objem pomocí plastelíny

naučit se využívat při modelování podpůrné kostry

Posiluje klíčové kompetence:

pracovní – respektovat pravidla při modelování

k řešení problémů – pomocí podpůrné kostry

Pomůcky:

podložka, plastelína, barevné fotografie jabloneckých soch

Technika:

modelování z plastelíny

¹⁴⁹ LANG, J. *Úvod do sochařství: technika práce s hlinou*. Praha: Ikar, 1997. ISBN 80-7202-089-7, s. 5.

Motivace:

Sedíme v kroužku, ukazují jim obrázky soch a hádáme, z kterého materiálu asi která je. „Ti umělci, kteří takové sochy tvoří, si svá díla nejprve nakreslí třeba na papír, nebo si je rovnou vyzkouší postavit ve zmenšené podobě třeba z keramické hlíny. My máme ve třídě možnost pracovat s plastelínou, takže si každý přijdte pro kus plastelíny a můžete se pustit do vašeho vlastního návrhu na sochu v Jablonci nad Nisou. Třeba z vás také bude jednou umělec, kolem jehož díla bude denně procházet mnoho lidí.“

Postup:

Nejprve jsem dětem vysvětlila, jak se dá pracovat s podpůrnou kostrou v případě, že by jejich práce potřebovala zabránit deformacím jejich díla. Například kvůli tomu, že je jejich dílo úzké a vysoké, takže samotná plastelína tento tvar těžko udrží. V tomto mi pomohla kniha s obrázky Josefa Langa¹⁵⁰ a i fotografie z vlastní tvorby s hlínou v příloze č. 4. Děti si pak chodily na jednu stranu třídy pro podložky pod plastelínu a na druhou stranu třídy pro kus plastelíny a případně pro špejle nebo drátky na vytvoření podpůrné kostry. Plastelína sice nebyla moc vhodný materiál, ale i s barevně smíchanou plastelínou dětem nic nebrání v práci. Kdyby byla ve škole možnost pracovat s keramickou hlínou, určitě by práce byla zábavnější. Po dokončení jejich vlastního díla si opět každý jde pro další kousek plastelíny a své předešlé dílo odnáší na vymezený prostor na zadním okně třídy. „Jelikož zbylo ještě mnoho času a jsme již „zdatní umělci“, tak si představíme, že děláme návrh přímo na naše známé jablonecké sochy. Opět mám připravené obrázky jabloneckých soch, aby si každý mohl vybrat třeba tu, kterou ještě netvořil a chtěl by si ji zkusit vymodelovat.“ Některé děti se k druhé práci ani nedostaly, protože stále upravovaly nebo předělávaly svoji předešlou práci.

¹⁵⁰ LANG, J. *Úvod do sochařství: technika práce s hlínou*. Praha: Ikar, 1997. ISBN 80-7202-089-7, s. 10.

Hodnocení:

Hodnocení proběhlo u oken. Na jednom okně se nacházela díla vymyšlená dětmi a na druhém díla inspirovaná jabloneckými sochami. Bohužel některým dětem tato práce připadala velice těžká. Možná ještě neměly dostatek příležitostí k takovéto tvorbě.

3.2.7 Sedmá hodina – pexeso

Obrazová dokumentace viz. příloha č. 3, obr. 83-84.

Cíl:

zdokonalit se ve vystřihování papíru

Posiluje klíčové kompetence:

pracovní – jsou si vědomi následků špatně vykonané práce
k řešení problémů – při podlepování pexesa

Pomůcky:

černá čtvrtka, barevně ofocené zmenšené fotografie jabloneckých soch a prací dětí, lepidlo, nůžky, tužka

Technika:

podlepování pexesa

Motivace:

„Protože již spolu máme poslední hodinu na téma „Sochy ve městě“, rozhodla jsem se, že vám tu na památku taky něco zanechám. Přinesla jsem si takovéto papírky.“ Vytáhnu ofocené zmenšené sochy a ofocené zmenšené práce dětí z tvorby s voskovými barvami. Posílám je po kroužku utvořeném z dětí. Děti poznávají svoje díla z jedné naší společné hodiny. Na papírcích jsou i jen části různých soch. Začnu dětem vysvětlovat, proč. „Jak jste si určitě všichni všimli, papírky, které vám posílám, jsou všechny stejně veliké. Je to proto, že dnes

budeme lepit pexeso. A protože je vás ve třídě mnoho a karet na pexeso není tolik, vymyslela jsem, že si uděláme pexesa hned tři. Nebudou to ale pexesa obyčejná. Dva balíčky budou stejné, to proto, že jeden nechám vám a jeden si vezmu na památku. V pexesu se hledají dvojice, vy však budete hledat dvojice, které zobrazují stejnou věc jiným způsobem. Jedna karta z dvojice bude nakreslená a druhá vyfocená. A poslední pexeso bude pouze z fotek, jen s jednou zvláštností – jedna karta bude ukazovat celou sochu a její dvojice jen nějakou část sochy, jak vidíte na připravených fotografických kopiích, které jsem vám rozdala.“ V poslední hodině jsem chtěla dětem za jejich pilnou práci něco nechat na památku.

Postup:

„Každý z vás dostane na lavici část černé čtvrtky s narýsovanými čarami. Vaším úkolem bude vystříhnout podle těchto čar čtverečky na pexeso.“ Dětem jsem řekla, aby se snažily stříhat přesně, protože pokud bude některý ze čtverečků moc křivě vystřižen, může si ho někdo při hře zapamatovat. Dalším úkolem bylo do těchto čtverečků nalepit barevné obrázky soch. Děti se snažily trefit se co nejvíc do středu. Než jsem roztřídila pexeso na tři balíčky, seděly už děti nad mapou Jablonce na koberci a přemýšlely, kde se nachází která socha. Měly k dispozici další malé obrázky soch. Pak jsem se přidala i já a ptala jsem se, kdo našel místo, kde se nachází Prut atd.. Dítě, které vědělo a správně ostatním místo ukázalo, mohlo vzít lepidlo a obrázek na to místo přilepit. Takto jsme zaplnili celou mapu sochami, aby návštěvníci Jablonce nad Nisou věděli, kam se mají jít podívat a čeho si zde mohou všimnout.

Hodnocení:

Poslední hodina byla rušná, ale všichni se snažili, aby jejich balíček pexesa vypadal tak, aby se s ním o přestávkách dalo hrát. Děti, které měly potíže

s lepením nebo stříháním, dostaly práce méně, aby se mohly v klidu soustředit. Na konci hodiny si třída vyzkoušela hru s pexesem. Každá skupina po čtyřech žácích dostala jedno pexeso. Zbytek dětí, na které se nedostalo, si zatím hrál s jiným pexesem, než se k nim pexeso z vlastní výroby dostalo.

4 Závěr

V diplomové práci jsem se zabývala moderními sochami v Jablonci nad Nisou a snažila jsem se o jejich přiblížení žákům na prvním stupni základních škol.

Nejprve jsem charakterizovala jednotlivá historická období, ve kterých se využívalo sochařství. Poté jsem se přesunula přímo do Jablonce nad Nisou a sháněla informace o zdejších sochách, plastikách, objektech a jejich autorech.

Při studiu literatury zabývající se jabloneckými uměleckými díly a památkami jsem zjistila, že se zde dá najít jen minimum informací, které bych k práci potřebovala. Jelikož nebylo snadné získat informace o těchto sochách, rozhodla jsem se mnou získané informace poskytnout dalším lidem a poučit tak učitele i žáky. Fakt, že občané Jablonce o moderních sochách mnoho nevědí, se potvrdil i při vyhodnocování terénního šetření.

Část diplomové práce jsem proto věnovala sestavení přehledu výtvarných aktivit s využitím moderních soch z Jablonce nad Nisou, který by mohl nabídnout učitelům výtvarné výchovy alternativu k přiblížení kultury města a pomohl tak rozšířit vědomosti o jabloneckých sochách. Bohužel na škole, kde jsem praktickou část uskutečnila, nebyl dostatek materiálu pro vytváření zajímavějších prací a nepodařilo se mi ani uskutečnit plánovaný výlet s dětmi po Jablonci nad Nisou, což vedlo k téměř jednotvárné motivaci na začátku každé hodiny.

Kdybych svou práci realizovala znovu, našlo by se i několik dalších věcí, které bych udělala jinak. Především bych trochu pozměnila některé práce s dětmi. Ve třetí společné hodině jsme lepili z barevných papírů obrázky na stěnu. Při této práci se ukázalo, že by mnoho dětí potřebovalo pro svou práci daleko větší papír nebo tácek, na který by své sochy nalepilo. Další práce, kterou jsem z nedostatku

materiálu ve škole musela dělat s pomocí jiného materiálu, byla práce v šesté hodině – plastický návrh na sochu. Kdyby byla možnost pracovat s keramickou hlinou, práce by byla jistě zajímavější.

Myslím, že se práce s moderními sochami dětem líbila a věřím, že si pamatují alespoň některé poznatky o sochách, o kterých jsme si o hodinách výtvarné výchovy povídali. Při práci všichni poslouchali, co jim ještě o sochách povím, protože kolem nich chodí docela často a mnohdy ani nevědí, co daná socha představuje. Věřím, že i terénní šetření přineslo dětem na dalších základních školách některé nové poznatky, jelikož jsem jim sdělila po vyplnění dotazníků některé informace o sochách.

Práce s dětmi o hodinách výtvarné výchovy se mi velice líbila a pokud se naskytne znovu možnost, určitě bych se do budoucna chtěla tímto tématem ještě zabývat.

Seznam použité literatury

1. BAUMANNOVÁ, J. Seznam pomníků a soch v Jablonci: 1995. Materiál z Informačního centra města Jablonce nad Nisou.
2. DEBICKI, J. et al. *Dějiny umění: malířství, sochařství, architektura*. 1. vyd. Praha: Argo, 1998. ISBN 80-7203-076-0.
3. HLAVÁČEK, L. *Řeč tvarů*. 1. vyd. Praha: Horizont, 1984.
4. *Informační systém abART* [Online]. 5.8.2007, [citováno 9.8.2007]. Dostupné z: <<http://abart.artarchiv.cz/osoby.php?IDosoby=30728>>.
5. Jablonec nad Nisou, *Smírčí kříže* [Online]. 7.3.2001, [citováno 21.8.2007]. Dostupné z: <http://smircikrize.euweb.cz/Ceska_Republika/Jablonec_nad_Nisou/Jablonec_nad_Nisou.html>.
6. KRAJINOVÁ, P. Novinky v nemocnici. *Jablonecký měsíčník*. Červenec – Srpen 2007, roč. 11, č. 7, s. 14.
7. LANG, J. *Úvod do sochařství: technika práce s hlinou*. 1. vyd. Praha: Ikar, 1997. ISBN 80-7202-089-7.
8. LANGHAMER, A. Jubilant Jan Solovjev. *Od Ještěda k Troskám*, březen 2007, roč. 14, č. 1, s. 20-25.
9. *Mladá fronta Dnes: Liberecký kraj*. Praha: Mafra, 1998-. Vychází denně. ISSN 1210-1168.
10. MRÁZ, B. *Dějiny výtvarné kultury 2*. 2. vyd. Praha: Idea servis, 2001. ISBN 80-85970-37-6.
11. MRÁZ, B. *Dějiny výtvarné kultury 3*. 2. vyd. Praha: Idea servis, 2003. ISBN 80-85970-47-3.
12. MRÁZ, B. *Dějiny výtvarné kultury 4*. 1. vyd. Praha: Idea servis, 2002. ISBN 80-85970-32-5.
13. *Nová encyklopedie českého výtvarného umění*. 2. díl. N-Ž. 1. vyd. Praha: Academia, 1995. ISBN 80-200-0522-6.
14. *Nová encyklopedie českého výtvarného umění: dodatky*. 1. vyd. Praha: Academia, 2006. ISBN 80-200-1209-5.
15. NOVÁK, V.K., VALOCH, J. *Šperky a drobné plastiky*. Brno: Dům umění města Brna, 1983.
16. *Noviny Jablonecka*. Jablonec nad Nisou: OV KSČ, 1953-1990. Vycházelo týdně.
17. *Oldřich Plíva* [Online]. [citováno 9.8.2007]. Dostupné z: <<http://www.oldrichpliva.info/>>.
18. Patronka těhotných omládla. *Deník Jablonecka*. Červenec 2003, roč. 11, č. 172, s. 17.
19. PODZIMEK, P., M. Eva Tesařová – keramička z Jablonce nad Nisou, *Zdislava – měsíčník litoměřické diecéze* [Online]. 7.7.2004, [citováno 9.8.2007]. Dostupné z: <<http://www.biskupstvi-ltm.cz/zdislava/?sekce=1&rubrika=4&clanek=199>>.

20. REJMAN, L. *Slovník cizích slov*. 3. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1971.
21. ROMEI, F. *Historie sochařství*. 1. vyd. Praha: Svojtka a Vašut, 1996. ISBN 80-7180-095-3.
22. Řezbářské výtvary Tibora Matúze. *Slovanstvo* [Online]. [citováno 26.2.2008]. Dostupné z: <<http://slovanstvo.wz.cz/kultura/tibor.htm>>.
23. *Severočeské noviny: Dnešní Jablonecko*. Ústí nad Labem: LABE, 1993-1996. Vycházelo denně.
24. Seznam uměleckých děl na území města Jablonce nad Nisou: 2000. Materiál z Městského úřadu Jablonce nad Nisou.
25. SIMM, O., et al. *Přehrada v klínu hor*. 2. vyd. Jablonec nad Nisou: 2001.
26. SCHEYBAL, J. V., SCHEYBALOVÁ, J. *Umění lidových tesařů, kameníků a sochařů v severních Čechách*. 1. vyd. Ústí nad Labem: Severočeské nakladatelství, 1985.
27. SLOUKA, J. *Kámen: od horniny k soše*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1258-1.
28. Socha těhotné ženy. *Nemocnice Jablonec nad Nisou, p. o.* [Online]. 12.6.2007, [citováno 7.7.2007]. Dostupné z: <<http://www.nemjbc.cz/cs/onas/tiskove-zpravy/tiskove-zpravy-2007/cerven-2007/socha-tehotne-zeny.html>>.
29. STADLER, W. *Dějiny sochařství*. 1. vyd. Praha: Rebo Productions, 1996. ISBN 80-85815-67-2.
30. STŘIHAVKOVÁ, L. Výtvarník zraje stejně jako víno. *Deník Jablonecka: Deníky Bohemia*, 21. října 2005, roč. 13, č. 247, s. 21.
31. THIELE, C. *Sochařství*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2004. ISBN 80-251-0288-2.
32. TROJAN, R., MRÁZ, B. *Malý slovník výtvarného umění*. 1. vyd. Praha: SPN, 1990. ISBN 80-04-22 338-9.
33. Úspěch sochaře Vratislava Karla Nováka, *Britské listy* [Online]. 19.9.2002, [citováno 19.1. 2007]. Dostupné z: <<http://www.blisty.cz/2002/9/19/art11619.html>>.
34. VANČURA, J. KŘÍŽ, J. Setrvávání. [Česká republika]: [s. n.], [2001?].
35. VINKLÁT, P., D. Jak mohou sochy pomáhat. *Krkonoše – Jizerské hory*, 2006, roč. 39, č. 7, s. 30, 31.
36. VOLAVKOVÁ – SKOŘEPOVÁ, Z. *Myšlenky moderních sochařů*. 1. vyd. Praha: Obelisk, 1971.
37. VOSTŘÁK, V. Ulice Budovatelů. *Jablonec nad Nisou oficiální stránky města* [Online]. 31.5.2007, [citováno 24.2.2008]. Dostupné z: <<http://www.mestojablonec.cz/cs/mesto/jablonecky-mesicnik/06-2007/ulice-budovatelu.html>>.
38. Vratislav Karel Novák, *Horizonty* [Online]. 23.9.2006, [citováno 19.1.2007]. Dostupné z: <<http://www.skolska28.cz/gal/06/09horizonty/novak.php>>.
39. WITTLICH, P. *České sochařství ve XX. Století*. 1. vyd. Praha: SPN, 1978.

40. Zajímavosti města, *Jablonec nad Nisou oficiální stránky města* [Online]. 17.8.2006, [citováno 21.8.2007]. Dostupné z:
<<http://www.mestojablonec.cz/redakce/index.php?lanG=cs&clanek=115&slozka=24&detaildb=51&>>.
41. Zdeněk Lhotský a Oldřich Plíva na Rampě, *Klub na Rampě* [Online]. 9.1.2007, [citováno 9.8.2007]. Dostupné z:
<<http://www.rampaklub.cz/novinky-detail.php?id=113>>.
42. Zemřela keramička Eva Tesařová, *Glass revue.com* [Online]. 23.8.2004, [citováno 9.8.2007]. Dostupné z:
<<http://www.glassrevue.cz/news.asp?nid=3200>>.
43. ZHOŘ, I. *Hledání tvaru*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1967.
44. ZHOŘ, I. *Klíče k sochám*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1989.

Seznam tabulek

Tabulka č. 1:	Znalost dalších jabloneckých soch či objektů (Hodnoty udávající četnost odpovědí).....	62
Tabulka č. 2:	Jednotlivé sochy či objekty, na které si děti vzpomněly.....	63
Tabulka č. 3:	Jednotlivé typy odpovědí na otázku, proč se dětem sochy líbí nebo ne.....	65
Tabulka č. 4:	Znalost dalších jabloneckých soch či objektů (Hodnoty udávající četnost odpovědí).....	72
Tabulka č. 5:	Jednotlivé sochy či objekty, na které si děti vzpomněly.....	73
Tabulka č. 6:	Jednotlivé typy odpovědí na otázku, proč se dětem sochy líbí nebo ne.....	75
Tabulka č. 7:	Znalost dalších jabloneckých soch či objektů (Hodnoty udávající četnost odpovědí).....	82
Tabulka č. 8:	Jednotlivé sochy či objekty, na které si děti vzpomněly.....	83
Tabulka č. 9:	Jednotlivé typy odpovědí na otázku, proč se dětem sochy líbí nebo ne.....	85
Tabulka č. 10:	Znalost dalších jabloneckých soch či objektů v procentech.....	91
Tabulka č. 11:	Jednotlivé sochy či objekty, na které si děti vzpomněly.....	92
Tabulka č. 12:	Názor dětí na sochy a objekty v Jablonci nad Nisou.....	94
Tabulka č. 13:	Jednotlivé typy odpovědí na otázku, proč se dětem sochy líbí nebo ne.....	94
Tabulka č. 14:	Názor dětí na to, zda by se chtěly dozvědět více o těchto sochách.....	96
Tabulka č. 15:	Porovnání množství žáků, kteří viděli alespoň dvě sochy či objekty ku počtu žáků, kteří viděli méně než dvě sochy či objekty.....	97
Tabulka č. 16:	Porovnání množství žáků, kteří sochy či objekty dokáží přiřadit tam, kam patří.....	98
Tabulka č. 17:	Porovnání vědomostí respondentů v procentech.....	99
Tabulka č. 18:	Porovnání vědomostí respondentů v procentech.....	99
Tabulka č. 19:	Porovnání vědomostí respondentů v procentech.....	100
Tabulka č. 20:	Porovnání vědomostí respondentů v procentech.....	100

Seznam grafů

Graf č. 1:	Struktura dotazovaných tříd.....	61
Graf č. 2:	Počet dotazovaných žáků bydlících v Jablonci nad Nisou.....	61
Graf č. 3:	Znalost dalších soch či objektů v procentech.....	63
Graf č. 4:	Názor dětí na sochy či objekty v Jablonci nad Nisou.....	65
Graf č. 5:	Názor dětí na to, zda by se chtěly dozvědět více o těchto sochách.....	67
Graf č. 6:	Porovnání množství žáků, kteří viděli alespoň dvě sochy či objekty ku počtu žáků, kteří viděli méně než dvě sochy či objekty.....	68
Graf č. 7:	Porovnání množství žáků, kteří sochy dokáží přiřadit tam, kam patří.....	69
Graf č. 8:	Porovnání vědomostí respondentů v procentech.....	70
Graf č. 9:	Porovnání vědomostí respondentů v procentech.....	70
Graf č. 10:	Porovnání vědomostí respondentů v procentech.....	71
Graf č. 11:	Porovnání vědomostí respondentů v procentech.....	71
Graf č. 12:	Znalost dalších soch či objektů v procentech.....	73
Graf č. 13:	Názor dětí na sochy či objekty v Jablonci nad Nisou.....	75
Graf č. 14:	Názor dětí na to, zda by se chtěly dozvědět více o těchto sochách.....	77
Graf č. 15:	Porovnání množství žáků, kteří viděli alespoň dvě sochy či objekty ku počtu žáků, kteří viděli méně než dvě sochy či objekty.....	78
Graf č. 16:	Porovnání množství žáků, kteří sochy dokáží přiřadit tam, kam patří.....	79
Graf č. 17:	Porovnání vědomostí respondentů v procentech.....	80
Graf č. 18:	Porovnání vědomostí respondentů v procentech.....	80
Graf č. 19:	Porovnání vědomostí respondentů v procentech.....	81
Graf č. 20:	Porovnání vědomostí respondentů v procentech.....	81
Graf č. 21:	Znalost dalších soch či objektů v procentech.....	82
Graf č. 22:	Názor dětí na sochy či objekty v Jablonci nad Nisou.....	84
Graf č. 23:	Názor dětí na to, zda by se chtěly dozvědět více o těchto sochách.....	86
Graf č. 24:	Porovnání množství žáků, kteří viděli alespoň dvě sochy či objekty ku počtu žáků, kteří viděli méně než dvě sochy či objekty.....	87
Graf č. 25:	Porovnání množství žáků, kteří sochy dokáží přiřadit tam, kam patří.....	88
Graf č. 26:	Porovnání vědomostí respondentů v procentech.....	89
Graf č. 27:	Porovnání vědomostí respondentů v procentech.....	89
Graf č. 28:	Porovnání vědomostí respondentů v procentech.....	90
Graf č. 29:	Porovnání vědomostí respondentů v procentech.....	90

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Sochy v Jablonci nad Nisou

Příloha č. 2 – Ukázka vyplněného dotazníku

Příloha č. 3 – Obrazová dokumentace dětské tvorby

Příloha č. 4 – Vlastní tvorba

Seznam obrázků v příloze

Obr. 1	– Smírčí kříž.....	P1
Obr. 2	– Getsemanská zahrada.....	P1
Obr. 3	– Getsemanská zahrada.....	P1
Obr. 4	– Alegorická socha průmyslu a obchodu.....	P2
Obr. 5	– Panna Marie Karlovská.....	P2
Obr. 6	– Kovová plastika.....	P3
Obr. 7	– Udice neboli Prut.....	P3
Obr. 8	– Návěští roku 2000.....	P4
Obr. 9	– Návěští roku 2000.....	P4
Obr. 10	– Mír nebo Mateřství.....	P5
Obr. 11	– První kroky.....	P5
Obr. 12	– Dětská školka.....	P6
Obr. 13	– Kompozice krychlí.....	P6
Obr. 14	– Tanečnice neboli Roztančená panenka.....	P7
Obr. 15	– Socha těhotné ženy s dítětem.....	P7
Obr. 16	– Betonové sloupky.....	P8
Obr. 17	– Betonová plastika.....	P8
Obr. 18	– Plnost života.....	P9
Obr. 19	– Vlak a parník.....	P9
Obr. 20	– Kužel.....	P10
Obr. 21	– Rozkrojené jablko.....	P10
Obr. 22	– Pískovcová plastika.....	P11
Obr. 23	– Dětství.....	P11
Obr. 24	– Jablko.....	P12
Obr. 25	– Keramická plastika.....	P12
Obr. 26	– Čedičové varhany.....	P13
Obr. 27	– Krychle.....	P13
Obr. 28	– Perly.....	P14
Obr. 29	– Prsten.....	P14
Obr. 30	– Leštěná žulová plastika.....	P15
Obr. 31	– Dřevěná plastika.....	P15
Obr. 32	– Plastika ve Smetanově ulici.....	P16
Obr. 33	– Žulová plastika na Šumavě.....	P16
Obr. 34	– Dokreslování pastelkami.....	P20
Obr. 35	– Dokreslování pastelkami.....	P20
Obr. 36	– Dokreslování pastelkami.....	P20
Obr. 37	– Dokreslování pastelkami.....	P21
Obr. 38	– Dokreslování pastelkami.....	P21
Obr. 39	– Dokreslování pastelkami.....	P21
Obr. 40	– Dokreslování pastelkami.....	P22
Obr. 41	– Dokreslování pastelkami.....	P22
Obr. 42	– Dokreslování pastelkami.....	P23

Obr. 43	– Dokreslování pastelkami.....	P23
Obr. 44	– Dokreslování pastelkami.....	P24
Obr. 45	– Dokreslování pastelkami.....	P24
Obr. 46	– Kresba voskovými pastely.....	P25
Obr. 47	– Kresba voskovými pastely.....	P25
Obr. 48	– Kresba voskovými pastely.....	P25
Obr. 49	– Kresba voskovými pastely.....	P25
Obr. 50	– Kresba voskovými pastely.....	P26
Obr. 51	– Kresba voskovými pastely.....	P26
Obr. 52	– Kresba voskovými pastely.....	P27
Obr. 53	– Kresba voskovými pastely.....	P27
Obr. 54	– Kresba voskovými pastely.....	P27
Obr. 55	– Kresba voskovými pastely.....	P27
Obr. 56	– Kresba voskovými pastely.....	P28
Obr. 57	– Kresba voskovými pastely.....	P28
Obr. 58	– Kresba voskovými pastely.....	P28
Obr. 59	– Koláž z barevných papírů.....	P29
Obr. 60	– Koláž z barevných papírů.....	P29
Obr. 61	– Koláž z barevných papírů.....	P29
Obr. 62	– Koláž z barevných papírů.....	P30
Obr. 63	– Koláž z barevných papírů.....	P30
Obr. 64	– Koláž z barevných papírů.....	P31
Obr. 65	– Koláž z barevných papírů.....	P31
Obr. 66	– Koláž z barevných papírů.....	P32
Obr. 67	– Koláž z barevných papírů.....	P32
Obr. 68	– Kresba tuší.....	P33
Obr. 69	– Kresba tuší.....	P33
Obr. 70	– Kresba tuší.....	P34
Obr. 71	– Kresba tuší.....	P34
Obr. 72	– Kresba tuší.....	P34
Obr. 73	– Domalování kresby míchanými potravinářskými barvami.....	P35
Obr. 74	– Domalování kresby míchanými potravinářskými barvami.....	P35
Obr. 75	– Domalování kresby míchanými potravinářskými barvami.....	P36
Obr. 76	– Domalování kresby míchanými potravinářskými barvami.....	P36
Obr. 77	– Domalování kresby míchanými potravinářskými barvami.....	P37
Obr. 78	– Modelování z plastelíny.....	P38
Obr. 79	– Modelování z plastelíny.....	P38
Obr. 80	– Modelování z plastelíny.....	P38
Obr. 81	– Modelování z plastelíny.....	P39
Obr. 82	– Modelování z plastelíny.....	P39
Obr. 83	– Podlepování pexesa.....	P40
Obr. 84	– Podlepování pexesa.....	P40
Obr. 85	– Využití podpurné kostry při tvorbě z keramické hlíny.....	P41
Obr. 86	– Využití podpurné kostry při tvorbě z keramické hlíny.....	P41

Příloha č. 1 – Sochy v Jablonci nad Nisou

Obr. 1 – Smírčí kříž

Obr. 2 – Getsemanská zahrada

Obr. 3 – Getsemanská zahrada

Obr. 4 – Alegorická socha průmyslu a obchodu

Obr. 5 – Panna Marie Karlovská

Příloha č. 1 – **Sochy v Jablonci nad Nisou**

Obr. 6 – Kovová plastika

Obr. 7 – Udice neboli Prut

Obr. 8 – Návěstí roku 2000

A takto vypadalo dříve

Obr. 9 – Návěstí roku 2000

Obr. 10 – Mír nebo Mateřství

Obr. 11 – První kroky

Obr. 12 – Dětská školka

Obr. 13 – Kompozice krychlí

Obr. 14 – Tanečnice neboli Roztančená panenka

Obr. 15 – Socha těhotné ženy s dítětem

Obr. 16 – Betonové sloupky

Obr. 17 – Betonová plastika

Obr. 18 – Plnost života

Obr. 19 – Vlak a parník

Příloha č. 1 – Sochy v Jablonci nad Nisou

Obr. 20 – Kužel

Obr. 21 – Rozkrojené jablko

Obr. 22 – Pískovcová plastika

Obr. 23 – Dětství

Obr. 24 – Jablko

Obr. 25 – Keramická plastika

Obr. 26 – Čedičové varhany

Obr. 27 – Krychle

Obr. 28 – Perly

Obr. 29 – Prsten

Obr. 30 – Leštěná žulová plastika

Obr. 31 – Dřevěná plastika

Obr. 32 – Plastika ve Smetanově ulici

Obr. 33 – Žulová plastika na Šumavě

Dotazník pro děti

Ahoj kluci a holky,

jmenuji se Klára Havlová a chtěla bych se dozvědět, jestli znáte některé sochy z Jablonce. Bavilo by vás poznávat je o hodinách Výtvarné výchovy? Odpovězte mi, prosím, na následující otázky. Své odpovědi zakřížkujte a nebo dopište na připravenou linku. Nikde nemusíte uvádět své jméno.

1a Viděl/a jsi někdy tuto sochu?

- ☐ ano
☒ ne

1b Kde stojí?

- ☒ nevím
☐ na Horním náměstí
☐ u parku u tramvaje
☐ u Delvity
☐ na Žižkově vrchu
☐ blízko přehrady
☐ u radnice

1c Stojí jinde? Napiš kde: _____

1d Co o soše víš? (Napiš například název sochy, jejího autora nebo proč zde socha stojí.) Tato socha je ze žuly.

2a Viděl/a jsi někdy tuto sochu?

- ☒ ano
☐ ne

2b Kde stojí?

- ☒ nevím
☐ na Horním náměstí
☐ u parku u tramvaje
☐ u Delvity
☐ na Žižkově vrchu
☐ blízko přehrady
☐ u radnice

2c Stojí jinde? Napiš kde: _____

2d Co o soše víš? (Napiš například název sochy, jejího autora nebo proč zde socha stojí.) nevím

3a Viděl/a jsi někdy tuto sochu?

☒ ano

☐ ne

3b Kde stojí?

☐ nevím

☐ na Horním náměstí

☐ u parku u tramvaje

☐ na Žižkově vrchu

☒ blízko přehrady

☐ u radnice

☐ u hotelu Merkur

3c Stojí jinde? Napiš kde: _____

3d Co o soše víš? (Napiš například název sochy, jejího autora nebo proč zde socha stojí.) myslím že se jmenuje prut.

4a Viděl/a jsi někdy tuto sochu?

☒ ano

☐ ne

4b Kde stojí?

☒ nevím

☐ na Horním náměstí

☐ u parku u tramvaje

☐ u Delvity

☐ blízko přehrady

☐ u radnice

☐ u hotelu Merkur

4c Stojí jinde? Napiš kde: _____

4d Co o soše víš? (Napiš například název sochy, jejího autora nebo proč zde socha stojí.) já myslím že je z pískovce.

5a Líbí se ti tyto sochy?

☒ ano
☐ trochu
☐ moc se mi nelíbí
☐ nelíbí

5b Proč? Napiš: protože jsou hezké.

6 Chtěl/a by ses o nich dozvědět víc?

☒ ano
☐ ne

7 Bavilo by tě kreslit nebo modelovat tyto sochy (nebo jiné podobné) o Výtvarné výchově?

☒ ano
☐ ne

8a Viděl/a jsi ještě nějaké podobné v Jablonci nad Nisou?

☒ ano
☐ ne

8b Pokud ano, napiš kde? na Mírového náměstí

8c Co o té (nebo těch) sochách víš? Ne vím

9 Bydlíš v Jablonci nad Nisou?

☒ ano
☐ ne

Jsem dívka (dívka nebo chlapec).
Chodím do šesté třídy.
Za vyplnění dotazníku děkuje Klára Havlová, studentka Fakulty pedagogické v Liberci.

První hodina – restaurování obrazu

Obr. 34 – Dokreslování pastelkami

Obr. 35 – Dokreslování pastelkami

Obr. 36 – Dokreslování pastelkami

Obr. 37 – Dokreslování pastelkami

Obr. 38 – Dokreslování pastelkami

Obr. 39 – Dokreslování pastelkami

Obr. 40 – Dokreslování pastelkami

Obr. 41 – Dokreslování pastelkami

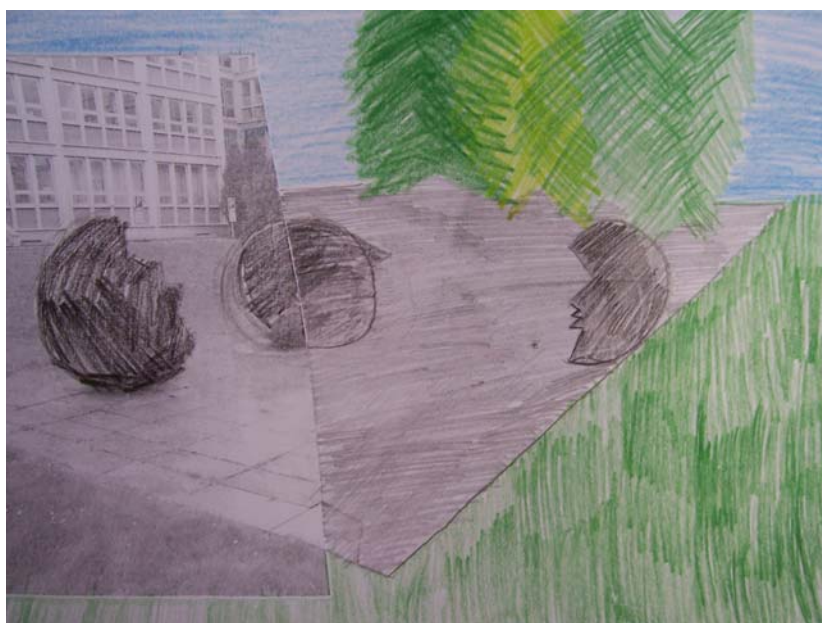
Obr. 42 – Dokreslování pastelkami

Obr. 43 – Dokreslování pastelkami

Obr. 44 – Dokreslování pastelkami

Obr. 45 – Dokreslování pastelkami

Druhá hodina

Obr. 46 – Kresba voskovými pastely Obr. 47 – Kresba voskovými pastely

Obr. 48 – Kresba voskovými pastely Obr. 49 – Kresba voskovými pastely

Obr. 50 a 51 – Kresba voskovými pastely

Obr. 52 – Kresba voskovými pastely Obr. 53 – Kresba voskovými pastely

Obr. 54 – Kresba voskovými pastely Obr. 55 – Kresba voskovými pastely

Obr. 56 – Kresba voskovými pastely

Obr. 57 – Kresba voskovými pastely

Obr. 58 – Kresba voskovými pastely

Třetí hodina – obrázek na stěnu

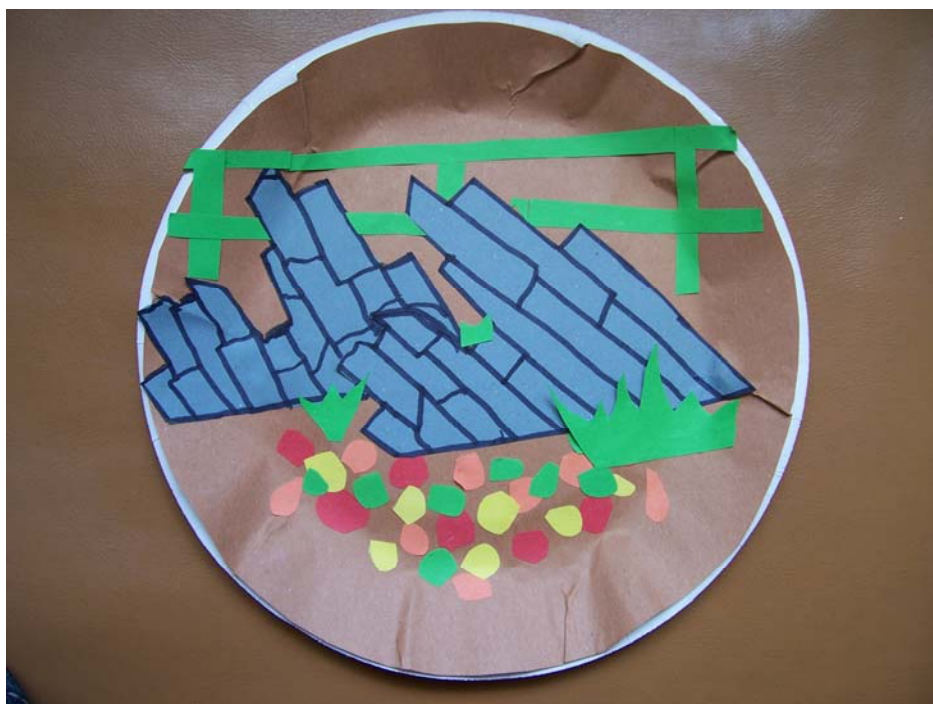
Obr. 59 – Koláž z barevných papírů

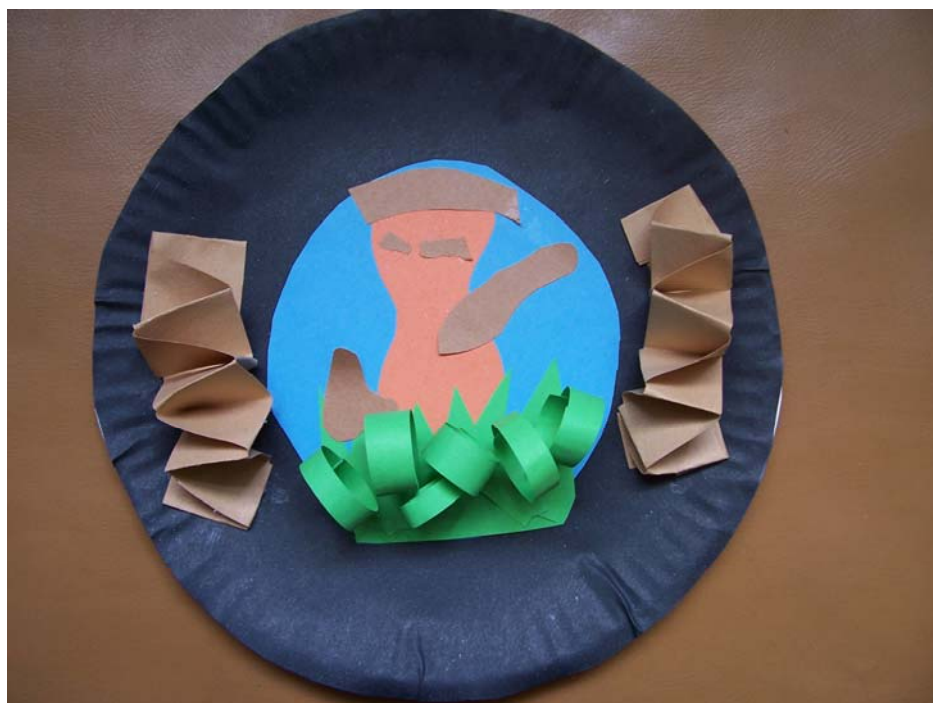
Obr. 60 – Koláž z barevných papírů

Obr. 61 – Koláž z barevných papírů

Obr. 62 – Koláž z barevných papírů

Obr. 63 – Koláž z barevných papírů

Obr. 64 – Koláž z barevných papírů

Obr. 65 – Koláž z barevných papírů

Obr. 66 – Koláž z barevných papírů

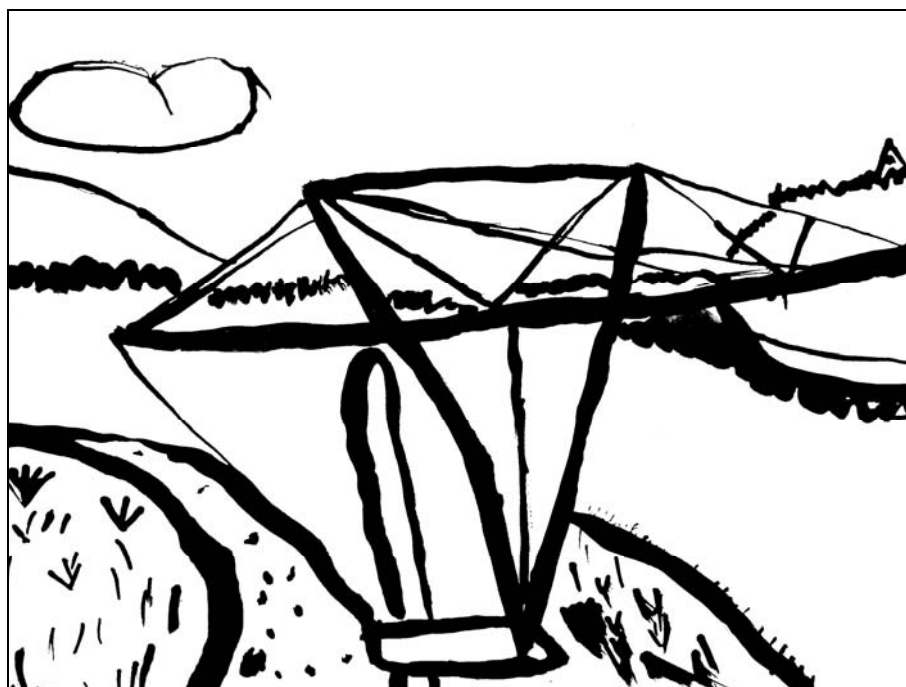

Obr. 67 – Koláž z barevných papírů

Čtvrtá hodina – omalovánky

Obr. 68 – Kresba tuší

Obr. 69 – Kresba tuší

Obr. 70 – Kresba tuší

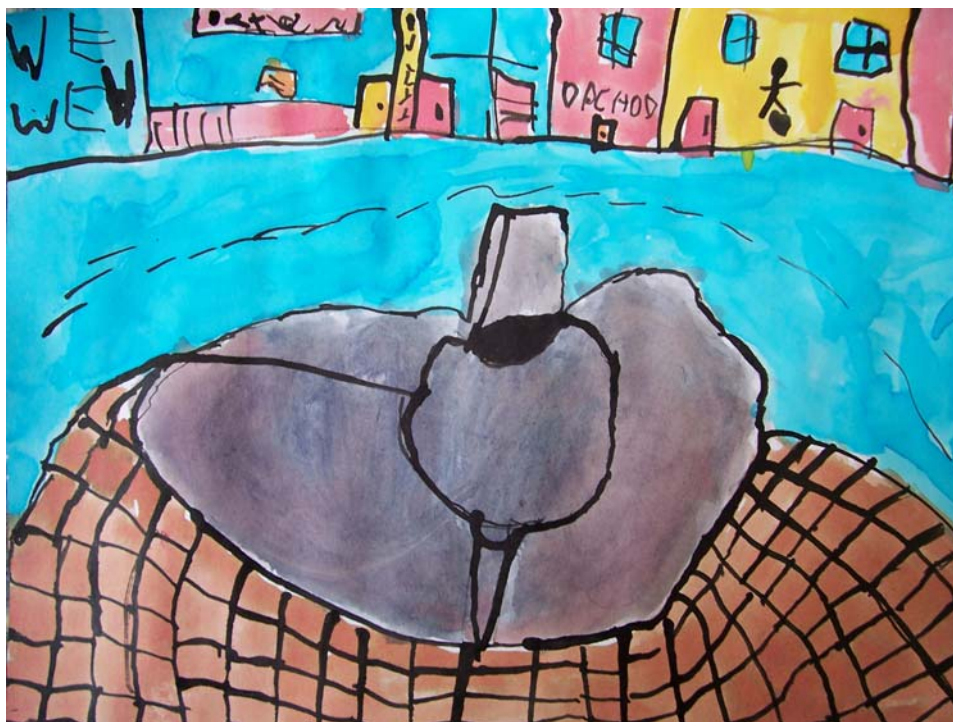

Obr. 71 – Kresba tuší

Obr. 72 – Kresba tuší

Pátá hodina

Obr. 73 – Domalování kresby míchanými potravinářskými barvami

Obr. 74 – Domalování kresby míchanými potravinářskými barvami

Obr. 75 – Domalování kresby míchanými potravinářskými barvami

Obr. 76 – Domalování kresby míchanými potravinářskými barvami

Obr. 77 – Domalování kresby míchanými potravinářskými barvami

Šestá hodina – plastický návrh na sochu

Obr. 78 – Modelování z plastelíny

Obr. 79 – Modelování z plastelíny

Obr. 80 – Modelování z plastelíny

Obr. 81 – Modelování z plastelíny

Obr. 82 – Modelování z plastelíny

Sedmá hodina – pexeso

Obr. 83 – Podlepování pexesa

Obr. 84 – Podlepování pexesa

Využití podpůrné kostry při tvorbě z keramické hlíny

Obr. 85

Obr. 86